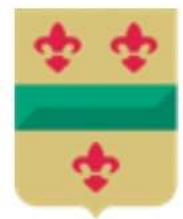

PROGRAMMABEGROTING 2022 - 2025

Gemeente
Hillegom

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Aanpassingen na Kadernota 2022.....	5
Leeswijzer.....	7
Begroting in één oogopslag.....	8
Programmaplan.....	10
Programma 1 Vitaliteit.....	10
Programma 2 Leefomgeving.....	26
Programma 3 Bedrijvigheid.....	47
Programma 4 Bestuur en ondersteuning.....	55
Algemene dekkingsmiddelen.....	66
Paragrafen.....	71
Paragraaf Lokale heffingen.....	71
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	77
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	84
Paragraaf Financiering.....	92
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	95
Paragraaf Verbonden partijen.....	96
Paragraaf Grondbeleid.....	110
Financiële begroting.....	119
Uiteenzetting van de financiële positie.....	146
Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld.....	154

Voorwoord

In juni 2021 hebben wij u zowel de Kadernota 2022 als de zogeheten Meicirculaire 2021 gepresenteerd. Hieruit bleek dat Hillegom de komende jaren financieel onzekere tijden tegemoet gaat. De decentralisaties van het Rijk (Wet Maatschappelijke Ontwikkeling en Jeugdhulp) vormen voor Hillegom (evenals voor vele andere gemeenten) het grootste struikelblok, daar waar het gaat om het in evenwicht krijgen van onze meerjarenbegroting. Wij zijn dan ook verheugd dat wij u een sluitende begroting kunnen voorleggen. Dat is niet vanzelfsprekend in de huidige tijd. We zijn er trots op dat het onze gemeente gelukt is.

We zien nog een aantal grote vraagstukken op ons afkomen. Hoe en welke invloed zij op de meerjarenbegroting hebben, is een punt van aandacht voor de komende jaren. Het betreft hier onder meer de ontwikkelingen die voortvloeien uit de herverdeling van het gemeentefonds en ook de grote opgave van de klimaattransitie en Omgevingswet.

Vitale wijken

Onze inwoners kijken naar elkaar om en wonen in aangename en veilige wijken en buurten. Samen met de politie (in het bijzonder de wijkagenten en BOA's) zijn we zichtbaar op straat, om zo te weten wat er leeft en waar mogelijk inzet nodig is. We zetten in op een positieve leefstijl, voldoende bewegen, sociale cohesie en terugdringen van het aantal mensen met schulden. Uitgangspunt hierbij is dat we kijken naar wat inwoners zelf kunnen en ondersteunen we daar waar nodig. Vitale wijken zijn zo veel mogelijk groen en dragen bij aan ontmoeten, gezondheid en veiligheid.

Verdeling ruimte

De komende jaren ligt er een uitdaging in het zoeken naar ruimte voor wonen, werken en recreëren. De toenemende vraag naar woningen, recreatiegebieden, groen, infrastructuur en alternatieve energiebronnen, vragen om een integrale afweging en waar mogelijk multifunctioneel gebruik van de beschikbare ruimte. Deze uitdaging pakken wij graag samen op met onze inwoners, ondernemers en instellingen.

Toegankelijk Hillegom

Op alle niveaus werken we aan een toegankelijk Hillegom. Dat geldt voor zowel fysiek, dienstverlening als digitaal. Voor de bereikbaarheid met de fiets, het openbaar vervoer, de auto of te voet stellen we komend jaar een mobiliteitsvisie op. We doen dit uiteraard in samenwerking met de omliggende gemeenten en beide provincies.

Toekomstbestendig

We kijken vooruit naar Hillegom voor volgende generaties. Dat doen we niet alleen. We werken steeds aan een stevige positie in de regio, met de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek, maar ook met de gemeenten Haarlemmermeer en Bloemendaal. Ook zijn we samen met het Rijk en de regio bezig met de energietransitie. We blijven daarnaast investeren in ons Heerlijk Hillegom, om ons dorp ook op de lange termijn aantrekkelijk te houden voor alle mensen die in Hillegom wonen of bezoeken.

Programmabegroting 2022 sluitend

De Programmabegroting voor 2022 is sluitend door de extra middelen jeugd. Vanuit het Rijk is aan de gemeenten een extra totale bijdrage toegezegd¹. In vergelijking met het saldo van de Kadernota 2022 hebben de mutaties voor kapitaallasten, aanpassingen in de maatstaven Algemene uitkering en een aantal kleinere aanpassingen geleid tot een positief saldo in 2022.

Voor de daaropvolgende jaren rekenen wij op het Rijk, als het gaat om een hogere bijdrage in kader van decentralisaties en het schrappen van de zogeheten opschalingskorting. Mocht het Rijk vanaf het jaar 2023 hieraan niet meer bijdragen, dan zullen wij in Hillegom ook voor keuzes en wellicht versoeringen van ons beleid komen te staan. Met het grote aantal onzekere factoren die boven ons hoofd hangen die zowel positief als negatief kunnen uitpakken, is in deze begroting de lijn gekozen nog geen harde beleidskeuzes te maken.

¹ In de meerjarenbegroting is deze voor 75% opgenomen overeenkomstig de mogelijkheid geboden door de toezichthouder¹.

Afmaken

Wij willen doorgaan op de ingeslagen weg en onze ambities en doelen verder uitvoeren. We blijven investeren en zichtbaar aan de slag voor en met inwoners, ondernemers, verenigingen en de regio. Heerlijk Hillegom is een vitaal, toegankelijk en toekomstbestendig dorp en daar blijven we ons voor inzetten.

Burgemeester en wethouders

Aanpassingen na Kadernota 2022

Begrotingssaldo na vaststellen Kadernota 2022 en Meicirculaire 2021:

De kadernota is voor het zomerreces vastgesteld en is samen met de meicirculaire de basis voor het meerjarenperspectief 2022 - 2025. In de onderstaande tabel is het saldo gepresenteerd van de meicirculaire en kadernota gezamenlijk.

Bedragen x € 1.000 (-/- = nadelig)

Financieel beeld op hoofdlijnen	2022	2023	2024	2025
Saldo Kadernota 2022 na mutaties	281	-451	-111	242
Resultaat meicirculaire 2021	78	-219	-454	-569
Saldo na meicirculaire 2021	358	-671	-565	-327

Na de meicirculaire is er een aantal ontwikkelingen in deze begroting vertaald.

AANPASSINGEN:

Bedragen x € 1.000 (-/- = nadelig)

Omschrijving Aanpassingen	2022	2023	2024	2025
Extra middelen jeugd 1,3 miljard	836			
Prognose extra middelen jeugd 1,3 miljard 75%		580	504	412
Aanpassingen maatstaven Algemene uitkering	38	77	122	154
Actualisatie afschrijvingen / kapitaallasten	-47	-54	-151	-188
Mutaties Sociaal domein	113	63	13	13
Nagekomen wijzigingen	-178	-115	-75	-56
Economische agenda en mobiliteit	-236	0	0	0
	526	552	413	336

Extra middelen jeugd 1,3 miljard euro

Voor de oplopende tekorten in de jeugdzorg is voor 2022 landelijk een totaal bedrag van 1,3 miljard euro toegezegd door het Rijk. Onder verwerking van de al opgenomen € 666.000 in de Kadernota 2022 wordt er voor Hillegom ruim 1,5 miljoen euro ontvangen voor de tekorten in de jeugdzorg.

Prognose extra middelen jeugd 1,3 miljard 75%

De extra middelen voor de jaren na 2022 worden geraamd op 75% van de toegezegde bedragen door het Rijk. Hiervoor heeft de toezichthouder, de Provincie Zuid-Holland, akkoord gegeven.

Aanpassingen maatstaven Algemene uitkering

De maatstaven van de Algemene uitkering zijn na de meicirculaire gewijzigd en geven een extra bijdrage voor de komende jaren.

Actualisatie afschrijvingen / kapitaallasten

Na vaststellen van de jaarrekening zijn de afschrijvingen en de dotaties uit de reserve kapitaallasten, nieuwe investeringen geactualiseerd.

Mutaties Sociaal domein

In het sociaal domein hebben zich ontwikkelingen voorgedaan, waaronder een herijking van de verdeelsystematiek, die ertoe hebben geleid dat er een klein voordeel is ontstaan op de bijdrage aan de gemeenschappelijke regelingen.

Nagekomen wijzigingen

Een aantal kleine wijzigingen en wat grotere wijzigingen bij verschillende thema's. Zoals bijvoorbeeld het rijksvaccinatieprogramma, uitbreiding griffie en een aantal kleinere administratieve wijzigingen.

Economische agenda en mobiliteit

De uitgaven voor de economische agenda en mobiliteit zijn in de Kadernota 2022 meerjarig incidenteel beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve. In deze Programmabegroting is er voor gekozen deze middelen enkel voor het jaar 2022 incidenteel op te nemen. Voor de jaren daarna moet nog worden vastgesteld welke structurele kosten in dit kader te verwachten zijn.

BEGROTINGSSALDO NA VERWERKEN VAN DE AANPASSINGEN:

Bedragen x € 1.000 (-/- = nadelig)

Financieel beeld op hoofdlijnen	2022	2023	2024	2025
Saldo na meicirculaire 2021	358	-671	-565	-327
Aanpassingen	526	552	413	336
Saldo Begroting 2022-2025	884	-119	-152	9

Leeswijzer

Inleiding

De inrichting van de programmabegroting wordt door het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) voorgeschreven en bestaat uit de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. De financiële begroting bestaat onder meer uit een totaaloverzicht van de baten en lasten, inzicht in en toelichting op de financiële positie van de gemeente.

Beleidsbegroting

Het door de raad vastgestelde **programmaplan** geeft de volgende programma-indeling:

1. Vitaliteit
2. Leefomgeving
3. Bedrijvigheid
4. Bestuur en ondersteuning

Gevolgd door het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen.

In elk programma wordt per thema inzicht gegeven in de te bereiken doelstellingen ("wat willen we bereiken"). Vervolgens wordt door middel van activiteiten ("wat gaan we daarvoor doen") aangegeven op welke wijze we ernaar streven deze doelstellingen te bereiken. Deze activiteiten hebben in 2022 onze speciale aandacht. Reguliere, jaarlijks terugkerende taken waar geen verdere bijzonderheden over te vermelden zijn, net als vorig jaar, niet meer in de begroting opgenomen. De reguliere taken die het komende jaar onze specifieke aandacht vragen zijn zo mogelijk wel benoemd.

Elk thema eindigt met de verplicht voorgeschreven beleidsindicatoren. Het gaat om gegevens die een trend kunnen signaleren. Deze gegevens worden voornamelijk vanuit externe bronnen verkregen. Deze informatie is ook beschikbaar op www.waarstaatjegemeente.nl. De gegevens in deze Programmabegroting kunnen achterlopen op de gegevens van de genoemde site.

Elk programma wordt afgesloten met het financiële overzicht "Wat mag het kosten?" In dit overzicht staan per taakveld de baten en lasten vermeld. Dit geldt ook voor de mutaties op de reserves. Alle lasten zijn negatief opgenomen en alle baten positief. In de tabellen waar de bedragen afgerond zijn op € 1.000 treft u mogelijk afrondingsverschillen in totaalstellingen aan. Na de vier programma's wordt inzicht gegeven in de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting.

Naast het programmaplan geven **de paragrafen** een totaaloverzicht van elementen die in diverse programma's zijn opgenomen. Zoals de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen of verbonden partijen. Wij gebruiken in de opzet de standaardindeling van het BBV.

Financiële begroting

In dit hoofdstuk zijn de grondslagen opgenomen, het totaaloverzicht van de baten en lasten en de toelichting met inzicht in de financiële positie. Voorbeelden zijn het overzicht van de incidentele baten en lasten, de investeringen en een geprognosticeerde balans.

Begroting 2022 in één oogopslag

Hillegom houdt koers

Tot de gemeenteraadsverkiezingen is het motto van het college: afmaken waar we aan begonnen zijn. Ondanks de financieel onzekere tijden, blijft het college investeren in Heerlijk Hillegom. De begroting voor 2022 is sluitend. Voor de jaren daarna rekent Hillegom op meer geld van het Rijk, maar zal ook zelf kritisch moeten blijven kijken naar haar uitgaven.

Het college van burgemeester en wethouders

INKOMSTEN

WAAR KOMT HET VANDAAN?

Het grootste deel krijgen we van het Rijk.

+

De rest krijgen we uit lokale heffingen en overige inkomstenbronnen.

=

De totale inkomsten voor 2022 zijn begroot op 58,6 miljoen.

Lokale heffingen

Onroerende zaak belasting	€ 4.881.000
Precariobelasting	€ 21.000
Overige baten (dwangbevelen)	€ 32.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.188.000
Rioolheffing	€ 2.524.000
Secretarieleges	€ 313.000
Leges bouwvergunningen	€ 510.000
Begravenisrechten	€ 84.000
Rechten en Marktgeden	€ 13.000

Andere inkomstenbronnen

Bijdrage reserves	€ 2.243.000
Huur en verkoopopbrengsten	€ 1.303.000
Rente en dividend	€ 810.000
Overige opbrengsten	€ 4.216.000

Basis op orde

De afgelopen jaren heeft Hillegom flink geïnvesteerd om de basis op orde te krijgen. Zo hebben nu bijna alle scholen een nieuw gebouw, is de riolering goed op orde, heeft Hillegom er een aantal mooie parken bijgekregen en is het centrum opgeknapt. Zo blijft Hillegom vitaal, toegankelijk en toekomstbestendig.

We doen het samen

Hillegom gaat door met de netwerkstrategie. Het college blijft in gesprek en samenwerken met inwoners, ondernemers en organisaties.

Toegankelijk Hillegom

Naast een toegankelijk bestuur, zet het college zich ook in voor een toegankelijk dorp, met de fiets, openbaar vervoer, auto of te voet. We doen dit uiteraard in samenwerking met de omliggende gemeenten en beide provincies.

UITGAVEN

🏠 Onderwijs	€ 2.135.000
🏠 Sociaal domein	€ 20.878.000
🏠 Sport & Gezondheid	€ 2.758.000
🏠 Gebiedsontwikkeling	€ 862.000
🏠 Openbare orde en veiligheid	€ 2.206.000
🏠 Openbare ruimte en duurzaamheid	€ 7.868.000
🏠 Verkeer en vervoer	€ 3.951.000
🏠 Wonen	€ 4.684.000
🏠 Centrumontwikkeling	€ 213.000
🏠 Kunst en Cultuur	€ 1.041.000
🏠 Lokale economie	€ 9.000
🏠 Regionale economie	€ 777.000
🏠 Dienstverlening	€ 791.000
🏠 Regionale samenwerking	€ 1.604.000
🏠 Algemene middelen	€ 7.925.000
🏠 Bestemming saldo	€ 884.000
🏠 Onvoorzien	€ 25.000

58,6
MILJOEN

De hele begroting vindt u op www.hillegom.nl en zoek op begroting.

Programmaplan

Programma 1 Vitaliteit

Maatschappelijke agenda: innoveren & verbinden

In 2021 hebben we een maatschappelijke agenda vastgesteld. Deze agenda bevat een integrale visie en zeven opgaven voor het brede sociaal domein. De agenda gaat over gezondheid, leren, cultuur, zorgen voor elkaar, werken, inkomen, thuis kunnen wonen met ondersteuning als dat nodig is. Gezondheid zien we als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. We gaan uit van wat wel kan. Het begrip positieve gezondheid loopt als een rode draad door de maatschappelijke agenda. De volgende stap is het maken van uitvoeringsprogramma's. Deze programma's werken de visie en ambities van de maatschappelijke agenda uit. We gaan ze maken samen met inwoners, ondernemers, onderwijs, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Kortom met iedereen die kan en wil bijdragen aan het bereiken van de opgaven van de maatschappelijke agenda. Hiervoor is eenmalig budget opgenomen in de begroting.

Positieve leefstijl

De corona-epidemie doet ons realiseren dat de inzet op positieve gezondheid enorm belangrijk is. Onze ambitie is om 'de gezonde keuze' de makkelijke en meest zichtbare keuze te maken voor alle Hillegommers is urgent. We gaan daarom onverminderd door met de beweging Healthy Hillegom. Om iedereen te inspireren, motiveren en activeren werken we samen met inwoners, scholen, supermarkten, horeca, sport- en beweegaanbieders, ondernemers en het medisch- en sociaal domein. Gezamenlijk bouwen we aan een sterk partnernetwerk dat zich inzet om onze ambitie te bereiken.

Integrale toegang

In 2021 is de laagdrempelige, integrale toegang Voor Ieder 1 van start gegaan. Onze inwoners kunnen hier terecht met al hun (hulp)vragen over de Jeugdwet, Participatiewet, schuldhulpverlening en Wet maatschappelijke ondersteuning. Bij deze integrale toegang wordt de hulpvraag van de inwoners van alle leeftijden gezien in het geheel van de individuele- en gezinssituatie. Daarbij worden ook de verschillende leefgebieden van de aanvrager meegewogen. Er wordt maximaal inzicht verkregen in de aanleiding en achtergrond van de hulpvraag. Een aantal belangrijke uitgangspunten daarbij zijn: preventie, de gemeente goed kennen en normaliseren. Niet de diagnose van de hulpverlener maar het verhaal van de inwoner is het startpunt. Daarbij gaan we uit van het herstel van het dagelijks leven en het versterken van de eigen kracht, met de eigen sociale omgeving.

Integrale verordening sociaal domein

Om het maatwerk en de menselijke maat nog beter mogelijk te maken, werken we in 2022 aan een integrale verordening sociaal domein. Dit gaan we doen samen met de gemeenten van de Bollenstreek. De nieuwe verordening zal circa 15 bestaande verordeningen bundelen, zoals de verordeningen voor jeugdhulp, Wmo, participatie en schulddienstverlening. Professionals van Voor Ieder 1 en de ISD zullen deze verordening gaan gebruiken.

Sociale kaart Hillegom

Een goed ingerichte en juist functionerende sociale kaart helpt professionals om inwoners verder te helpen naar de juiste zorg en voorzieningen, vanuit dezelfde informatiebron. Een sociale kaart draagt bij aan het verlagen van de kosten voor het sociaal domein, omdat inwoners beter geholpen kunnen worden naar voorliggende voorzieningen. Het is niet een zelfstandige maatregel. Het is één van de vele maatregelen om de verschuiving van zwaardere naar lichtere vormen van hulp te maken. De integrale toegang, Voor Ieder 1, gaat dit monitoren. We zorgen dat eerste opzet van de sociale kaart (door)ontwikkeld wordt en dat het (technische en inhoudelijk) beheer belegd is.

Het prenataal huisbezoek wordt wettelijke taak

Het wetsvoorstel om een prenataal huisbezoek op te nemen in de Wet publieke gezondheid is in juni aangenomen door de Tweede kamer. De wet gaat op 1 januari 2022 in. In de meicirculaire is bekend gemaakt

welke middelen er vanuit het Rijk komen voor de uitvoering van deze wet. Deze middelen zijn beperkt, zodat zorgvuldig moet worden bepaald hoe deze het best kunnen worden ingezet. Het prenataal huisbezoek beleggen we (verplicht) bij de organisatie die de jeugdgezondheidszorg uitvoert, dat is de GGD. Met het huisbezoek worden aanstaande ouders in kwetsbare situaties begeleid naar steviger ouderschap en naar een goede en kansrijke start voor hun kind.

POH-jeugd GGZ

Een POH-jeugd GGZ krijgt door een uitgebreidere intake een completer beeld van de hulpvraag en complexiteit van de problematiek, en is daardoor beter in staat de juiste hulp in te zetten voor de jeugdige. Soms blijkt doorverwijzing niet nodig. Als dat wel zo is, wordt beter verwezen naar de juiste specialistische hulp (first time right). Het resultaat is laagdrempelige hulp, betere doorverwijzing en minder inzet van specialistische zorg. Uit de pilot die in 2020 gestart is, blijkt dat hier wordt voorzien in een grote behoefte. De huidige inzet van de POH-jeugd loopt door tot eind 2021. Het is wenselijk dat de inzet van de POH-jeugd een structureel vervolg krijgt, met meer uren inzet, waardoor de POH-jeugd alle jeugdigen, die bij de huisarts komen, kan zien. Het aantal uren in de pilotvorm is daarvoor niet voldoende. Met de inzichten uit de pilot wordt de inzet van de POH-jeugd verder ontwikkeld, met aangescherpte kaders en een duidelijker opdracht op het gebied van netwerksamenwerking en normaliseren.

De jaarlijkse kosten worden begroot op € 60.000 voor 20 uur PHO. In 2020 en 2021 was dat € 41.000. De dekking van deze kosten halen we uit de verwachte extra middelen voor jeugdhulp in 2022, die hopelijk ook structureel worden.

Van maatwerk naar algemeen

De focus bij ondersteuning van inwoners in een kwetsbare situatie ligt in veel gevallen op de inzet van individuele maatwerkvoorzieningen. Algemene voorzieningen kunnen preventief werken. Ze zijn namelijk een belangrijk onderdeel van de sociale basisinfrastructuur, toegankelijk en dicht bij de inwoners. Een solide basis voor ontmoeting, ondersteuning, informatie en advies. Ze zijn in tegenstelling tot maatwerkvoorzieningen niet alleen laagdrempeliger en toegankelijker, maar ook goedkoper.

Wij willen daarom een verschuiving van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen voor thuisadministratie, opbouwen en onderhouden van een sociaal netwerk, belevingsgerichte dagbesteding en mantelzorgondersteuning voor inwoners met een lage indicatie vanwege hun kwetsbare situatie. We zijn voornemens in het tweede kwartaal van 2022 te starten met een tweejarige pilot voor een algemene voorziening was- en strijkservice. Een laagdrempelige voorziening waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen participeren en waarmee de ondersteuning via de huishoudelijke hulp toegankelijk, beschikbaar en betaalbaar blijft.

Maatschappelijke zorg

We voeren het programma Maatschappelijke zorg uit, waarbij de prioriteit ligt bij het vinden van huisvesting voor mensen die behoren tot de doelgroep beschermd en begeleid wonen.

Naast de noodzaak om huisvestingsvoorzieningen te realiseren voor beschermd en begeleid wonen, realiseren wij ook huisvesting voor spoedzoekers. Wonen, zorg, preventie, welzijn en participatie zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daar waar dat kan, zullen we ten aanzien van de behoefte van verschillende doelgroepen gelijk optrekken in het te realiseren aanbod.

De vierde decentralisatie is die van de maatschappelijke zorg. We gaan verder met het uitvoeren van het programma 'Omzien naar elkaar' en het convenant Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd treffen we voorbereidingen voor de decentralisatie per 2023. Dit doen we samen met gemeenten van de Duin- en Bollenstreek. We stemmen af met centrumgemeente Leiden en de andere Holland Rijnland gemeenten. We voeren ook de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg uit.

We hebben bij de Maatschappelijke Zorg te maken met de meest kwetsbare inwoners. Er ligt een forse uitdaging om voor deze kwetsbare inwoners te zorgen voor goede oplossingen voor primaire levensbehoeften. Opvang, (beschermd) wonen, zorg, preventie, welzijn en participatie zijn hierbij onlosmakelijk met elkaar verbonden. Aankomend jaar ligt de focus onder andere op de voorbereidingen van de regionale en lokale toegang tot Maatschappelijke zorg en het organiseren van andere vormen van Beschermd Wonen, zoals Beschermd Wonen thuis en Beschermd Wonen Light voor jongeren.

Onderwijs

Onderwijshuisvesting

Bij onze zorgplicht hoort dat wij voldoende en geschikte huisvesting bieden voor onderwijs en bewegingsonderwijs. De behoefte aan onderwijsaccommodaties wordt bepaald o.b.v. het aantal te verwachten leerlingen. Wij benutten kansen vanuit de brede school/ Integraal Kind Centrum gedachte. De ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en klimaatbestendigheid leiden ertoe dat de kosten voor onderwijshuisvesting naar verwachting gaan stijgen. Bij komende nieuwbouwprojecten besteden wij hier nadrukkelijk aandacht aan en zorgen wij ervoor dat de schoolgebouwen zijn voorbereid op de toekomst. De reserve onderwijshuisvesting zal hierop worden afgestemd.

Onderwijs, jeugdhulp, arbeidsmarkt

Wij zijn (mede)verantwoordelijk voor de doorgaande lijnen van voorschools tot de arbeidsmarkt, waar nodig met steun van jeugdhulp. Dit geven we vorm samen met onze partners via preventie (o.a. vroegsignalering), passende steun en Passend Onderwijs, de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt (o.a. door inzet van jobcoaching) en steun aan jongeren in kwetsbare situaties. Die verantwoordelijkheid vloeit voort uit verschillende wetten en vraagt van ons en onze partners een integrale benadering en werkwijze.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer adequate, toekomstbestendige en duurzame schoolgebouwen en sportaccommodaties ten behoeve van o.a. het bewegingsonderwijs.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	We realiseren het Integraal Kind Centrum Hillegom aan de locatie Weerlaan/Vosselaan.
A2	We stellen krediet beschikbaar voor de nieuwbouw van basisschool De Giraf.
A3	We onderzoeken of we de gymzalen aan de Mesdaglaan en Guido Gezellelaan willen nieuwbouwen.
A4	We onderzoeken de mogelijkheid van nieuwbouw of renovatie van basisschool De Toermalijn.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Signaleren en ondersteunen van kinderen met een onderwijsachterstand.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Door de regelmatige casusbesprekingen tussen jeugdgezondheidszorg, onderwijs en jeugd- en gezinsteam wordt de samenwerking tussen deze partijen makkelijker en profiteren kinderen van een snellere aanpak. Door de halfjaarlijkse overleggen tussen jeugdgezondheidszorg en voorschoolse voorzieningen zijn VVE-kinderen beter in beeld en profiteren zij van een integrale aanpak.
B2	We voeren het onderwijskansenbeleid 2020-2023 uit.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We sluiten aan bij het Landelijk Thuiszitterspact. Streven is alle leerlingen binnen 3 maanden op een passende onderwijsplek. Met, zo nodig, passende jeugdhulp.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	We voeren de ontwikkelagenda Regionale Educatieve Agenda 2019-2023 (REA) uit. Onderwijs, jeugdhulp en Regionaal Bureau Leerplicht werken samen volgens de afspraken die in 2019 tussen schoolbesturen en gemeente zijn gemaakt en in 2021 opnieuw zijn bekrachtigd. Er zijn maatwerktrajecten beschikbaar voor leerlingen die jeugdhulp nodig hebben binnen het onderwijs of binnen jeugdhulp onderwijs kunnen volgen. In het gespecialiseerd onderwijs is jeugdhulp op school algemeen toegankelijk, zodat problemen niet onnodig escaleren en leerlingen op school kunnen blijven. We voorkomen daardoor thuiszitten.
C2	We bieden maatwerktrajecten, arrangementen jeugdhulp binnen onderwijs en onderwijs binnen jeugdhulp, die moeten leiden tot een onderwijszorgcontinuüm waardoor leerlingen niet meer thuis komen te zitten.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland (Regionaal Bureau Leerplicht)	Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs Schoolbesturen CJG Kinderopvangorganisaties

Sport & Gezondheid

Gezondheid

Gezondheid is een integraal onderdeel van ons beleid. De in 2018 vastgestelde nota Volksgezondheid gaat uit van het begrip positieve leefstijl. Daarin staan de leefstijl van inwoners, en de (veer)kracht van de individuele bewoner en zijn sociale- en leefomgeving centraal. De uitvoeringsnota borduurt hierop voort en zet in op de bevordering van een positieve leefstijl voor alle inwoners. Met aandacht voor voeding, bewegen, omgaan met stress, gezonde financiën, sociale verbanden en zingeving. De speerpunten voor de komende beleidsperiode zijn:

- Terugdringen van gezondheidsachterstanden;
- Uitvoering geven aan het leefstijlakkoord, waaronder preventie op en vermindering van roken, alcohol en drugs;
- Bewegen;
- Verdere uitwerking van positieve leefstijl.

In de uitvoering werken wij samen met een maatschappelijk platform. De gezondheidsbeweging Healthy Hillegom zal verder worden opgebouwd rond zes positieve leefstijlthema's:

- Eet natuurlijk
- Blijven bewegen
- Hard werken, hard ontspannen
- Bruisende connecties & zingeving
- Financieel fit
- Gezonde leefomgeving

De uitdaging is om voor onze inwoners de gezonde keuze makkelijker te maken. Daarbij versterken we de samenwerking tussen de eerstelijnszorg en welzijn.

Sport en bewegen

In Hillegom streven wij naar vitale en gezonde inwoners. We maken het mogelijk dat iedere inwoner mee kan doen aan verschillende sport- en beweegactiviteiten. Mensen die meer bewegen en sporten zijn niet alleen lichamelijk en mentaal fitter, ze hebben ook minder kans op depressie en hart- en vaatziekten, diabetes en bepaalde soorten kanker. Sporten en bewegen verbetert de kwaliteit van leven, ook wanneer je op latere leeftijd start. Het helpt bovendien bij het versterken van sociale cohesie. Zo is sport verbonden met de decentralisaties in het sociaal domein.

We ondersteunen de wens van verenigingen zich verder te ontwikkelen in hun visie en accommodatiegebruik en om aan te sluiten op trends en ontwikkelingen in de samenleving. De vastgestelde Sport- en beweegnota 'Hillegom Samen Sportief in Beweging 2017- 2021' geeft hier ruimte voor. Wij werken hierin onder andere samen met onze lokale sportpartners. Daarnaast speelt de openbare ruimte een belangrijke rol om bewegen te stimuleren.

Maatschappelijk vastgoed

Het is belangrijk om vast te stellen welke rol en taken er voor de gemeente zijn vastgelegd als het gaat om het gebruik en beheer van maatschappelijk vastgoed. Welke ontwikkelingen en trends er zijn in Hillegom die van belang zijn voor en inzicht geven in de behoefte aan maatschappelijke accommodaties in de gemeente.

Uitgangspunt is dat alle maatschappelijk accommodaties in Hillegom voor iedereen toegankelijk en betaalbaar zijn en blijven. We streven naar een goede afstemming tussen de vraag naar en het aanbod van accommodaties. Tevens onderzoeken we de mogelijkheden tot verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Inwoners van Hillegom zijn vitaler en gezonder.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	we voeren de beleidsnota 'Hillegom positief gezond' en het Leefstijlakkoord uit.
A2	Wij voeren de programma's: 'Op weg naar een rookvrije generatie' & 'Jongeren op Gezond Gewicht' uit.
A4	Met onze partners dragen we bij aan de uitvoering van het leefstijlakkoord 'Healthy Hillegom'.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer inwoners sporten en bewegen

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	In 2022 voeren we het werkplan 'Hillegom Samen Sportief in Beweging' uit, waarbij de activiteiten aansluiten bij de doelstellingen vanuit Healthy Hillegom.
B2	In 2022 geven we uitvoering aan het werkplan 'Hillegom Samen Sportief in Beweging', waarbij de activiteiten aansluiten bij de doelstellingen vanuit Healthy Hillegom.
B3	In 2022 geven we uitvoering aan het werkplan 'Hillegom Samen Sportief in Beweging', waarbij de activiteiten aansluiting zoeken bij de doelstellingen vanuit Healthy Hillegom.
B4	We voeren het programma Grenzeloos Actief/Uniek Sporten uit bij sportaanbieders en voor potentiële doelgroepen. In het verlengde hiervan en op basis van het adviesrapport Aangepast Sporten Duin- en Bollenstreek, werken we een regionale aanpak uit voor sporten en bewegen door mensen met een beperking.
B5	In 2022 voeren we het werkplan 'Hillegom Samen Sportief in Beweging' uit, waarbij de activiteiten aansluiten bij de doelstellingen vanuit Healthy Hillegom.
B6	We voeren het masterplan Sport en Onderwijs uit.
B7	In 2022 voeren we het werkplan 'Hillegom Samen Sportief in Beweging' uit, waarbij de activiteiten aansluiten bij de doelstellingen vanuit Healthy Hillegom.
B8	Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma spelen en sporten in de buitenruimte 2020 'Iedereen naar buiten!'

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Efficiënter en effectiever gebruik van maatschappelijk vastgoed.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	We optimaliseren de aansluiting tussen vraag naar en aanbod van maatschappelijke accommodaties in Hillegom.
C2	Ontwikkeling vitaal sportpark: sport- en ontmoetingspark Zanderij. Niet opnemen in de begroting. Dit project is stop gezet.
C3	We stimuleren en ondersteunen de energietransitie/verduurzaming van accommodaties.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
RDOG Hollands Midden	Sportsupport Sportfondsen Hillegom Stichting De Zanderij Sportaanbieders Sportservice Zuid-Holland Maatschappelijke organisaties

Sociaal domein

Voor leder 1

Voor sociale ondersteuning zijn gemeenten nu het eerste aanspreekpunt. Ons uitgangspunt is; doen wat nodig is, met oog voor de specifieke situatie en voor wat mensen zelf kunnen. De menselijke maat is voor ons een belangrijk gegeven. Eind 2021 is de integrale toegang, Voor leder 1, van start gegaan in dienstencentrum Elsbroek.

Jeugdhulp

De financiële druk op de jeugdhulp blijft onverminderd hoog. In 2021 is het budget voor jeugdhulp daarom structureel verhoogd. Tegelijkertijd werken we nauw samen met gemeenten van de regio, TWO en de verschillende 'gemeentelijke toegangen' aan het realiseren van de kostenbesparingsmaatregelen die in de zomer van 2020 zijn vastgesteld. Het financiële effect van deze interventies is naar verwachting in 2023 merkbaar in de uitgaven.

Vanwege de nieuwe contractering regionale jeugdhulp 2022 – 2025 is op sommige segmenten in 2022 een eenmalige extra investering nodig. Ook daarmee willen we besparingen bereiken, die hopelijk al in 2023 merkbaar zijn. Daarbij moet worden opgemerkt dat de rijksoverheid heeft aangegeven voor 2022 €1,314 miljard extra beschikbaar te stellen aan gemeenten ter compensatie van de tekorten in de jeugdhulp. Voor Hillegom zal dit circa €1.500.000 zijn. Gezien de uitspraak van de arbitragecommissie over extra middelen jeugdhulp rekenen we erop dat er structureel extra middelen komen voor jeugdhulp.

Vanaf 1 januari 2022 wordt de Tijdelijke WerkOrganisatie (TWO) opgeheven en is voorgesteld om de nieuwe governance jeugdhulp vorm te geven door oprichting van een nieuwe gemeenschappelijke regeling (GR) voor jeugd. Besluitvorming over de voorgestelde governance vindt in 2021 plaats. Voor een kwaliteitsimpuls is er zowel incidenteel als structureel extra budget opgenomen in de begroting.

Vanaf 1 januari 2022 is de Wet wijziging woonplaatsbeginsel Jeugdwet van kracht. Het nieuwe woonplaatsbeginsel gaat uit van de woonplaats waar de jeugdige staat ingeschreven op het moment van de zorgvraag. Doel van de wetwijziging is het verminderen van administratieve lasten, het sneller kunnen leveren van zorg en ondersteuning aan jeugdigen en het versterken van preventie. De wijziging van het woonplaatsbeginsel kan financiële gevolgen hebben voor de gemeente. De daadwerkelijke kosten of besparingen zullen gedurende 2022 inzichtelijk worden en zijn afhankelijk van het aantal jeugdigen dat we financieel overdragen aan andere gemeenten en het aantal jeugdigen die door andere gemeenten aan onze gemeente worden overgedragen.

Mantelzorg

De druk op mantelzorg neemt in de toekomst toe. De in 2021 vastgestelde notitie Mantelzorgondersteuning en – waardering 2022 biedt een visie en handvatten om de ondersteuning en waardering van mantelzorgers duurzaam te maken. Er is aandacht voor invulling van het eigen leven en medezeggenschap door mantelzorgers. We geven dit onder andere vorm via de Adempauzeregeling, kortdurende incidentele hulp voor mantelzorgers die dit nodig hebben.

Metten van het effect van onze inspanningen

Het programma Datagedreven sturing draagt bij aan het inzichtelijk maken van ontwikkelingen en beleid op basis van data. De Monitor Sociaal Domein is binnen dat programma als één van de drie inhoudelijke prioriteiten benoemd. Focus van de Monitor is het meten van onze beleidsdoelen, kijkend vanuit een integrale blik, en beter zicht krijgen op effectiviteit en online beschikbaarheid van gegevens. De Monitor is een overkoepelende kapstok voor diverse activiteiten, zoals sturen op jeugdhulp, langer thuis wonen voor ouderen en monitoring & sturing integrale toegang. Binnen het programma Datagedreven sturing wordt afgestemd welke inhoudelijke activiteiten met prioriteit worden opgepakt.

Werkbudget contactfunctionarissen

We willen dat inwoners, verenigingen en ondernemers van Hillegom in goed contact zijn met de gemeente en goed geïnformeerd worden over onderwerpen die voor hen van belang zijn. Onze contactfunctionarissen zijn vaste aanspreekpunten voor initiatieven van (groepen van) inwoners en/of ondernemers. We investeren extra in het organiseren van wijkavonden, informatieavonden en een financiële bijdrage leveren aan initiatieven van inwoners.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer inwoners kunnen participeren in de samenleving, indien nodig met hulp en ondersteuning

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Versterken van het gemeentelijk opdrachtgeverschap richting de partners binnen het sociaal domein. We richten een monitor voor de integrale toegang in. We volgen hierin de prestatie-indicatoren zoals vastgesteld in de prestatieovereenkomst. We regelen de randvoorwaarden voor de gegevensuitwisseling, via onder meer een Gegevens Leverings Overeenkomst. We monitoren actuele gegevens over jeugdhulp via een online dashboard.
A2	
A3	In 2021 is de Integrale Toegang, Voorleider1, van start gegaan. Dit team geeft integraal hulp en ondersteuning aan jeugdigen en volwassenen.
A4	We voeren de maatregelen van het armoedebeloid uit.
A5	We voeren het nieuwe beleidsplan Schuldhulpverlening uit. We breiden het aantal organisaties uit dat meedoet aan de afspraken over vroegsignalering van schulden.
A6	We stimuleren het gebruik van 'Welzijn op Recept' bij huisartsen en inwoners.
A7	De werkzaamheden van het Servicepunt Werk en de Maregroep gaan op in een nieuwe werkorganisatie, een breed georiënteerd re-integratiebedrijf. Wij zien erop toe dat door de samenvoeging het imago van de organisatie en de dienstverlening aan de klanten (werkgevers en werkzoekenden) verbetert. Op deze manier zetten wij in op de begeleiding van meer werkzoekenden richting werk.
A9	We bevorderen de samenwerking tussen huisartsen, Healthy Hillegom en sport- en welzijnsorganisaties.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Inclusiever maken van de Hillegomse samenleving

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	We gaan verder met het uitvoeren van het programma 'Omzien naar elkaar' en het convenant Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd treffen we voorbereidingen voor de decentralisatie per 2023. Dit doen we samen met gemeenten van de Duin- en Bollenstreek. We stemmen af met centrumgemeente Leiden en de andere Holland Rijnland gemeenten.
B2	We voeren de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg uit.

B3	Zie B8.
B4	Samen met maatschappelijke partners voeren we acties uit het Taalpact Bollenstreek uit. Daarmee zetten we in op het verminderen van (digitale) laaggeletterdheid.
B5	We voeren het beleid doorlopende lijnen van 18- naar 18+ uit.
B6	We voeren de regiovisie Hollands Midden voor de aanpak en bestrijding van huiselijk geweld en kindermishandeling 2019-2023 uit.
B7	We voeren gesprekken met ouders om te kunnen kijken waar wij ons verder kunnen ontwikkelen als senior vriendelijke gemeente.
B8	We voeren de lokale aanpak eenzaamheid uit.
B9	We werken samen met inwoners en organisaties aan een dementievriendelijke gemeente.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer sociale cohesie tussen inwoners en in de wijken.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	Voortzetten pilot Versterken van de wijk.
C2	Organiseren van informele steunnetwerken op buurt- en wijkniveau.
C3	Trainen en ondersteunen van vrijwilligers in wijken.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer kinderen groeien gezond en veilig op.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
D1	Vanaf 1 januari 2022 gaan we de nieuwe contracten met de geselecteerde jeugdhulpaanbieders aan. Hiermee beogen we de komende jaren kwalitatief goede en betaalbare jeugdhulp te realiseren. Daarnaast nemen we extra maatregelen om de kosten in de jeugdzorg beheersbaar te houden. Ook versterken we het uitvoeren van accountmanagement door gemeenten.
D2	We continueren de inzet van de Praktijkondersteuner jeugd-GGZ bij de huisarts, met versterkte aandacht voor de kaders van doorverwijzen, begeleiden, normaliseren en samenwerking met het lokale formele en informele netwerk.
D3	We zetten de lokale zorg- en veiligheidstafel jeugd voort.
D4	We gaan zorgen voor een structureel vervolg van de pilot de POH-jeugd GGZ. Met de inzichten uit de pilot wordt de inzet van de POH-jeugd verder ontwikkeld, met aangescherpte kaders en een duidelijker opdracht op het gebied van netwerksamenwerking en normaliseren.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Betere aansluiting van jeugd- en jongerenwerk op de specifieke behoefte van de Hillegomse jeugd (project Jeugd Hillegom).

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
E2	
E3	Intensiveren van de samenwerking tussen jongerenwerk, CJG, buurtsportcoaches (Hillegom in Beweging), Voor ieder 1 en instanties als Brijder en Halt. Specifieke hulp voor jongeren die in aanraking zijn gekomen met handhaving.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
ISD Bollenstreek GR KDB (MareGroep) RDOG Hollands Midden (GGD) Holland Rijnland Voor ieder 1	Onderwijs Bibliotheek Organisaties sport en cultuur Welzijnsorganisaties Eerstelijnszorg Aanbieders jeugdhulp en Wmo Politie Woningcorporatie

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de [paragraaf Verbonden partijen](#).

Beleidsindicatoren

Onderstaande beleidsindicatoren komen uit de landelijk verplichte uniforme basisset van beleidsindicatoren voor de begroting en jaarrekening (Besluit Begroting en Verantwoording). Daarnaast wordt de Monitor Sociaal Domein doorontwikkeld. Hierin wordt de voortgang op enkele beleidsdoelen gemonitord. Op termijn wordt gekeken of en hoe dit een plek kan krijgen in de P&C-documenten.

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	NL	Bron
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	561,2	545,8		550	20120 795,9	LISA
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	4 %	nb	88 kinderen	88 kinderen	2019: 6 %	CBS
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolkingen t.o.v. de beroepsbevolking	72,2 %	71,3 %			2020: 68,4 %	CBS
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1 %	nb			2019: 2 %	CBS
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	191,7	278,1	260 klanten	298 klanten	2020: 459,7	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	78,7	85,1	115 trajecten 81,65 per 10.000 inw	115 trajecten 81,65 per 10.000 inw	2020: 202,0	CBS
Jongeren met delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1 %	nb	A	A	2019: 1 %	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	16,2 %	15,7 %	B	B	2020: 11,9 %	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,9 %	0,6 %	C	C	1,2 %	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4 %	nb	D	D	0,4 %	CBS
Clënten met een maatwerk-arrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	640	600	778	786		GMSD

A: Met de integrale zorg aan en begeleiding van jeugdigen streven we ernaar het aantal jongeren, dat na een delict voor de rechter komt, te verminderen.

B: Streven is door de inzet van preventie, normalisering, vroegsignalering en het organiseren van passende zorg het percentage jongeren met jeugdhulp terug te dringen. Vooral de huisarts verwijst veel door naar jeugdhulp, met name naar ggz. De praktijkondersteuner Jeugd huisarts (POH Jeugd ggz) is een belangrijk middel om deze doorverwijzingen te verminderen.

C: Jeugdbeschermingsmaatregelen worden opgelegd door de rechter. Streven is de voorliggende zorg en hulp en de nazorg aan gezinnen te optimaliseren, waardoor het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen afneemt.

D: Jeugdreclasseringsmaatregelen worden opgelegd door de rechter. Streven is integrale zorg aan en begeleiding van jeugdigen, die in aanraking komen met de politie, waardoor het aantal jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel afneemt.

Toelichting indicator Banen

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar.

Toelichting indicator Kinderen in uitkeringsgezin

Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.

Toelichting indicator Netto arbeidsparticipatie

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Toelichting indicator Werkloze jongeren

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

Toelichting indicator Personen met een bijstandsuitkering

Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

Toelichting indicator Lopende re-integratie- voorzieningen

Het aantal re-integratie-voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Toelichting indicator Jongeren met delict voor de rechter

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Toelichting indicator Jongeren met jeugdhulp

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Toelichting Jongeren met jeugdbescherming

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Toelichting indicator Jongeren met jeugdreclassering

Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook

op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Toelichting indicator Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmabegroting nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatiegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	NL	Bron
Absoluut verzuim	Aantal leerplichtigen per 1.000 dat niet staat ingeschreven op een school.	2,9	nb	E	E	2019: 2,4	DUO
Relatief verzuim	Aantal leerplichtigen per 1.000 dat ongeoorloofd afwezig is.	15	nb	E	E	2019: 26	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2 %	nb	E	E	2019: 2 %	DUO

E: Onze ambitie is in samenwerking met onderwijs, integrale toegang en jeugdhulp leerlingen optimaal te begeleiden en daarmee het aantal verzuimers en vsv'ers verder terug te dringen

Toelichting indicator Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school of instelling en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht.

Toelichting indicator Relatief verzuim

Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatie plichtige jongere ongeoorloofd afwezig is.

Toelichting indicator Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmabegroting nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatiegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	NL	Bron
Sporters	Percentage niet sporters	* 2016: 50,2 %	nb			2016: 48,7	Gezondheids enquête (CBS, RIVM)

De laatste meting is in 2016 gedaan. Vanaf 2020 zijn nog geen resultaten in de monitor opgenomen.

Toelichting indicator Niet sporters

Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmabegroting nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Kaderstellende stukken

Onderwijs:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs
- [Verordening Leerlingenvervoer](#)
- [Ontwikkelagenda onderwijs-jeugdhulp D&B](#)

Sport en gezondheid:

- [Sport- en beweegnota 2017-2021](#)
- [Nota Volksgezondheid 2018-2022](#)

Sociaal domein:

- [Kadernota WMO Bollen5 2015-2018](#)
- [Transformatieagenda WMO en haar omgeving \(2017-2018\)](#)
- Regionaal beleidsplan transitie Jeugdzorg Holland Rijnland Hart voor de Jeugd
- Sturingsplan Jeugdhulp Holland Rijnland 2018-2019
- Contourennota Servicepunt Werk Duin- en Bollenstreek
- Armoedebeleid Hillegom, een stevig fundament, 2019-2022
- [Doelenboom mantelzorg](#)
- [Verordening maatschappelijke ondersteuning 2022](#)
- Verordeningen Participatiewet
- [Verordening Jeugdhulp 2015](#)
- [Algemene subsidieverordening Hillegom 2017](#)
- Programmaplan Jeugdhulpaanbod vanaf 2021 Duin & Bollenstreek
- Regionaal Inkoopplan Jeugdhulp
- Maatschappelijke agenda (onder voorbehoud vaststelling raad 2021)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Thema Onderwijs						
Onderwijshuisvesting	-950	-970	-1.118	-1.389	-1.381	-1.373
Openbaar basisonderwijs	-53	-80	-80	-80	-80	-80
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-610	-934	-936	-936	-936	-936
Totaal Onderwijs	-1.613	-1.984	-2.134	-2.405	-2.397	-2.389
Thema Sociaal domein						
Samenkracht en burgerparticipatie	-2.306	-2.969	-2.372	-2.281	-2.279	-2.271
Arbeidsparticipatie	-326	-260	-336	-347	-347	-347
Inkomensregelingen	-7.064	-5.317	-5.474	-5.474	-5.474	-5.474
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-338	-343	-356	-356	-356	-356
Begeleide participatie	-1.876	-1.811	-1.780	-1.743	-1.735	-1.733
Maatwerkdienstverlening 18+	-4.561	-4.709	-4.814	-4.802	-4.773	-4.771
Wijkteams	-1.684	-1.599	-1.437	-1.431	-1.431	-1.431
Maatwerkdienstverlening 18-	-4.277	-4.341	-3.973	-3.973	-3.974	-3.974
Geëscaleerde zorg 18-	-537	-389	-335	-335	-335	-335
Totaal Sociaal domein	-22.969	-21.738	-20.877	-20.742	-20.704	-20.692
Thema Sport & Gezondheid						
Sportbeleid en activering	-500	-559	-560	-528	-528	-528
Volksgesondheid	-1.178	-1.607	-1.414	-1.414	-1.414	-1.414
Sportaccommodaties	-877	-767	-784	-784	-772	-767
Totaal Sport & Gezondheid	-2.555	-2.933	-2.758	-2.726	-2.714	-2.709
Totaal lasten	-27.137	-26.655	-25.769	-25.873	-25.815	-25.790

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Thema Onderwijs						
Onderwijshuisvesting	232	242	246	82	82	82
Openbaar basisonderwijs						
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	51	247	247	247	247	247
Totaal Onderwijs	283	489	493	329	329	329
Thema Sociaal domein						
Samenkracht en burgerparticipatie	140	89	26	26	26	26
Arbeidsparticipatie						
Inkomensregelingen	6.611	3.890	4.579	4.579	4.579	4.579
Maatwerkvoorzieningen (WMO)						
Begeleide participatie						
Maatwerkdienstverlening 18+						
Wijkteams	89					
Maatwerkdienstverlening 18-	-19	10	10	10	10	10
Geëscaleerde zorg 18-						
Totaal Sociaal domein	6.821	3.989	4.615	4.615	4.615	4.615
Thema Sport & Gezondheid						
Sportbeleid en activering	2					
Volksgezondheid	22	101	20	20	20	20
Sportaccommodaties	326	344	321	321	321	321
Totaal Sport & Gezondheid	350	445	341	341	341	341
Totaal baten	7.454	4.923	5.449	5.285	5.285	5.285
Saldo van baten en lasten	-19.681	-21.731	-20.320	-20.588	-20.528	-20.504

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Toevoegingen reserves	0	-509	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	727	1.658	107	69	65	65
Totaal reserves	727	1.149	107	69	65	65
Saldo na resultaatbestemming	-18.952	-20.582	-20.210	-20.518	-20.461	-20.438

Programma 2 Leefomgeving

Trends en ontwikkelingen

Schaarse ruimte

Het zoeken naar ruimte voor wonen, werken, recreëren en verblijven geeft een continue spanning. Daarnaast maakt de energie- en warmtetransitie ook aanspraak op de schaarse ruimte. Het is een uitdaging om de concurrerende ruimtevragen integraal af te wegen en waar mogelijk multifunctioneel gebruik te maken van ruimte. De volgende ontwikkelingen leiden tot extra ruimtevrage:

- Op de woningmarkt is sprake van grote krapte en ook de koopmarkt is overspannen. Vraag en aanbod zijn ook vorig jaar verder uit elkaar gegroeid. Steeds meer woningen worden boven de vraagprijs verkocht en woningen staan daarnaast minder lang te koop. Bovendien ontstaan er steeds meer één- en tweepersoonshuishoudens die een andere woonvraag hebben dan de traditionele gezinnen. De uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen dragen ook bij aan deze ontwikkeling. Door de krapte op de woningmarkt is er een toenemende vraag naar flexibele en tijdelijke woonruimte onder andere voor spoedzoekers. Ook de aanwezigheid van arbeidsintensieve bollenteelt leidt tot een toestroom van arbeidsmigranten met een vraag naar (kwalitatieve) huisvesting.
- Met de toenemende verstedelijking neemt de behoefte aan recreatiegebieden en groen toe. Inwoners hebben behoefte aan voldoende groene gebieden van goede kwaliteit voor bewegen, recreëren, natuur en rust.
- De toenemende verstedelijking leidt tot zwaardere belasting van de bestaande infrastructuur en vervoersvormen. Dat betekent knelpunten in de capaciteit, veiligheid en leefbaarheid. Robuuste en duurzamere vormen van ontsluiting en mobiliteit vragen om extra ruimte.
- De komende jaren zet de krimp in het aantal bedrijven in de bollensector door. Dat resulteert in verdergaande schaalvergroting en specialisatie binnen de sector, met aandacht voor duurzaam bodembeheer.
- Voor de omschakeling van fossiele naar duurzame energiebronnen is veel ruimte nodig zowel boven de grond (o.a. zonneweides en windturbines) als ondergronds (warmtesystemen). Ook voor het klimaatbestendig inrichten van wijken is extra ruimte nodig (o.a. waterberging, meer groen in woonwijken).

Klimaat en biodiversiteit

Klimaat

Het klimaat verandert wereldwijd. De gemiddelde temperatuur en zeespiegel stijgen en de seizoenen worden verstoord. Bovendien nemen de weersextremen toe, zoals langere periodes van droogte, hitte en hevige regenbuien. Om te zorgen dat ook voor de komende generaties onze planeet een goede plek is om te leven, moeten we samen optrekken om de klimaatverandering tegen te gaan.

In het Klimaatakkoord is de doelstelling neergelegd om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Er zijn landelijk concrete maatregelen opgenomen om deze doelstelling te behalen.

Biodiversiteit

De mens kan niet zonder flora en fauna, om de simpele reden dat het ons verscheidene ecosystemediensten verleent. Het voorziet ons van tastbare zaken als voedsel, medicijnen en bouwmaterialen. Maar het biedt ons ook recreatie, speelt een rol in ons geluk en bovenal voorzien planten ons van zuurstof. Daarnaast, speelt fauna een belangrijke rol bij de huidige uitdagingen die op ons afkomen door het veranderende klimaat, zoals hiervoor beschreven. Ondanks de waarde van de verschillende ecosystemen, wordt er wereldwijd een beleid gehanteerd waarbij planten en dieren vaak het onderspit moeten delven, wat leidt tot een afnemende biodiversiteit, wat tot desastreuze gevolgen kan leiden. Met het oog op de toekomst, is een duurzaam flora- & faunabeleid urgenter dan ooit en zullen we de huidige trend moeten keren.

Voor de komende jaren betekent dit dat we allerlei duurzame veranderingen moeten inpassen in de leefomgeving. Denk hierbij aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving en de omschakeling naar duurzame energie. Duurzaamheid is het leidende principe in de Hillegomse omgevingsvisie. In het uitvoeringsprogramma duurzaamheid zijn de activiteiten weergegeven om tot een duurzame gemeente te komen. Deze ontwikkelingen vergen actieve betrokkenheid van vele organisaties, bedrijven en inwoners.

Meer integraal werken

De komst van de Omgevingswet betekent voor de overheid een verandering in het denken over een veilige en gezonde (fysieke) leefomgeving. Een belangrijk verschil tussen de Omgevingswet en de 'oude manier van werken' is dat niet langer allerlei sectoraal beleid op elkaar wordt gestapeld (zoals parkeernormen, structuurvisies, detailhandelsbeleid en woonbeleid) maar dat wordt uitgegaan van een integrale beleidscyclus en integrale gebiedsontwikkeling. In deze gebiedsontwikkelingen worden zaken zoals gezondheid, klimaatadaptatie, erfgoed, mobiliteit, biodiversiteit en veiligheid betrokken bij de afweging om zo integraal naar ontwikkelingen te kijken.

Openbare orde en veiligheid

Veiligheidsbeleid

We willen dat Hillegom een veilige plaats is om te wonen, te leven en te werken. Dat bereiken we door de sociale en fysieke veiligheid te verbeteren en onze wettelijke verplichte veiligheidstaken uit te voeren. Samenwerking met inwoners, ondernemers en ketenpartners is en blijft daarin essentieel. Door samenwerking komen we tot duurzame oplossingen. We willen weten wat er speelt, we gaan met elkaar in gesprek en kiezen samen voor een aanpak. Waarbij ieder een eigen rol vervult. De gemeente voert hierin regie met het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) 2020-2023. Het IVB bevat de kaders, strategische uitgangspunten, prioriteiten en de hoofdlijnen van de aanpak. Deze vertalen we in een jaarlijks uitvoeringsplan met concrete maatregelen. Dit plan voeren we uit samen met onze partners, inwoners en ondernemers. Voor 2022 verschillen de prioriteiten en activiteiten in het veiligheidsjaarplan niet wezenlijk ten opzichte van 2021. Deels omdat een aantal zaken zijn doorgeschoven naar 2022 i.v.m. de werkzaamheden rondom de COVID19-crisis en deels omdat de cijfers op dit moment geen wezenlijk ander beeld laten zien waardoor een significante wijziging van prioriteiten moet plaatsvinden. In 2022 (in 2021 in gang gezet) wordt er wel meer ingezet op het tegengaan van cybercrime bij de verschillende prioriteiten (o.a. bij jeugd/ondernemers & ouderen). Daarnaast starten we met het uitvoeringsplan 'Mensenhandel'.

Structurele veiligheidstaken zoals het voorkomen van woninginbraak, fietsendiefstal en middelen misbruik zoals bij drugs- en alcoholmisbruik blijven onze aandacht houden, ondanks dat de cijfers over het algemeen een positief beeld laten zien.

Samenwerking

Wij zien intensieve samenwerking met en tussen ketenpartners als de sleutel om huidige en nieuwe vormen van onveiligheid tegen te gaan én de veiligheid voor onze inwoners te bestendigen en te vergroten. Voor veel veiligheidsvraagstukken geldt dat deze niet meer alleen met de traditionele veiligheidspartners, zoals politie en brandweer, benaderd kunnen worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de lang lopende casussen woonoverlast en toename van het aantal personen met verward gedrag. Hierbij trekken we samen op met de woningbouwvereniging Stek, GGZ Rivierduinen en de politie. Decentralisaties - de overgang van maatschappelijke zorg van de centrumgemeenten naar de regiogemeenten - en bezuinigingen in de zorg leiden tot (woon)overlast en gevaarlijke situaties. Door de zorg en de veiligheidsketen in een vroeg stadium met elkaar te verbinden, kunnen we deze problematiek effectief aanpakken. Zowel beleidsmatig bijvoorbeeld bij de inzet van bestuurlijke maatregelen als op casuïstiek niveau.

Het Zorg- en Veiligheidshuis, gestart in 2021 ontwikkelt zich in 2022 verder door. Het is noodzakelijk dat de regionale samenwerking tussen het sociaal domein, het zorgdomein en het veiligheidsdomein geborgd blijft. In specifieke gevallen vraagt de complexiteit van de casus om specifieke regionale behandeling. We denken hierbij aan casussen die detentie, radicalisering en zedendelicten betreffen waarbij goed contact met regionale partijen zoals justitie, reclassering en jeugdbescherming essentieel is.

Jeugd en Veiligheid

De integrale aanpak van jeugdoverlast door middel van de Zorg- en Veiligheidstafel werkt goed en ketenpartners hebben ingestemd met het voorzetten van de tafel voor 2022 en verder. Daarnaast investeren we ook gezamenlijk met de ketenpartners in groepsaanpak, specifiek op bepaalde onderwerpen, zodat we snel kunnen inspelen op de actuele 'vraag' van de jeugd. We intensiveren de samenwerking tussen de ketenpartners en we versterken de verbindende rol van de gemeente. Samenwerking en een integrale aanpak gelden niet alleen voor de externe partners, maar ook voor de interne organisatie. Het komend jaar wordt de intensieve samenwerking tussen veiligheid en het sociaal domein doorgezet. Met een gezamenlijke aanpak kunnen we vaker en beter inzetten op preventie.

Aanpak van (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit

Georganiseerde, ondermijnende criminaliteit is niet direct zichtbaar, zoals: drugslaboratoria, hennepkwekerijen, mensenhandel, witwaspraktijken en vastgoedfraude. Ook in de gemeente Hillegom is sprake van criminele, ondermijnende activiteiten en misstanden. Vanaf november 2018 werken we daarom intensief en integraal samen met partners als politie, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst. Met als doel georganiseerde, ondermijnende criminaliteit aan te pakken om deze zoveel mogelijk te voorkomen. De ontwikkeling en versterking van de lokale aanpak van ondermijning staat centraal. Belangrijke onderdelen van de aanpak zijn werken aan een weerbare samenleving en organisatie. Daarnaast zijn informatie gestuurd werken en preventie belangrijk. We zoomen hierbij specifiek in op vastgoed, malafide bedrijven en bedrijventerreinen. De afgelopen periode hebben we geïnvesteerd in het verbeteren van het zicht op ondermijning, de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie en het integraal aanpakken van casuïstiek. De samenwerkingsstructuren zijn ontwikkeld en de eerste resultaten van die versterking zijn zichtbaar geworden. Doel is te komen tot een weerbare samenleving!

Toezicht & handhaving

De politiecapaciteit op straat blijft de komende jaren onder druk staan door nieuwe taken, andere taken (horizontale fraude) en de grote uitstroom door pensioengerechtigden. De post Hillegom is op sterkte qua aantal wijkagenten. Ook wordt er gewerkt met wijkteams.

De boa-capaciteit is met ingang van 2021 versterkt van 1,7 fte naar 2,7 fte structureel en 0,5 fte tijdelijk voor drie jaar (specifiek afval). Corona heeft in 2020 en 2021 veel capaciteit gevraagd van de boa's. Voor 2022 gaan we ervan uit dat de boa's zich weer volledig kunnen richten op hun normale werk. Zonder Corona en met de uitbreiding is er dan ook meer ruimte om specifieke zaken (o.a.: hangjeugd, ondermijning, stationsgebied, de haven, afval, enz.) meer projectmatig op te pakken. De intensieve samenwerking tussen de boa's en de Meerlanden op het gebied van afval, wordt in 2022 in ieder geval gecontinueerd.

Met toezicht en handhaving op het gebied van bouwen en wonen gaan we verrommeling van het landschap tegen en stimuleren we ruimtelijke duurzaamheid in lijn met de Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom 2030. Panden en gronden moeten overeenkomstig de bestemming gebruikt worden en worden gebouwd conform de vergunning. De kwaliteit van deze werkzaamheden is vastgelegd in de VTH-verordening (vergunningverlening, toezicht en handhaving).

Voor de periode 2019-2022 doen wij mee aan het project Handhaving Buitengebied (ISG). Om het bollengebied te behouden is extra inzet nodig voor handhaving in het buitengebied (regionale afspraak). Hiervoor zijn, in HLT-verband, tijdelijk extra handhavers ingehuurd.

Mediation

Naast het handhaven van regels zoeken we ook samen met betrokken partijen naar oplossingen. Dit doen we onder meer door het inzetten van mediation.

Brandweer

De gemeente Hillegom investeert actief in het verder versterken van de verbinding en samenwerking met de Veiligheidsregio Hollands-Midden. Dit gebeurt op lokaal niveau in de vorm van een jaarlijks brandweeroverleg met post Hillegom en het ondersteunen van wervingsacties voor nieuwe vrijwilligers. Op bestuurlijk niveau is er elk kwartaal een overleg met de directie van de Veiligheidsregio.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Opstellen jaarlijks Veiligheidsjaarplan (VJP) op basis van het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) 2020-2023, waarin de concrete maatregelen integraal afgestemd zijn en de doelstellingen van het IVB geborgd.
A2	Inzet van mobiel cameratoezicht.
A3	Inzet van mediation wordt voortgezet. De werkafspraken tussen de woningcoöperatie, wijkagent en de mediator zijn bestendigd en worden voortgezet.
A4	Actualiseren van de Algemeen Plaatselijke Verordening (alleen juridisch/technisch indien noodzakelijk).
A5	Actualiseren KVO (Keurmerk Veilig Ondernemen) Hillegom. Bij de ondernemers nagaan of zij in samenwerking met de gemeente en de politie het KVO in het winkelgebied willen herzien met als doel een schoon, heel en veilig winkelgebied.
A7	Continuering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit vindt o.a. plaats door de samenwerking te continueren in de gezamenlijke crisisorganisatie in de Duin- en Bollenstreek. Er is blijvende aandacht voor risico's en inzet daarop zodat de risico's beheersbaar zijn en blijven. In 2022 wordt het Regionaal Risicoprofiel (RPP) Veiligheidsregio Hollands Midden ter consultatie aan de gemeenteraden aangeboden.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Multiproblematiek aanpakken door veiligheid en zorg te combineren.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	In 2021 is de pilot 'zorg- en veiligheidstafel jeugd' geëvalueerd met de betrokken partners. Het project heeft geleid tot de gewenste effecten op het gebied van o.a. de samenwerking en de vroeg signalering. De zorg- en veiligheidstafels jeugd wordt zowel in Hillegom als Lisse en Teylingen bestendigd.
B2	Ontschotten op casusniveau (veiligheid, zorg, huisvesting, etc., problematiek integraal aanpakken)
B3	Outreaching jongerenwerk in samenspraak met inwoners en politie inzetten bij jeugd.
B5	Structureel periodiek overleg tussen woonconsulent Stek, wijkagenten, medewerker Sociaal Domein en medewerker Openbare Orde en Veiligheid over zwaardere woonoverlast zaken. Ieder vanuit zijn eigen keten is verantwoordelijk voor een deel van de aanpak. Gemeente heeft regie op dit proces.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Het signaleren, voorkomen en aanpakken van (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	Voortzetten van het programma Ondermijning.
C10	Speerpunten 2022: maatschappelijke coalities, focus op sleutelpersonen, inzet op faciliterende branches, voorkomen van criminele aanwas.

C2	Uitvoering geven aan de speerpunten uit het programma Ondermijning, te weten: drugscriminaliteit, witwassen, en arbeidsuitbuiting.
C4	Focus op het signaleren, voorkomen en aanpakken van ondermijnende criminaliteit.
C5	Signaleren: o.a. preventief toezicht en integrale controles, (door)ontwikkelen datagedreven werken en blijvend investeren in awareness d.m.v. trainingen en (publieks)campagnes.
C6	Voorkomen: verder bouwen aan een weerbare organisatie en samenleving, d.m.v. een preventieve aanpak (mensenhandel, arbeidsmigranten, KVO) en barrières opwerpen in beleid (zoals sluitingsbeleid Opiumwet en Prostitutiebeleid). Sluitingsbeleid Opiumwet wordt in 2021 vastgesteld.
C8	Verder werken aan kwalitatieve huisvesting van arbeidsmigranten met aandacht voor informatiepositie, controles veiligheid (in samenwerking met brandweer) en eventuele handhaving bij strijdig gebruik.
C9	Aanpakken: gerichte aanpak van casuïstiek, branche- en gebiedsgerichte aanpak, aanpak van hennepteelt en drugshandel en uitvoeren van integrale projecten (o.a. RIEC/LSI).

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Veilig en legaal bouwen en voorkomen van gebruik in strijd met de Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom 2030.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
D1	Uitvoering Handhavingsbeleid 2019-2022 o.b.v. handhavingsprogramma's (o.a. prioriteiten APV en BWT-toezicht en handhaving).
D2	Voorbereiden veranderingen VTH-taken als gevolg van de wet Kwaliteitsborging voor het bouwen en invoering Omgevingswet (van kracht op 1 juli 2022).
D3	Uitvoering project Handhaving Buitengebied 2019-2022 (ruimtelijke duurzaamheid). Intensief oppakken van toezicht en handhaving illegale bouw en gebruik in het buitengebied ten behoeve van behoud bollengebied (teeltareaal).

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Veiligheidsregio Hollands Midden Omgevingsdienst West-Holland	Politie GHOR CJG/JGT Zorg- Veiligheidshuis Hollands Midden Brijder Halt Welzijnswartier OM Jeugdbescherming West

Verkeer en Vervoer

Goede bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid maken Hillegom aantrekkelijker. Het Hillegomse Verkeers- en Vervoerplan (HVVP) dateerde uit 2009 en is in 2021 geëvalueerd als onderdeel/bouwsteen voor het nieuwe mobiliteitsplan. Dit nieuwe mobiliteitsplan wordt eind 2021 of begin 2022 vastgesteld en wordt ingepast in de beleidscyclus van de Omgevingswet. In een uitvoeringsprogramma nemen we maatregelen op waarmee we de bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid verbeteren. We zetten in op duurzame vormen van vervoer maar hebben ook aandacht voor trends zoals elektrisch vervoer (OV en auto), speed pedelec en deelauto. Dit om de overlast van autogebruik terug te dringen en de leefbaarheid te verbeteren.

Om bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid te verbeteren is het van belang om voortdurend te beschikken over actuele data rond gebruik van infrastructuur en parkeercapaciteit. In het najaar van 2020 hebben we daarvoor parkeer- en verkeerstellingen opgesteld. Deze data actualiseren we tweejaarlijks. We willen het aantal verkeersslachtoffers terugbrengen, onder meer via campagnes zoals 'School op Seef' en 'Ik maak van de nul een punt'.

Voor het verbeteren van de bereikbaarheid hebben we onze partners hard nodig, zowel voor het treffen van samenhangende maatregelen als voor een effectieve lobby voor investeringen in onze regio door onder andere provincies, vervoerbedrijven en het Rijk. De opgave voor het verbeteren van de ontsluiting van de noordelijke duin- en bollenstreek is met het stopzetten van het project Duinpolderweg weer gedeeltelijk teruggekomen bij de gemeente. Met verschillende regionale samenwerkingspartners wordt op verschillende tafels en in verschillende projecten en processen geschakeld. Het is van belang dat de gemeente daarin goed vertegenwoordigd is en actieve, deskundige en strategische inbreng heeft, waarbij de raad en de stakeholders hierin goed meegenomen worden.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Continue verbetering en monitoring van auto-, fiets- en OV-bereikbaarheid.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Vaststellen en uitvoeren van het uitvoeringsprogramma mobiliteit als een onderdeel van het Mobiliteitsplan dat wordt ingepast in de beleidscyclus van de Omgevingswet. In het uitvoeringsprogramma worden maatregelen voorgesteld voor 2022 en verder.
A2	Actualiseren van de verkeers- en parkeertellingen in het najaar van 2022 (tweejaarlijkse jaarlijkse actualisatie).

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Continue verbetering en monitoring van verkeersveiligheid en vermindering ongevallen langzaam verkeer.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Voortzetten van de lopende verkeerseducatie-acties voor jongeren met VVN, alle scholen en Holland Rijnland voor jongeren. We faciliteren bij de landelijke acties en stimuleren en faciliteren de verkeersbrigadiers bij lagere scholen. Regionaal en/of landelijk worden nieuwe educatieve en/of voorlichtingscampagnes ontwikkeld.
B2	Met het uitvoeringsprogramma mobiliteit hebben we nadrukkelijk aandacht voor verkeersonveilige situaties. We nemen maatregelen op in het uitvoeringsprogramma om deze onveilige situaties te verminderen en/of voorkomen. We zoeken hiervoor cofinanciering in de vorm van rijks- en/ of provinciebijdrage).

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Continue verduurzaming en monitoring van de verduurzaming van mobiliteit.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	Versnellen van de plaatsingsprocedure voor laadpalen door het beleid Laadinfrastructuur uit te voeren.
C2	Met het uitvoeringsprogramma mobiliteit hebben we nadrukkelijk aandacht voor het stimuleren van duurzame mobiliteit.
C3	De ambities voor duurzame parkeervoorzieningen zullen na vaststelling van het uitvoeringsprogramma worden omgezet in een nieuwe parkeernota.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Betere ontsluiting van de Greenport Duin- en Bollenstreek.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
D1	Wij zorgen dat de gemeentelijke belangen goed ingebracht worden in de verschillende processen en projecten die spelen rondom het verbeteren van de bereikbaarheid van de noordelijke bollenstreek, zodat er tot een evenwichtig maatregelenpakket voor de korte en middellange termijn besloten kan worden en de uitvoering voorbereid kan worden.
D2	Actief uitvoering geven aan de Regionale Strategie Mobiliteit.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Regiogemeenten / gemeente Haarlemmermeer Burgers, bedrijfsleven en belanghebbenden Provincies Noord en Zuid-Holland VVN / Fietzersbond / Politie Vervoerregio Amsterdam Openbaar vervoerbedrijven

Wonen

Er is een grote behoefte aan woningen in Hillegom. Veel inwoners zoeken momenteel een passende woning. Uit provinciale cijfers van het voorjaar 2021 blijkt de algemene behoefte aan woningen in de regio 30% groter te zijn dan in 2018 werd aangenomen. Dit heeft ook effect op de woningbehoefte in Hillegom. Tegelijkertijd is het aanbod van woningen en de ruimte voor nieuwbouw beperkt. We geven met het Woonprogramma 2020-2024: 'naar een duurzaam evenwicht' via 3 ambities extra aandacht aan senioren, starters, spoedzoekers en arbeidsmigranten. Om deze groepen meer kansen op de woningmarkt te bieden, is het vergroten en versnellen van de bouwproductie van belang.

De 3 ambities zijn:

- Ambitie 1: ruimte bieden aan een gevarieerde woningvraag
- Ambitie 2: woonwijken en woningen klaar voor de toekomst
- Ambitie 3: lang zelfstandig wonen als onderdeel van de gemeenschap

We zetten hiervoor de projecten in waarin de gemeente een grondpositie heeft. Dit doen we door concrete afspraken te maken met projectontwikkelaars over (verkoop)prijzen, woningtype, doelgroep en duurzaamheid. We maken afspraken over de voortgang en faciliteren partijen in het zo snel mogelijk doorlopen van procedures.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Voorzien in de lokale en (boven)regionale woningbehoefte (kwantitatief en kwalitatief).

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Jaarlijks - Uitvoeren en monitoren van het meerjarig woningbouwprogramma Hillegom, om tijdig bij te kunnen sturen.
A2	Jaarlijks - Regionaal afstemmen van de programmering en fasering van de woningbouwproductie, om in de regio het gewenste woningbouwprogramma te realiseren.
A3	Jaarlijks - Monitoren van demografische ontwikkelingen en overige ontwikkelingen op de woningmarkt om waar nodig bij te kunnen sturen.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Beschikken over actueel woonbeleid in samenwerking met betrokken partners.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Jaarlijks - Uitvoeren van het Woonprogramma 2020-2024: 'naar een duurzaam evenwicht' via een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma sluit aan op de Omgevingsvisie en geeft inzicht in de ambities, doelstellingen en prioriteiten.
B2	2022 – Actualisatie Woonprogramma om in te spelen op de ontwikkelingen op de woningmarkt.
B3	Jaarlijks - Sluiten, uitvoeren en monitoren prestatieafspraken met Stek en Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek. Zodat er afspraken zijn over betaalbaarheid, voldoende woningen voor diverse doelgroepen, duurzame woningen, wonen met zorg en de huisvesting van bijzondere doelgroepen.
B4	Jaarlijks - Uitvoeren van de Regionale Woonagenda Holland Rijnland.
B5	2022 – Actualisatie Regionale Woonagenda om in te spelen op de grote en groeiende druk op de woningmarkt.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een meer passend woningaanbod voor alle doelgroepen.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	Jaarlijks - Inzetten van instrumenten voor het realiseren van sociale huur-, goedkope koop- en middenhuur woningen, zodat de voorraad duurzaam betaalbaar blijft.
C2	Jaarlijks - Onderzoeken en ontwikkelen van instrumenten die de doorstroming op de Hillegomse woningmarkt bevorderen.
C3	2022-2023 - Opstellen nieuwe regionale huisvestingsverordening Holland Rijnland zodat er een transparant verdeelsysteem is dat inspeelt op de huidige sociale woningmarkt.
C4	Jaarlijks - Inzetten van de eigen grondposities zodat huisvesting van bijzondere doelgroepen (zoals spoedzoekers) mogelijk wordt.
C5	Jaarlijks - Bevorderen van initiatieven en faciliteren van de woonopgave als gevolg van transitie en transformatie maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Zo anticiperen we op de toekomstige woonvraag.
C6	2022 - Inzicht krijgen in de huisvestingsopgave voor arbeidsmigranten en het faciliteren van de daaruit voortvloeiende woonopgave, zodat voor arbeidsmigranten passende huisvesting beschikbaar komt.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een meer toekomstbestendige woningvoorraad.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
D1	Jaarlijks - Samen met stakeholders (WZZ Elsbroek / Jozefpark) bevorderen van initiatieven en faciliteren van de woonopgave, zodat ouderen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.
D2	Jaarlijks - Inzetten op het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad en het realiseren van duurzame nieuwbouw volgens Uitvoeringsprogramma duurzaamheid zodat de woonvoorraad toekomstbestendig wordt.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Woningcorporatie Stek Huurdersbelangenvereniging Bollenstreek Zorgaanbieders

Implementatie Omgevingswet

De nieuwe Omgevingswet biedt kansen. De wet gaat uit van meer decentraal werken, waardoor ruimte ontstaat voor lokale afwegingen. Voor ons betekent de wet een integrale afweging en open houding ten opzichte van initiatiefnemers en participatie. We stellen hiervoor duidelijke kaders op en organiseren pilots die ons voorbereiden op de nieuwe wet en de nieuwe manier van werken. Invoering van de Omgevingswet is waarschijnlijk uitgesteld naar 1 juli 2022, zodat we ruimte hebben om de implementatie nog beter te voor te bereiden.

Hillegom is koploper in Nederland als het gaat om het gebruik van de mogelijkheden die de nieuwe Omgevingswet biedt. Daar gaan we het komende jaar mee door. We sturen op een integrale visie, waarbij de fysieke leefomgeving én het sociaal domein steeds meer in samenhang worden bekeken en gaan door met het maken van één Omgevingsplan voor de hele gemeente Hillegom.

De ontwikkelingen onder het programma Implementatie Omgevingswet dienen om aan de minimale wettelijke vereisten te kunnen voldoen die voortvloeien uit de Omgevingswet (zoals het versnelde traject vergunningverlening vanaf 1 juli 2022).

Het Programma Implementatie Omgevingswet heeft een integraal karakter en draagt bij aan de implementatie van het dienstverleningsconcept, participatie en digitalisering. Voor 2022 is incidenteel werkbudget begroot voor het voortzetten van de invoering.

Aan de hand van een landelijk ontwikkeld financieel dialoogmodel hebben we een analyse gemaakt om de structurele kosten van de Omgevingswet in beeld te brengen. Hieruit blijkt dat het eerder door het Rijk ingenomen standpunt niet realistisch is. De invoering en uitwerking van de Omgevingswet kan niet kostenneutraal verlopen. Hierover zijn we reeds in overleg met het Rijk en in 2022 zullen we met een uitwerking komen hoe we deze kosten denken te mitigeren.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Via de instrumenten van de Omgevingswet werken we aan een veiligere en gezondere leefomgeving, waarbij duurzaamheid voorop staat. We zijn koploper voor wat betreft de implementatie van de Omgevingswet.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Het in procedure brengen van een omgevingsplan voor het totale grondgebied van Hillegom. Het omgevingsplan Buitengebied en de Zanderij is daarbij de basis. Het ontwerp kan pas in procedure na inwerkingtreding van de Omgevingswet.
A2	Vormgeven integraal beleid en beleidscyclus o.a. ·Jaarlijks evalueren en actualiseren van de Omgevingsvisie Hillegom op basis van monitoringsysteem TELOS en data-analyses. ·Opstellen, uitvoeren, evalueren en actualiseren van (uitvoerings-) programma's fysieke leefomgeving.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Optimale dienstverlening. Daar waar nodig een traject van cultuurverandering bij bestuurders en ambtenaren.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Voortzetten organisatie van bijeenkomsten en proeftuinen voor ambtenaren, bestuurders, samenwerkingspartners en initiatiefnemers om de nieuwe manier van werken structureel te borgen.
B2	Verder doorontwikkelen van en werken met serviceformules uitgaande van één-loket-gedachte(zie programma 4 Dienstverlening).
B3	Kaders ontwikkelen hoe we (overheids-) participatie onder de Omgevingswet gaan vormgeven (zie programma 4 Participatie).
B4	Uitvoeren van het strategisch communicatieplan.
B5	Aanpassen competentieprofielen medewerkers.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een digitale ontsluiting van gegevens en infrastructuur, die aansluit op het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) passend bij de invoering van de Omgevingswet.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	Kennisuitwisseling en samenwerking met partners.
C2	Pilots met aansluiting op landelijke digitale stelsel Omgevingswet.
C3	Noodzakelijke IT-architectuur (applicaties en gegevens) realiseren om nieuwe processen te ondersteunen.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Omgevingsdienst West-Holland RDOG Hollands Midden (GGD Hollands Midden) Veiligheidsregio Hollands Midden	Ministerie van Binnenlandse zaken VNG Omgevingswet Livinglab Zuid Holland (Hogeschool Leiden) Provincie Zuid-Holland Hoogheemraadschap van Rijnland Omliggende gemeenten Inwoners en initiatiefnemers

Gebiedsontwikkeling

Het doel van ruimtelijke ontwikkeling is wonen, werken en recreëren voldoende ruimte te geven om tot ontwikkeling en bloei te komen, waarbij de verschillende belangen elkaar tegelijkertijd versterken. We vinden hierbij het behoud van onze (historische) identiteit, goede woon- en verblijfskwaliteit, alsmede duurzame inrichting van ons dorp en het buitengebied belangrijk. De omgevingsvisie Hillegom bepaalt hiervoor de koers.

We bieden nadrukkelijk ruimte voor initiatieven van inwoners, instellingen of ondernemers, of het nu gaat om wonen, veiligheid, mobiliteit, integraliteit of duurzame ontwikkelingen. Bij initiatieven van derden, stimuleren wij initiatiefnemers om bij te dragen aan de koers die is uitgezet in de omgevingsvisie.

We versnellen ruimtelijke ontwikkelingsprojecten waarin de gemeente een grondpositie heeft. Dat doen we door slim om te gaan met procedures en/of door financiële middelen beschikbaar te stellen voor kennis, capaciteit of innovatieve oplossingen.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Integrale duurzame gebiedsontwikkeling in lijn met de Omgevingsvisie Hillegom en de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG).

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Stimuleren en faciliteren van plannen van ontwikkelaars, corporaties, bedrijven en particuliere initiatiefnemers die bijdragen aan de koers van de Omgevingsvisie en/of bijdragen aan de ISG.
A2	Invullen van eigen grondposities, zoals Vossepolder, Hillegom-Noord en Woonzorgzone Elsbroek. Duurzaamheid en/of betaalbaarheid staan hierbij voorop. We maken afspraken over de voortgang, de beschikbaarheid van woningen voor Hillegommers en doorlopen processen zo vlot mogelijk.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelings Maatschappij B.V.	Woningbouwcorporaties Projectontwikkelaars Bedrijven Particuliere initiatiefnemers

Openbare ruimte en duurzaamheid

Openbare ruimte

We willen de (leef)omgeving voor inwoners en ondernemers aangenaam en bruikbaar maken en houden. Een prettige, groene leefomgeving heeft een positieve invloed op ons welbevinden en nodigt uit tot bewegen, sporten en ontmoeten. We hebben hard gewerkt aan het groenprofiel van onze gemeente. Het "zorgeloos groen" willen we uitbreiden naar de wijken. Dit draagt ook bij aan het versterken van de biodiversiteit. We blijven daarom investeren in groen, verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Hillegom.

Via het beheer en onderhoud van de openbare ruimte dragen we bij aan een veilige en gezonde omgeving waarin inwoners geen, of zo min mogelijk, materiële of persoonlijke schade lijden.

In de openbare ruimte is er een duidelijk verband tussen sociale veiligheid, welzijn en burger- en overheidsparticipatie. We gaan de wijk in om op te halen wat er leeft en welke ideeën er zijn voor verbetering van de openbare ruimte. Kleine(re) aanpassingen in de openbare ruimte die snel kunnen worden opgepakt -en direct tot verbetering leiden- voeren we snel uit.

De gemeente heeft, vanuit de wet Milieubeheer, de verplichting om de inzameling van afval te verzorgen. We stimuleren de circulaire economie, en nemen dit systeem mee in (de uitvoering van) ons afvalbeleid.

Verder bereiden we Hillegom voor op klimaatveranderingen en ontwikkelen we een toekomstbestendig actieplan. De inrichting van de buitenruimte speelt hierbij een cruciale rol.

Gezien de beperkte financiële ruimte in de komende jaren worden er keuzes gemaakt in de ambities. Diverse ambities betekenen een verhoging van beheer- en onderhoudskosten, tenzij eigen beheer door bewoners gaat toenemen of een andere wijze van compensatie wordt gevonden.

Duurzaamheid

In Hillegom is het thema duurzaamheid onder andere verankerd in de 'Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom, duurzame (proef)tuin van Holland' en in het 'Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom 2018-2022'. Het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid is een verbindend programma, dat betrekking heeft op verschillende beleidsterreinen. Duurzaamheid is dan ook een integraal onderwerp dat organisatie breed aandacht vraagt en opgepakt wordt.

Doelstellingen en activiteiten:

We ondernemen vanuit het uitvoeringsprogramma concrete acties op het gebied van fysieke, sociale en economische duurzaamheid. Hierbij ligt de nadruk op de fysieke duurzaamheid en in het bijzonder op de energietransitie. De energietransitie is een van de grootste maatschappelijke opgaven waar wij voor staan in de komende decennia. Met de energietransitie zetten we in op het verminderen van de CO₂-uitstoot om zo de opwarming van de aarde door klimaatverandering te beperken. Hillegom heeft hierbij de ambitie om in 2050 een energie- en klimaat neutrale gemeente te zijn. Om energieneutraal te zijn, moet alle energie die we in Hillegom verbruiken lokaal worden opgewekt. Om klimaatneutraliteit te bereiken, moeten wij de CO₂-uitstoot van onze gemeente terugbrengen.

Energietransitie: van (inter)nationaal akkoord naar Hillegomse realiteit:

Het Energieakkoord Holland Rijnland is inmiddels vertaald naar de Regionale Energiestrategie (RES)1.0. In de RES 1.0 onderzoeken we hoe we duurzame energie grootschalig kunnen opwekken. Als eerste stap moeten we besparen, hierin heeft de RES de ambitie om minimaal 11% van het energiegebruik in de regio ten opzichte van 2014 te besparen. Daarnaast zetten we in op schonere, slimmere en andere vormen van mobiliteit. Voor de overstap naar duurzame bronnen waarmee we onder andere onze huizen kunnen verwarmen, is het belangrijk om onze warmtevraag te verkleinen en in de regio goed samen te werken. Een hybride warmtepomp is een nuttige tussenstap op weg naar andere duurzame oplossingen. Het is de regionale ambitie om in 2030 1.05 TWh duurzame elektriciteit gerealiseerd te hebben.

De RES vertalen we bovendien naar lokaal beleid. Dit doen we met het opstellen van onze Lokale Energiestrategie en de Transitievisie Warmte. Eind 2021 stellen we deze vast.

In 2022 stellen we de uitvoeringsprogramma's Warmte en Energie op. Hierin werken we de ambities uit naar concrete projecten.

Budgettering:

We spannen ons in om subsidies en andere vormen van cofinanciering te regelen voor het bereiken van onze duurzame doelstellingen. Om uitvoering te geven aan het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid wordt er een (jaarlijks) werkbudget onttrokken uit de daartoe bestemde reserve. Deze reserve is aanvankelijk opgezet voor de periode 2018-2022. Het continueren van de bestemmingsreserve tot en met 2024 is gewenst. Daarbij nemen we in ogenschouw dat het onderwerp duurzaamheid continu in beweging is en er op het moment van schrijven gewerkt wordt aan het opstellen van een LES en TVW. De LES en de TVW geven nader inzicht in de opgave en rol van de gemeente en bieden daarmee handelingsperspectieven voor lokale (uitvoerings)projecten en acties. Financiering van dergelijke activiteiten kan dan na 2022 ten laste komen van de bestemmingsreserve duurzaamheid.

Regionale programma's groen

Binnen de Duin- en Bollenstreek wordt samengewerkt op basis van het gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek. Daarin zijn projecten op het gebied van groen en recreatie opgenomen. Binnen Holland Rijnland wordt gewerkt aan het Regionaal Groenprogramma Holland Rijnland. In 2022 geven we uitvoering aan lopende en nieuwe initiatieven. Ook hierbij geldt dat ambities en projecten die hieruit voortkomen mogelijk een verhoging van de beheer- en onderhoudskosten met zich meebrengen.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een aangename, gezonde en veilige leefomgeving voor alle gebruikers.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Uitvoering geven aan het Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek en daarmee een bijdrage leveren aan landschap, recreatie, natuur en economie van de streek. In 2022 worden de lopende projecten uit het gebiedsprogramma afgerond. En wordt nut en noodzaak van een nieuw gebiedsprogramma afgewogen. Bij een positief oordeel wordt een nieuw programma opgesteld.
A10	Uitvoering geven aan het regionaal groenprogramma (RIF) van Holland Rijnland.
A10	Optimaliseren van de samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland bij de invulling van de (milieu) taken.
A2	Bijdrage leveren aan een mogelijk nieuw gebiedsprogramma voor de Duin- en Bollenstreek aan de hand van de visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving van de provincie Zuid-Holland. Bij invoering zullen we hier uitvoering aan geven. In 2022 wordt nut en noodzaak van een nieuw gebiedsprogramma afgewogen. Bij een positief oordeel wordt een programma opgesteld.
A3	Gericht communiceren naar inwoners over de eigen invloed op de leefomgeving (bijv. over trias energetica, milieuvervuiling, geluidsoverlast en vergroening t.b.v. waterberging).
A5	Opstellen Integraal Waterbeheerplan c.q. uitvoeringsprogramma ook wel het Programma Water en Klimaatadaptatie (PWKA) genoemd, waarin het maatregelenpakket voor klimaatadaptatie wordt opgenomen. In dit plan is ook aandacht voor meer biodiversiteit in bermen en oevers.
A6	Uitvoering geven aan het Groenbeleidsplan
A7	Opstellen van een Groenbeheerplan c.q. uitvoeringsprogramma (waarin ook de relatie gelegd wordt met biodiversiteit en klimaatadaptatie).
A8	Uitvoering geven aan het nieuwe beleid c.q. uitvoeringsprogramma Spelen, Sport en Bewegen in de buitenruimte.
A9	Uitwerken maatregelenpakket voor klimaatadaptatie op basis van in 2021 vastgestelde ambities (afgestemd op de doelstellingen van klimaatadaptatie uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie).

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Het stimuleren van een circulaire economie.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Evaluatie van het nieuwe grondstoffen (VANG = Van Afval Naar Grondstof) beleid.
B2	Milieustation 3.0: Onderzoek naar een nieuwe opzet van een milieustation 3.0. Dit is in onderzoek door regionale werkgroep onder leiding van Meerlanden. Het jaarverslag 2020 van Meerlanden meldt: 'Verkenning gestart om met de gemeenten Haarlemmermeer, Hillegom en Lisse een gezamenlijke milieustraat te realiseren. De locatie daarvoor moet vanuit elk van deze gemeenten goed bereikbaar zijn en kan dan door ontwikkelen tot Milieustraat 3.0. Inmiddels heeft de gemeente Noordwijk zich hier ook bij aangesloten'.
B3	Implementatie nieuw (VANG)-afvalbeleid: voor ieder huishouden een afvalpas, 140 liter rolcontainers voor laagbouw en ondergrondse restafvalcontainers voor hoogbouw. - Containers voor laagbouw geplaatst (100%). - Ondergrondse restafvalcontainers hoogbouw geplaatst (100%).
B4	Borging en nazorg van het nieuwe VANG grondstoffenbeleid: communicatie, handhaving, monitoring.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Energie- en klimaatneutrale gemeente in 2050.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	In 2022 wordt voor het laatste jaar uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom 2018-2022. Nu het programma afloopt wordt er in 2022 gewerkt aan een nieuw beleidsdocument duurzaamheid, waarbij de nadruk zal liggen op de fysieke leefomgeving en in het bijzonder de energietransitie.
C2	Opstellen en uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Lokale Energiestrategie. Alsmede uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma behorend bij de transitievisie warmte.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Openbare ruimte is klimaatbestendig.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
D2	Uitwerken maatregelenpakket voor klimaatadaptatie op basis van de in 2021 vastgestelde ambities (afgestemd op de doelstellingen van klimaatadaptatie uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie). Dit wordt onderdeel van het nieuwe Integrale Waterbeheerplan ook wel het Programma Water en Klimaatadaptatie (PWKA) genoemd.
D3	Op basis van de landelijke campagne Operatie Steenbreek een jaarlijkse bewustwordingscampagnes opzetten gericht op het vergroenen van tuinen.
D3	Aan de hand van nieuwe ontwikkelingen en ervaringen, die voortkomen uit de toepassing van de methode Duurzame Gebiedsontwikkeling, wordt de Leidraad duurzame (her)inrichting van de openbare ruimte jaarlijks geactualiseerd.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland Omgevingsdienst West-Holland Meerlanden N.V. Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek Veiligheidsregio Hollands Midden Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V.	Hoogheemraadschap Rijnland Provincie Zuid-Holland Inwoners Bedrijven

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de [paragraaf Verbonden partijen](#)

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	NL	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	per duizend euro	€ 261	€ 292	€ 291	€ 321	2021: € 290	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	11,3	0,5	17,2	11,7	2020: 8,9	Basis-registratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (%)	72,9 %	73,1 %	77 %	72,9%	2021: 70,1 %	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 719	€ 755	€ 760	€ 812	2021: € 733	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Gemiddeld totaalbedrag in euro's	€ 774	€ 810	€ 815	€ 871	2021: € 810	COELO

Toelichting indicator Gemiddelde WOZ waarde

De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Toelichting indicator Nieuwgebouwde woningen

Het aantal nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen zoals transformaties.

Toelichting indicator Demografische druk

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Toelichting indicator Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Toelichting indicator Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	NL	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Hoeveelheid restafval per bewoner in kilo's (incl. grof huishoudelijk restafval)	181	nb	225	154	2019: 161	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage elektriciteit opgewekt uit o.a. wind, waterkracht, zon of biomassa	7,2 %	nb	10,5 %	12,4 %	2019: 20,1 %	RWS

Toelichting indicator Omvang huishoudelijk restafval

Niet gescheiden ingezameld restafval dat te groot of te zwaar is om op dezelfde wijze als het huishoudelijk restafval te worden aangeboden.

Toelichting indicator Hernieuwde elektriciteit

Het % hernieuwbare energie, ook wel duurzame of groene energie genoemd. Dit is energie afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld zoals uit wind, waterkracht, zon, bodem, buitenluchtwarmte en biomassa.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmabegroting nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaategemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	NL	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren (in de leeftijd 12 - 17 jaar)	200	70	200	80	2020: 110	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,1	nb	0,5	1	2019: 2,3	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	3,9	2,9	3	3	2020: 4,6	CBS
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,8	nb	2,5	1,5	2019: 2,3	CBS
Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	4,6	6,1	2,5	4	2020: 6,2	CBS

Toelichting indicator Verwijzingen Halt

Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straft. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Toelichting indicator Winkeldiefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Toelichting indicator Geweldsmisdrijven

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Toelichting indicator Diefstallen uit woning

Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

Toelichting indicator Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmabegroting nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Kaderstellende stukken

- [Nationale Omgevingsvisie \(NOVI\) 2050, 2020](#)
- [Nationale wetgeving voor de fysieke leefomgeving](#)
- [Omgevingsbeleid, -programma en -verordening provincie Zuid-Holland, 2020](#)
- [Nationaal Park Hollandse Duinen, 2020](#)
- [Wet veiligheidsregio's](#)
- [Regionaal Crisisplan](#)
- [Integraal veiligheidsbeleid 2020-2023 Hillegom 'Samen houden we Hillegom veilig'](#)
- [Coalitieakkoord Hoogheemraadschap van Rijnland, De blauwe lens, 2021](#)
- [Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland](#)
- Afgesproken ambities met Omgevingsdienst West-Holland in het werkplan (niet openbaar)
- [Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland](#)
- Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland 2040, 2021 (eindversie nog niet gereed)
- [Regionale Energiestrategie \(RES 1.0\) Holland Rijnland, 2021](#)
- Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) Holland Rijnland, 2021 (eindversie nog niet gereed)
- [Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2017](#)
- [Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025](#)
- [Groenprogramma Holland Rijnland, gebiedsprogramma Bloeiende Duin- en Bollenstreek 2016-2020](#)
- [Strategische Agenda Ruimte Duin- en Bollenstreek 2040](#)
- [Economische Agenda Duin- en Bollenstreek 2018-2021](#)
- [Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek 2016](#)
- Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom, duurzame (proef)tuin van Holland, actualisatie 2021 (vanaf 31 augustus openbaar)
- [Woonprogramma Hillegom 2020-2024](#)
- [Prestatieafspraken Wonen Hillegom](#)
- [Parapluplan Wonen 2020](#)
- [Handhavingsuitvoeringsprogramma Hillegom 2020](#)
- [Handhavingsuitvoeringsprogramma Hillegom 2021](#)
- [Algemene Plaatselijke Verordening Hillegom](#)
- [Drank- en horecaverordening 2014](#)
- Hillegoms Verkeer- en Vervoersplan (HVVP) (in voorbereiding)
- Beleidsplan wegen 2015-2019
- [Bodemfunctieklassenkaart 2020](#)
- [Beleid Laadinfrastructuur 2021](#)
- [Beleidsplan Openbare Verlichting 2011-2021](#)
- [Healthy Hillegom 2020-2023](#)
- Nota Grondbeleid Hillegom 2018
- [Cultuurnota 2017-2020](#)
- Kunstwerkbeleid 2015-2019
- [Erfgoedverordening gemeente Hillegom 2010](#)
- [Verordening Erfgoedcommissie Hillegom 2019](#)
- Centrumplannen
- [Groenbeleidsplan 2015-2024 Deel A Deel B](#)
- [Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020](#)
- [RioolBeheerPlan en BasisRioolPlan 2016-2020](#)
- [Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom 2018-2022](#)
- [Afvalbeleid 2021](#)
- [Gemeentelijke afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit](#)
- [Landelijk afvalbeheersplan \(LAP2\)](#)
- [Afvalscheidingsadvies Meerlanden "Op weg naar 65%"](#)
- [VANG \(Van Afval Naar Grondstof\)](#)
- Dienstverleningsovereenkomst met De Meerlanden (niet openbaar)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Thema Gebiedsontwikkeling						
Ruimtelijke ordening	-726	-1.191	-862	-677	-593	-502
Totaal Gebiedsontwikkeling	-726	-1.191	-862	-677	-593	-502
Thema Openbare orde en veiligheid						
Openbare orde en veiligheid	-750	-749	-793	-793	-793	-793
Crisisbeheersing en brandweer	-1.270	-1.368	-1.413	-1.413	-1.413	-1.413
Totaal Openbare orde en veiligheid	-2.020	-2.117	-2.206	-2.206	-2.206	-2.206
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid						
Afval	-2.091	-2.537	-2.667	-2.667	-2.667	-2.667
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.795	-2.047	-2.156	-2.112	-2.119	-2.126
Begraafplaatsen en crematoria	-124	-114	-71	-71	-71	-71
Riolering	-1.651	-1.676	-1.716	-1.758	-1.794	-1.819
Milieubeheer	-1.281	-1.243	-1.257	-932	-932	-932
Totaal Openbare ruimte en duurzaamheid	-6.942	-7.617	-7.867	-7.540	-7.583	-7.615
Thema Verkeer en vervoer						
Verkeer en vervoer	-2.646	-3.576	-3.701	-3.605	-3.648	-3.532
Parkeren	-42	-109	-110	-315	-315	-315
Recreatieve havens	-91	-141	-141	-141	-141	-141
Totaal Verkeer en vervoer	-2.779	-3.826	-3.952	-4.061	-4.104	-3.988
Thema Wonen						
Wonen en bouwen	-515	-1.959	-661	-661	-661	-661
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-2.039	-5.366	-4.023	-15	-15	-15
Totaal Wonen	-2.554	-7.325	-4.684	-676	-676	-676
Totaal lasten	-15.021	-22.076	-19.571	-15.160	-15.162	-14.987

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Thema Gebiedsontwikkeling						
Ruimtelijke ordening	112					
Totaal Gebiedsontwikkeling	112					
Thema Openbare orde en veiligheid						
Openbare orde en veiligheid	8	24	24	24	24	24
Crisisbeheersing en brandweer	48	46	46	46	46	46
Totaal Openbare orde en veiligheid	56	70	70	70	70	70
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid						
Afval	2.807	3.489	3.632	3.632	3.632	3.632
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8	5	5	5	5	5
Begraafplaatsen en crematoria	67	87	87	87	87	87
Riolering	2.323	2.384	2.524	2.579	2.626	2.659
Milieubeheer	183					
Totaal Openbare ruimte en duurzaamheid	5.388	5.965	6.248	6.303	6.350	6.383
Thema Verkeer en vervoer						
Verkeer en vervoer	59	73	73	73	73	73
Parkeren	3	3	3	3	3	3
Recreatieve havens	7	12	12	12	12	12
Totaal Verkeer en vervoer	69	88	88	88	88	88
Thema Wonen						
Wonen en bouwen	502	652	512	402	402	402
Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)	2.678	5.352	4.008			
Totaal Wonen	3.180	6.004	4.520	402	402	402
Totaal baten	8.805	12.127	10.926	6.863	6.910	6.943
Saldo van baten en lasten	-6.215	-9.949	-8.645	-8.297	-8.252	-8.043
Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Toevoegingen reserves	-6.681	-5.813	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	7.456	8.949	1.589	1.157	1.097	843
Totaal reserves	775	3.136	1.589	1.157	1.097	843
Saldo na resultaatbestemming	-5.437	-6.812	-7.053	-7.134	-7.150	-7.197

Programma 3 Bedrijvigheid

Trends en ontwikkelingen

Regionale Economie

Voor de Duin -en Bollenstreek is gebiedsgericht werken noodzakelijk om een integrale ontwikkeling van de economie te realiseren. In het Interbestuurlijk Programma (IBP) wordt gesproken over regionale economie als versneller. Hiermee wordt de ambitie 'werken aan regionale economische structuurversterking' uitgesproken. In de recente analyse van de belangrijkste Structuuropgaven voor de Duin- en Bollenstreek, blijkt dat Hillegom met name onder het gemiddelde scoort op het aantal arbeidsplaatsen. Daarnaast speelt ook dat de scores op opleidingsniveau, vergrijzing, ondernemerschap en verhuismobiliteit niet positief uitpakken in verhouding tot het merendeel van de andere Nederlandse gemeenten. Om krimp op den duur te voorkomen is samenwerking tussen de triple helix partijen nodig. Daarnaast moet aansluiting gezocht worden bij de omliggende regio's, om in de strijd om kennis en talent overeind te kunnen blijven als regio en onze gemeente daarbinnen.

Bollensector

De komende jaren zet de schaalvergroting in combinatie met de krimp van het aantal bedrijven in de bollensector door. Veel bedrijven gaan steeds meer specialiseren. Daarnaast zet de focus op duurzaam bodembeheer de komende jaren door. Door meer rotatie van gewassen ontstaat meer vraag naar areaal dat geschikt is voor bloembollen. Deze ontwikkelingen leggen een (nog) grotere druk op het ruimtegebruik in de streek. Met de oprichting van Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) is in 2009 gestart met het optimaal inrichten van de beschikbare ruimte in de streek. Desondanks zien we de afgelopen jaren een trend dat telers meer en meer hectares in andere gebieden opzoeken voor hun teelt. Om de economische positie van de Greenport te versterken is in 2019 de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek opgericht. Binnen deze stichting werken onderwijs, overheid en ondernemers samen. De sector ziet de Bollenstreek nog altijd als haar bakermat vanwege de aanwezigheid van kennispartners (KAVB, BKD, Hobaho e.a.), toeleveranciers, de band met Keukenhof en de nabijheid van kennisinstellingen (Leiden, Delft, Amsterdam) en onderwijsinstellingen (Wellant, Hogeschool Leiden, Hogeschool Inholland).

Arbeidsmigranten

De arbeidsintensieve agrarische bedrijfstak (bollenteelt) zorgt voor een toestroom van arbeidsmigranten. Dit leidt tot verschillende knelpunten zoals het stimuleren van deelname aan onze lokale samenleving en illegale of slechte huisvestingssituaties. Dit vraagt om een integrale afweging die leidt tot oplossingen voor integratie en huisvesting, waarbij het evenwicht ten opzichte van de andere doelgroepen in stand moet blijven. Bestaande beleidsterreinen werken samen aan een integrale aanpak.

Lokale economie

De lokale economie in het algemeen en de detailhandel in het bijzonder, staan onder druk. Structurele ontwikkelingen, zoals de opkomst van online winkelen en andere behoeften bij klanten zorgen ervoor dat het beleven van het centrum veranderd is van koopgericht gedrag naar een beleving waar men elkaar ontmoet. Deze factoren beïnvloeden de opbouw van het centrum. Verdere internationalisering van productieprocessen, hebben gevolgen voor de bedrijventerreinen. We zien dat in de afgelopen jaren terug in een vermindering van het aantal winkels en leegstaande panden op bedrijventerreinen. Ten aanzien van de bedrijventerreinen zien we recent weer meer vraag ontstaan, waarbij de kwaliteit van de bedrijventerreinen een punt van aandacht is. Daarbij is transformatie een van de oplossingsrichtingen.

Lokale economie

Levendig Hillegom

We zetten in op activiteiten en projecten die Hillegom levendig en aantrekkelijk maken. Innovatie en duurzaamheid zijn daarbij belangrijke speerpunten. Wij faciliteren plannen en ideeën, op voorwaarde dat ze bijdragen aan een verbetering van de leef kwaliteit en de duurzame ontwikkeling van Hillegom. We doen het samen met het lokale bedrijfsleven. De inspanningen zijn erop gericht dat in 2023 er weer een BIZ is waaruit de ondernemers gezamenlijk activiteiten kunnen financieren.

Centrum

We stimuleren de investeringsbereidheid van ontwikkelaars en ondernemers in het centrum door het vestigingsklimaat te versterken. Dit doen we door de ruimtelijke kwaliteit in het centrum te verbeteren. De kaders liggen vast in de Omgevingsvisie. Daarnaast wordt ingezet op versterking van de samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren. De focus ligt op het kernwinkelgebied in het historisch hart. Voor de overige delen van het centrum wordt bekeken wat de beste invulling is. In 2021 is de herinrichting van de openbare ruimte in de Hoofdstraat afgerond waarmee de kwaliteit van het kernwinkelgebied is versterkt. In 2022 gelden er nieuwe integrale regels op basis van het omgevingsplan voor standplaatsen, terrassen en uitstallingen .

Bedrijventerreinen

Op regionaal niveau is een kwalitatieve analyse van de bedrijventreinen beschikbaar. Ook is de klimaatstresstest beschikbaar. Beide analyses geven meer inzicht in de behoeften en wensen ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling van bedrijventerreinen in de regio. We maken voor onze gemeente de vertaling wat deze analyses betekenen in relatie tot onze ambities, en welke inspanningen nodig zijn om deze te verwezenlijken. We kijken hoe de bedrijventerreinen aantrekkelijker, groener en leefbaarder ingericht kunnen worden.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: In nauwe en constructieve samenwerking met stakeholders inzetten op duurzame groei en revitalisering van ons centrum.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Indien er vanuit de ondernemers een initiatief komt voor een nieuw Biz wordt dat door ons ondersteund.
A2	Initiatieven vanuit de ondernemers die bijdragen aan kwaliteitsverbetering van het centrum worden waar mogelijk ondersteund.
A3	Op basis van de in 2019 afgesloten intentieovereenkomst 'Heerlijk Hillegom op weg naar de toekomst' wordt samengewerkt op verschillende thema's met de betrokken stakeholders .

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Verder vergroten van aantrekkelijkheid van Hillegom.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Stichting Hillegom Marketing promoot Hillegom zowel lokaal als regionaal. Wij dragen hieraan bij door Stichting Hillegom Marketing te ondersteunen conform het af te sluiten convenant.
B2	Aan de hand van het Handboek reclame, uitstallingen en gevelwijzigingen wordt gewerkt naar een meer uniforme uitstraling van het centrum.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Voldoende en duurzame bedrijventerreinen.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	Toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen in lijn met de Omgevingsvisie Hillegom 2030 en op basis van de klimaatstresstest, ontwikkelingen op het gebied van o.a. mobiliteit- en ontsluiting en de bevindingen van de bedrijventerreinenanalyse.
C3	Kijken hoe we samen met ondernemers de bedrijventerreinen aantrekkelijker, groener en veiliger kunnen inrichten.
C4	Ontwikkelen nieuwe bedrijfslocaties alleen als dit vanuit een breed en regionaal perspectief noodzakelijk is.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Greenport Ontwikkelings Maatschappij (GOM) Holland Rijnland	Stichting Hillegom Marketing Koopcentrum Hillegom Economic Board DBS Stichting Greenport DBS Provincie Zuid-Holland

Regionale economie

Onze ambitie is de regionale economische structuur te versterken zonder dat het ten koste gaat van de woonaantrekkelijkheid. De Economische Agenda Duin- en Bollenstreek sloot hier naadloos op aan. In 2018 is de Economic Board Duin- en Bollenstreek geïnstalleerd om de doelstellingen uit de agenda te realiseren. In 2021 is de Economische agenda geëvalueerd. Hierin komt naar voren dat de agenda ten eerste gericht moet worden op de regionale vraagstukken. Bijvoorbeeld het verbeteren van de bovengenoemde structuurknelpunten: aantrekken van kennis, behouden en aantrekken van jong talent en stimuleren van ondernemerschap. Daarnaast moet de uitvoeringsagenda ook meer strategisch worden door aansluiting te zoeken bij provinciale en landelijke thema's zoals duurzaamheid, digitalisering en circulaire economie. Aan de hand van de evaluatie wordt vanaf 2022 gewerkt met een strategische ontwikkelagenda. Als (mede-) financier zijn we als gemeente kaderstellend. Duurzaamheid/circulaire economie is daarbij een belangrijk kader.

Om overeind te kunnen blijven in de strijd om kennis en talent, moet de Duin- en Bollenstreek meer aansluiting zoeken met de economisch sterkere regio's om haar heen, zoals de metropoolregio Amsterdam, regio 071 rond Leiden en de metropoolregio Den Haag/Rotterdam.

De bloembollenteelt en -handel hebben onze regio gemaakt tot wat we zijn: de Bollenstreek. Wereldwijd beroemd en bekend door de bollenvelden en Keukenhof. Economie en toerisme binnen de Greenport Duin- en Bollenstreek zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Met diverse inspanningen proberen we onze streek nog mooier en leefbaarder te maken. De Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek is in 2019 onder andere hiervoor opgericht.

Binnen de strategische agenda Duin- en Bollenstreek en de regionale omgevingsagenda Holland Rijnland zijn de ruimtelijke randvoorwaarden neergelegd voor het vernieuwen en vergroten van de lokale en regionale economie en is er een uitvoeringsagenda opgesteld.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken economische positie van Duin- en Bollenstreek.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Binnen het kader van een nog te ontwikkelen meer strategische regionale economische agenda Duin- en Bollenstreek activiteiten (laten) ondersteunen binnen de triple helix, die in lijn zijn met de aanbevelingen van het raadsbesluit Evaluatie economische samenwerking duin- en bollenstreek.
A2	Verkennen strategische samenwerking met omliggende gemeenten (ook buiten de Duin- en Bollenstreek).
A3	Ondersteunen van de activiteiten van de stichting Greenport Duin- en Bollenstreek.
A4	Waar mogelijk lokale initiatieven laten aanhaken bij regionale samenwerking, om zo de effecten voor Hillegom te maximaliseren (en andersom).
A5	Intensiveren van de samenwerking tussen Stichting Hillegom Marketing en de regiopartners waar het de promotie van de aantrekkelijkheid van de streek voor recreatie en toerisme betreft.
A6	Verkennen of en hoe de verschillende kernen in de Duin- en Bollenstreek elkaar kunnen versterken, en daar waar mogelijk uitvoeringsafspraken erover maken.
A7	Aan de slag met de Uitvoeringsagenda Verblijfsrecreatie.
A8	Aan de slag met de regionale strategische agenda ruimte.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Economic Board Duin- en Bollenstreek Omliggende gemeenten Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek Provincie Zuid-Holland Provincie Noord-Holland Metropoolregio Amsterdam

Kunst en Cultuur

Kunst en Cultuur zijn van maatschappelijk belang voor de inwoners van Hillegom.

Een aantrekkelijk cultuurklimaat biedt inwoners mogelijkheden voor persoonlijke groei. Het geeft mogelijkheden tot talentontwikkeling, impulsen voor creatieve innovatie en vernieuwing. Cultuur bevordert de sociale cohesie. Cultuureducatie draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van kinderen en jongeren: het stimuleert expressie, persoonlijke ontplooiing en maatschappelijke betrokkenheid. Cultuureducatie heeft ook een positieve invloed op leren.

Uit onderzoek komt naar voren dat mensen die actief of passief deelnemen aan culturele activiteiten zich gelukkiger voelen en gezonder zijn, zowel mentaal als fysiek. Cultuur en cultuureducatie kunnen ingezet worden ten behoeve van participatie. Denk bijvoorbeeld aan zinvolle dagbesteding, scholing en vrijwilligerswerk.

Kunst en cultuur versterken de economische ontwikkeling van een gemeente als aantrekkelijke vestigingsplaats en toeristische / recreatieve bestemming. Kunst en cultuur dragen bij aan de beleving van de leefomgeving en geven kleur aan een gemeente of een wijk. Het zorgt voor een onderscheidende uitstraling, waar een gemeenschap trots op is.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Bevorderen van toename van cultuurparticipatie (actief en passief).

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A2	We nemen cultuurbeleid op in de Maatschappelijke Agenda (MAG), waarover de gemeenteraad eind 2021 besluit. De MAG is een integrale visie op het brede sociale domein en op een leven lang meedoen. Met de inwoners en de maatschappelijke partners gaan we verkennen op welke wijze kunst en cultuur een bijdrage kunnen leveren aan de 7 opgaven van de MAG.
A3	Na verkenning van toekomstgericht muziekonderwijs in Hillegom, starten we in 2022 met de uitvoering hiervan. Hierbij staat het verbindende element van muziek centraal, waardoor muziek een bijdrage levert aan het vergroten van de vitaliteit van de inwoners en het versterken van de sociale cohesie. Daarnaast moet muziekonderwijs toegankelijk zijn voor alle inwoners van Hillegom.
A4	We benutten de bibliotheek als facilitator van activiteiten gericht op cultuur en sociaal domein.
A4	Samen met de inwoners en maatschappelijke partners verkennen we hoe we met kunst en cultuur samenwerking en interactie kunnen stimuleren en een Cultureel Café, cultuuragenda, kunst & cultuur evenement kunnen bijdragen aan de opgaven van de MAG.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Vergroten van kennis en waardering voor kunst en cultuur.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Voor kwalitatief goede cultuureducatie op de basisscholen in Hillegom nemen we deel aan het programma Cultuureducatie met Kwaliteit en Verwonder om de Hoek 2021-2024. Hierdoor krijgen de leerlingen de kans om actief, creatief en onderzoekend aan de slag te gaan. We verbinden hiermee ook het binnenschools- en buitenschools leren.
B2	We vergroten kennis en waardering bij inwoners door onder meer de jaarlijks landelijke Open Monumentendag en de historische wandelingen via de app VoetstAPPen.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Holland Rijnland	Stichting Cultuurbeleving Hillegom Bibliotheek Muziekschool Hillegomse Harmoniekapel Kunstcommissie Cultuurverenigingen en -organisaties Vrienden van Oud Hillegom Cultuureducatiegroep Stichting Hillegom Marketing Hillegom Online Fioretti College Basisscholen Hillegom Welzijnskompas Welzijnswartier Kunstenaars Kunstgebouw Naturalis

Verbonden partijen

Voor informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de [paragraaf Verbonden partijen](#)

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	NL	Bron
Funcziemenging	Index die verhoudingswaarde aangeeft tussen banen en woningen	44,5 %	43,9%	44 %	44%	2020: 53,2 %	LISA
Vestigingen van (bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar	143,9	130,1	137,8	135	2020: 135,2	LISA

Toelichting indicator Functievermenging

De functiemenging index (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Toelichting indicator Vestigingen van (bedrijven)

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

nb: Gegevens zijn op moment van schrijven van deze programmabegroting nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden, kunt u deze vinden op:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Kaderstellende stukken

Centrumontwikkeling

- Programma Centrumontwikkeling Hillegom, september 2015
- Detailhandelsvisie Hillegom 2015

Regionale economie

- [Gebiedsprogramma B\(I\)oeiende Bollenstreek 2016](#)
- Economische agenda Duin- en Bollenstreek, visie 2030 en uitvoeringsprogramma
- Meerjarenprogramma Greenport Duin- en Bollenstreek 2017-2020
- Intentieverklaring 'Heerlijk Hillegom op weg naar de toekomst'
- Koersdocument Economie en Toerisme Hillegom 2012-2020
- Intergemeentelijke structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek 2016

Bedrijventerrein

- Bedrijventerreinenstrategie Holland Rijnland

Kunst en Cultuur

- Nota: Cultuur creëert en verbindt! 2017-2020

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Thema Centrumontwikkeling						
Economische promotie	-167	-221	-213	-213	-213	-213
Totaal Centrumontwikkeling	-167	-221	-213	-213	-213	-213
Thema Kunst en Cultuur						
Media	-483	-482	-482	-482	-482	-482
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-378	-622	-492	-492	-492	-492
Cultureel erfgoed	-27	-66	-67	-67	-67	-67
Totaal Kunst en Cultuur	-888	-1.170	-1.041	-1.041	-1.041	-1.041
Thema Lokale economie						
Economische havens en waterwegen		-9	-9	-9	-9	-9
Totaal Lokale economie		-9	-9	-9	-9	-9
Thema Regionale economie						
Economische ontwikkeling	-685	-910	-729	-549	-533	-533
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-16					
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-30	-53	-48	-48	-48	-48
Totaal Regionale economie	-731	-963	-777	-597	-581	-581
Totaal lasten	-1.786	-2.363	-2.040	-1.860	-1.844	-1.844

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Thema Centrumontwikkeling						
Economische promotie		3	3	3	3	3
Totaal Centrumontwikkeling		3	3	3	3	3
Thema Kunst en Cultuur						
Media						
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie						
Cultureel erfgoed						
Totaal Kunst en Cultuur						
Thema Lokale economie						
Economische havens en waterwegen						
Totaal Lokale economie						
Thema Regionale economie						
Economische ontwikkeling		22	22	22	22	22
Fysieke bedrijfsinfrastructuur						
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	11	13	13	13	13	13
Totaal Regionale economie	11	35	35	35	35	35
Totaal baten	11	38	38	38	38	38
Saldo van baten en lasten	-1.776	-2.325	-2.002	-1.822	-1.806	-1.806

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Toevoegingen reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	45	247	0	0	0	0
Totaal reserves	45	247				
Saldo na resultaatbestemming	-1.732	-2.076	-2.002	-1.822	-1.806	-1.806

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

Trends en ontwikkelingen

Het programma Bestuur & ondersteuning beschrijft hoe Hillegom het democratisch proces organiseert, hoe de samenwerking met andere overheden vorm krijgt, hoe de organisatie aansluit bij maatschappelijke doelen en hoe de dienstverlening aan inwoners en bedrijven is georganiseerd.

Samenleving en bestuur

Onze moderne samenleving kent een grote dynamiek met verandering en ontwikkeling als constante factoren. Dit dwingt de gemeentelijke organisatie mee te bewegen en na te gaan welke eisen dit stelt aan de gemeente. De moderne samenleving heeft wensen en eisen en stelt de overheid verantwoordelijk voor het oplossen van maatschappelijke problemen en het realiseren van maatschappelijke waarden (mobiliteit, leefomgeving, werk, inkomen, veiligheid). Ze verwacht kwaliteit van beleid, wil betrokken worden bij de totstandkoming ervan en gaat daarbij uit van een dienstverlenende houding.

Dienstverlening

Op het gebied van dienstverlening zijn grote wetswijzigingen in aantocht zoals de Omgevingswet, wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) en de wet Private Kwaliteitsborging, naast zaken als Basisregistratie personen en Fraudebestrijding. Juist nu is extra aandacht nodig voor de menselijke maat van dienstverlening gezien de verdergaande digitalisering en het feit dat niet iedereen mee kan komen in de huidige digitale wereld.

Wet open overheid (Woo)

De Woo moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar en uitwisselbaar is. Ook zorgt de Woo ervoor dat overheidsinformatie eenvoudig wordt ontsloten en gearchiveerd. Om aan de wet te voldoen is een inventarisatie noodzakelijk om inzicht te krijgen in de uitgangssituatie en wat er nodig is om te voldoen aan de WOO. Naar verwachting is hiervoor het toegekende budget vanuit de rijksoverheid toereikend. Op basis daarvan maken we een start in 2022 met de basis. Hiermee volgen we de wettelijke fasering van de Woo. We trekken hierin gezamenlijk op met de regiogemeenten. Bij ruimere middelen en mogelijkheden kan een hoger ambitieniveau worden gekozen.

Interbestuurlijk programma (IBP)

De Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft in juni 2018 ingestemd met de programmastart van het Interbestuurlijk programma (IBP). In het IBP werken gemeenten, Rijk, provincies en waterschappen aan negen maatschappelijke opgaven en een aantal overkoepelende thema's. We hebben de ambitie om de beweging die met het IBP is ingezet de komende jaren verder te versterken en daar waar mogelijk het gedachtegoed van het IBP te gebruiken in de interbestuurlijke (regionale) samenwerking. In het IBP staan tien maatschappelijke opgaven centraal. Het IBP is ingericht langs drie lijnen:

Fysiek	Sociaal	Overkoepelend
• Samen aan de slag voor het klimaat • Toekomstbestendig wonen • Regionale economie als versneller • Naar een vitaal platteland	• Merkbaar beter in het sociaal domein • Nederland en Migrant goed voorbereid • Problematische schulden voorkomen en oplossen	• Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving • Passende financiële verhoudingen • Overkoepelende thema's

Activiteiten die met de maatschappelijke opgaven samenhangen zijn opgenomen in de verschillende programma's van de begroting.

Brede inzet op vragen en initiatieven die spelen in de samenleving

We zetten in op vragen en initiatieven die spelen in de samenleving. We helpen om initiatieven verder te brengen in de gemeentelijke organisatie en verbinden in- en externe partijen, bemiddelen waar nodig en organiseren de contacten tussen bestuur en samenleving. Ook signaleren we wat in de samenleving speelt en

zorgen ervoor dat deze signalen bij de juiste medewerkers terechtkomen. Daarnaast helpen we het werken volgens de gedachte van de Omgevingswet vorm te geven en stimuleren we dit.

Programma DataGedreven Sturing

Het Programma DataGedreven Sturing (DgS) is gestart op 1 juli 2020 en kent een looptijd van drie jaar. Het opbouwen van de benodigde expertise en hulpmiddelen om de programmadoelen te realiseren, is voor 75% gereed. De eerste DgS-informatieproducten zijn opgeleverd en er is een goedgevulde ontwikkelagenda.

De verwachting is dat medio 2022 (2 jaar na de start van het programma) de doelen uit het Programmaplan DgS zijn bereikt. HLTsamen beschikt dan over de expertise en voorzieningen om zelf informatieproducten te creëren waar eerder externe partijen voor werden ingeschakeld. Vanaf dat moment is het ontwikkelen van DgS-informatieproducten een standaard dienst van team Informatisering & Automatisering (I&A). Onder het huidige programma kan I&A deze DgS-diensten nog aanbieden tot 1 juli 2023.

Na de raadsverkiezingen van 2022 kunnen de nieuwe besturen gezamenlijk hun ambitieniveaus op het gebied van DgS bepalen. Dat zou zich kunnen beperken tot het in stand houden van het dan bereikte DgS-volwassenheidsniveau. Maar het is bijvoorbeeld ook denkbaar dat op bepaalde beleidsterreinen (binnen grenzen van privacy & ethiek) meer wordt ingezet op zaken als kunstmatige intelligentie, voorspellende algoritmen of 'Smart City'-toepassingen.

Communicatie

Communicatie, en het effectief inzetten van communicatiekanalen, is onontbeerlijk. Proactieve communicatie met onze partners (burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen) draagt bij aan de beweging van een representatieve naar een participatieve democratie.

Dienstverlening

Beter persoonlijk contact met onze inwoners en de digitalisering van de dienstverlening blijven speerpunten. Die vragen om klare taal en heldere regels. Onze dienstverlening richt zich op het leveren van maatwerk, advisering vooraf en samenwerken met de omgeving: inwoners, ondernemers, maatschappelijk middenveld en belangenorganisaties.

De accountmanager wijken, bedrijven en verenigingen vervult een centrale rol in onze ambitie om een laagdrempelig netwerk voor diverse doelgroepen binnen onze gemeente in stand te houden en verder uit te bouwen.

Daarnaast investeren we ter verbetering van de dienstverlening structureel meer in participatie en communicatie.

Juist de 'digitale' overheid kan de ambitie van integraliteit, nabijheid en maatwerk helpen verwezenlijken, bijvoorbeeld als het gaat om opgaven die de decentralisaties of de Omgevingswet raken. Indien nodig bieden we digitale ondersteuning aan de mensen die dit nodig hebben. We moeten openstaan voor zowel de kansen als de bedreigingen die digitalisering met zich meebrengen.

Informatisering en digitalisering van gegevens leiden tot gemak en transparantie. Analyses van diverse data geven inzicht en vergroten mogelijkheden om de schaarse middelen gericht en effectief in te zetten.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We werken daadkrachtig en snel, en staan dicht bij onze inwoners en ondernemers. We streven naar zo mogelijk één relatie met de klant en geven via elk dienstverleningskanaal hetzelfde antwoord. Onze klanten ondervinden geen hinder van onze interne structuur.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Invulling geven aan de een-loket-gedachte en verdergaan met werken met serviceformules.
A2	Doorontwikkelen van thema's kanaalsynchronisatie, kanaaltransitie (meten en sturen) en kanaalinteractie (newsroom) uit het programma 'Regie op Kanalen'.
A3	Proactief communiceren en in begrijpelijke taal. We helpen onze klanten en versterken hierbij de een-loket-gedachte. We verleiden de klant naar het optimale dienstverleningskanaal.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We ondersteunen initiatieven van (groepen van) inwoners en/of ondernemers, vanuit een positieve grondhouding (ja, mits...) en onderzoeken de kansen om initiatieven mogelijk te maken.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Inzetten contactfunctionarissen voor wijken, verenigingen en ondernemers en bij overheids- en buurtparticipatie (Ontwerpformule en Ontwikkelformule).

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: We willen maximaal digitaliseren.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	Digitaliseren en automatiseren, van zo veel mogelijk producten en diensten, waarbij voor maatwerk wordt gezorgd voor klanten die niet mee kunnen in de digitale wereld.
C2	Gericht sturen aan de hand van data. Data-analyse vaker en gericht inzetten bij het opstellen en uitvoeren van beleid.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: De klant waardeert de dienstverlening van de gemeente en er vindt gerichte sturing plaats aan de hand van data en slimme technologieën.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
D1	Metten van de klanttevredenheid en de prestatie van onze dienstverlening. We relateren de scores aan onze servicenormen. Mede aan de hand van deze uitkomsten sturen we bij en verbeteren wij onze dienstverlening.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en verenigingen

Participatie

Zoals opgenomen in het coalitieakkoord 2018-2022 heeft het college de afgelopen jaren gewerkt aan het openstaan voor initiatieven van bewoners en participatie door initiatiefnemers als het bijdraagt aan het versterken van de leefomgeving. Hier is op een nuchtere en praktische manier aan gewerkt onder andere samen met de raad, door het aanwijzen van een aantal pilotprojecten en hier gezamenlijk in op te trekken.

Door het praktisch oppakken van participatievraagstukken zoals het initiatief rondom het Julianapark, of het opstellen van de omgevingsvisie is de afgelopen periode veel kennis en ervaring opgedaan. Deze kennis en ervaring is en wordt meegenomen in de verdere ontwikkeling van participatiebeleid breed en als onderdeel van de Omgevingswet. Eind oktober 2021 wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken omtrent het participatiebeleid en de toolbox participatie waaraan momenteel gewerkt wordt.

Zoals het er nu naar uitziet wordt de Omgevingswet medio 2022 van kracht. Dan zullen er duidelijke afspraken en tools beschikbaar zijn rondom participatie, waar al een aantal projecten voor lopen zoals bijvoorbeeld een traject met de raad rondom buitenplanse omgevingsactiviteiten waarbij de raad de kaders stelt.

Het project digitale participatie dat in 2021 is ingezet wordt in 2022 verder uitgerold en beheerd. Het streven is te komen tot hybride werkvormen (zowel digitaal als fysiek) zodat een zo groot mogelijke doelgroep benaderd en bevroegd kan worden. Hiervoor is beleid en een toolbox samengesteld.

Onze accountmanagers wijken, bedrijven en verenigingen spelen een belangrijke rol bij het begeleiden en actief ophalen van initiatieven om de bijdrage van inwoners aan vraagstukken in de leefomgeving te versterken.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken van de bijdrage van inwoners aan vraagstukken in de leefomgeving.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	De ontwikkelopgave participatie voor de organisatie is de afgelopen periode in beeld gebracht en daarvoor is een traject uitgestippeld met een looptijd van april 2021 t/m eerste kwartaal 2022. Dit heeft geleid tot een programma participatie waarbinnen meerdere projecten een rol spelen. In de tussentijd worden de geleerde lessen van de afgelopen jaren meegenomen in de projecten en wordt er naar een werkwijze (incl. toolbox) toegewerkt die aansluit op de visie en ambitie van Hillegom. Het project Participatie onder de Omgevingswet loopt ook in 2022 door en geeft antwoord op de vraag wie, wanneer op welke wijze de omgeving moet betrekken bij aanpassingen in de fysieke leefomgeving. Dit geldt voor zowel initiatiefnemers van buiten de gemeente als de gemeente als initiatiefnemer voor beleid zelf. Waarschijnlijk wordt de Omgevingswet medio 2022 van kracht. Vóór aanvang van de wet zullen er duidelijke afspraken en tools beschikbaar zijn rondom participatie voor zowel de raad en college als de initiatiefnemers. Het project digitale participatie dat in 2021 is ingezet wordt in 2022 verder uitgerold en beheerd. Sinds 2020 wordt er op het digitale vlak geëxperimenteerd met verschillende mogelijkheden om inwoners te kunnen laten participeren. Het streven is om in 2021 te komen tot hybride werkvormen (zowel digitaal als fysiek) zodat een zo groot mogelijke doelgroep benaderd en bevraagd kan worden. De raad wordt nauw betrokken bij deze stappen. Vanaf 2022 en verder wordt er periodiek bekeken of de aangeboden middelen en manieren nog aansluiten op de behoeften. Er is inmiddels een toolbox opgeleverd dat medewerkers helpt bij de organisatie en begeleiding van digitale participatie trajecten. Ook wordt er vanuit het programma participatie in 2021 en 2022 verder gewerkt aan de opstelling van een breed participatiebeleid. Het beleid bestaat uit een (bestuurlijke) visie en methodes (het hoe). Door in gesprek te gaan over de reeds opgedane kennis en ervaringen en nieuwe ontwikkelingen wordt het beleid samengesteld. Vanuit de visie worden er dit jaar methodes opgesteld die handvatten geven aan de raad, college, inwoners en interne organisatie. Er wordt gestreefd dit traject gelijk op te laten lopen met de inrichting van de omgevingswet zodat er één toolbox opgeleverd wordt. Eind oktober 2021 wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken omtrent het participatiebeleid en de toolbox waaraan gewerkt wordt. Het participatiebeleid geeft vervolgens input voor een participatie verordening (vervanger inspraak verordening) die mogelijk verplicht wordt. De accountmanagers wijken, bedrijven en verenigingen spelen een belangrijke rol bij het begeleiden en actief ophalen van initiatieven en het zo versterken van de bijdrage van inwoners aan vraagstukken in de leefomgeving.
A2	

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Onze accountmanagers voor wijken, ondernemers en verenigingen spelen een belangrijke rol bij het ondersteunen van initiatiefnemers bij hun initiatief. Door het opstellen van een breed participatiebeleid (start 2021 doorloop 2022) worden naast een visie ook duidelijke handvatten geboden voor onze medewerkers en initiatiefnemers hoe een initiatief op zorgvuldige wijze verder gebracht kan worden. Deze handvatten worden verder uitgewerkt in een toolbox beschikbaar voor alle partijen. We stemmen hierbij de rollen en verantwoordelijkheden tussen college, raad, organisatie en inwoners af in het kader van (overheids-)participatie en we schenken hierbij specifiek aandacht aan verwachtingsmanagement. We koppelen de inhoudelijke onderbouwing van gemaakte keuzes en het doorlopen van het participatietraject terug aan initiatiefnemers. Zoals toegezegd door het college gaan wij samen met de raad en college verder aan de slag om vanuit de kracht van ieders rol en de opgave de goede stappen te zetten in participatie. In 2021 heeft er vanuit de griffie een evaluatie plaatsgevonden van de pilotprojecten participatie (aangewezen door de raad). De uitkomsten hiervan worden meegenomen in het proces om te komen tot een breed participatiebeleid en dienen als input voor het verdere traject en voor het inwerken van een nieuwe raad in 2022.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en verenigingen

Communicatie

De gemeente Hillegom wil tussen haar inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen staan. Proactieve communicatie is daarbij belangrijk. We doen dit door omgevingsgericht te werken en zichtbaar te zijn. We focussen daarbij op de buitenruimte en benoemen belangrijke communicatiethema's als de invoering van de Omgevingswet, (digitale) burger- en overheidsparticipatie en webcare.

De gemeente Hillegom wil goed zichtbaar zijn op belangrijke thema's als vitaal Hillegom, toegankelijkheid en toekomstbestendigheid. Langs deze thema's wordt de integraliteit van de activiteiten van de gemeente Hillegom zichtbaar. Omgevingsgericht werken betekent voor Hillegom weten wat er in de buitenwereld speelt en daarop anticiperen.

Een extra focus ligt op de buitenruimte. We werken aan verbetering van de communicatie rondom weg- en groenwerkzaamheden. We laten zien wat we doen en doen wat we beloven met tijdige, transparante communicatie in heldere taal.

Versterking van de raadscommunicatie

De activiteiten en werkzaamheden van de gemeenteraad moeten meer zichtbaar worden voor de inwoners van Hillegom zodat zij de politiek en de daarbinnen gemaakte keuzes en afwegingen beter kunnen volgen. Daarvoor wordt voorgesteld structureel € 10.000 budget beschikbaar te stellen.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Verder versterken verbinding met de samenleving door proactief en doordacht te communiceren.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Hillegom heeft communicatie prioriteiten benoemd en op die thema's wordt de samenhang en samenspraak aanzienlijk verbeterd.
A2	Actief monitoren van onderwerpen met bestuurlijke en maatschappelijke impact, deze onderwerpen worden bepaald en per kwartaal bijgesteld.
A3	Omwonende en inwoners worden op voorhand en in samenhang betrokken en meegenomen rondom werkzaamheden vanuit de gemeente in hun wijk of straat. Tevredenheid over communicatie is met 10 % gestegen ten opzichte van 2019.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Faciliteren en inrichten communicatie wijkgericht werken en overheidsparticipatie.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Inzetten extra communicatiemiddelen om het omgevingsgericht communiceren communicatie rondom prioriteiten verder te versterken.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Communicatieve vaardigheden van de medewerkers verder versterken.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
C1	Door communicatiefocus aan te brengen (prioriteiten te benoemen), kan op deze onderwerpen met impact worden gecommuniceerd.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
	Digipanel Hillegom

Regionale samenwerking

Om voorliggende strategische opgaven, zoals de energietransitie en de bereikbaarheid van onze streek, het hoofd te bieden is samenwerking met onze buurgemeenten, gemeenschappelijke regelingen (o.a. Holland Rijnland), de provincies Noord- en Zuid-Holland en een verscheidenheid aan maatschappelijk partners noodzakelijk. Door middel van samenwerking kunnen we de voorliggende opgaven zo integraal mogelijk aanpakken, onze strategische positie en invloed in en op het speelveld vergroten en waar mogelijk de kosten verlagen.

De afgelopen jaren zijn grote stappen gezet om de samenwerking met bovengenoemde partijen naar een hoger niveau te tillen. Voorbeelden van toenemende (regionale) samenwerking zijn de gehouden collegeconferenties van de Duin- en Bollengemeenten met als doel een gezamenlijke uitvoeringsagenda, de samenwerking in verschillende thematische bestuurlijke overleggen Duin- en Bollenstreek (o.a. duurzaamheid en mobiliteit) en

regulier overleg met de provincie Zuid-Holland in het kader van gebiedsgericht werken en het plan noordelijke ontsluiting Duin- en Bollenstreek.

In de volgende college periode gaan we deze samenwerkingsverbanden verder benutten en verder uitbreiden. Vele gemeentelijke taken en ambities kunnen we op eigen kracht en lokaal realiseren, maar voor verschillende maatschappelijke thema's (bijvoorbeeld bij duurzaamheid, energietransitie en mobiliteit) is samenwerking noodzakelijk en draagt dit bij aan een stevige (regionale) positie van en voor onze gemeente.

In 2021 is onder de vlag "wat er toe doet" ambtelijke en bestuurlijk gewerkt aan een intensivering van de samenwerking tussen de Duin en Bollenstreek gemeenten. Enerzijds met de bedoeling om de bestuurlijke drukte in onze regio te verminderen en anderzijds om ons aan elkaar te verbinden in een gemeenschappelijke uitvoeringsagenda op de thema's die ons verbinden en waarvan uitvoering op de schaal van de Duin en Bollenstreek het meest effectief is.

In het vierde kwartaal van 2021 gaan wij met u in gesprek over deze voorgenomen samenwerking in Duin en Bollenstreek verband inclusief de daaraan gekoppelde concept uitvoeringsagenda.

De verdere intensivering van de samenwerking op Duin en Bollenstreek niveau heeft geen directe financiële consequenties. Bij het gezamenlijk optrekken in de uitvoeringsagenda is het uitgangspunt dat bestaande beschikbare middelen worden ingebracht in het gezamenlijke uitvoeringskader.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Versterken van onze strategische positie

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	De Werkorganisatie HLTsamen focust zich in 2022 op het verbeteren van de strategische positie, o.a. door het aangaan van bestuurlijke en maatschappelijke samenwerkingsverbanden binnen én buiten de Duin- en Bollenstreek.
A2	Aangaan brede samenwerking met bestuurlijk en maatschappelijk partners binnen de Duin- en Bollenstreek om de belangen van onze gemeente binnen Holland Rijnland, o.a. ten aanzien van energie en mobiliteit, te borgen.
A3	Innemen van strategische (bestuurlijke) posities en aangaan van samenwerkingsverbanden binnen en buiten de Duin- en Bollenstreek.
A4	De Werkorganisatie HLTsamen focust zich in 2022 op het verbeteren van de strategische positie, o.a. door het aangaan van bestuurlijke en maatschappelijke samenwerkingsverbanden binnen én buiten de Duin- en Bollenstreek.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland Werkorganisatie HLTsamen	De gemeenten Haarlemmermeer, Bloemendaal en Haarlem De Metropoolregio's Amsterdam en Den Haag De gemeenten Noordwijk en Katwijk

Verbonden partijen

Verbonden partijen

In de komende jaren versterken we onze grip op verbonden partijen. We hanteren dan de beleidslijn zoals verwoord in de door uw raad in 2018 vastgestelde Nota Verbonden Partijen.

In de paragraaf Verbonden Partijen is per verbonden partij inzichtelijk gemaakt welke taken de desbetreffende verbonden partij uitvoert voor onze gemeente en welke budgetten voor die activiteit beschikbaar zijn. Verder is

(zoveel als mogelijk) zichtbaar gemaakt welke budgetten programmakosten zijn en welke budgetten moeten worden aangemerkt als overhead.

Door versterking en verbetering van dit inzicht kan steeds beter de afweging worden gemaakt of de inhoudelijke uitgevoerde activiteiten nog steeds voldoen aan de gemeentelijke inhoudelijke behoefte tegen een aanvaardbare prijs.

De Nota Verbonden Partijen schetst daarnaast een instrumentarium dat kan worden gehanteerd als bijstelling van activiteiten of budgetten in verbonden partijen wenselijk wordt geacht.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een goede regie voeren op de verbonden partijen waarbij de standpunten van Hillegom (tijdig) helder naar voren komen.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden.
A2	Deelname in belangenorganisaties zoals de VNG.
A3	Onderhouden van en investeren in ons bestuurlijk netwerk waarbij van Holland Rijnland als 'basis' gebruik wordt gemaakt. Daarbij zijn we zowel gericht op de Duin en Bollenstreek als op de gemeenten Haarlemmermeer, Haarlem/Bloemendaal en de Metropool regio.
A4	Lobby gericht inzetten om (regionale) doelen te realiseren.

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Meer grip hebben op de verbonden partijen om uiteindelijk een betere kwaliteit met elkaar te bereiken.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
B1	Gezamenlijk met de raad en griffie uitwerken van de nota Verbonden partijen en het beleidskader Governanceregime Verbonden partijen 2018, waardoor de bestuurlijke inbreng verder verstevigt.
B2	Zorgvuldig en kritisch voorbereiden van de zienswijzeprocedure op de ontwerpbegrotingen en voorleggen aan de raad.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Cocensus Bank Nederlandse gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V. Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) * De overige verbonden partijen zijn opgenomen bij het van toepassing zijnde programma.	

Verbonden partijen

Voor meer informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar de [paragraaf Verbonden partijen](#)

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Bron
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	Zie begroting GR HLTsamen	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners					*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen					*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 460	€ 473	€ 473	€ 332	*
Overhead	% van de totale lasten	13,7 %	13,46 %	12,01 %	12,81 %	*

* Eigen gegevens

Toelichting indicator Formatie

Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.

Toelichting indicator Bezetting

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Terugkijkend naar een begrotingsjaar wordt de werkelijke bezetting berekend. Conform de definitie van Vensters voor Bedrijfsvoering is berekend de gemiddelde bezetting in dat begrotingsjaar door het gemiddelde te nemen van de werkelijke bezetting op 1 januari en op 31 december.

Toelichting indicator Externe inhuur

Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

Toelichting indicator Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Toelichting indicator Overhead

De overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Kaderstellende stukken

- Overheidsbrede dienstverlening 2015-2020 (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties)
- www.klantinfocus.nl/diensten/govmetric
- www.operatiebrp.nl
- Reglement van orde voor de raad
- Verordening op de raadscommissie
- www.omgevingswetportaal.nl
- 'Verbindingen leggen', Evaluatienota Communicatie gemeente Hillegom (2012)
- [Nota Verbonden Partijen 2018 \(raad 22 februari 2018\)](#)
- [HLT Samen Sterker!](#) (Bedrijfsplan voor de vorming en doorontwikkeling van de ambtelijke werkorganisatie HLT Samen. Een werkorganisatie van, voor en door de zelfstandige gemeentebesturen van Hillegom, Lisse en Teylingen, december 2015).
- De raadsbesluiten van Hillegom, Lisse en Teylingen over de ambtelijke samenwerking.
- [Governanceregime Verbonden Partijen Hillegom 2018_2](#)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025

Thema Dienstverlening

Burgerzaken	-522	-607	-550	-580	-580	-580
Beheer overige gebouwen en gronden	-290	-396	-241	-241	-264	-264
Totaal Dienstverlening	-812	-1.003	-791	-821	-844	-844

Thema Regionale samenwerking

Bestuur	-1.954	-1.574	-1.601	-1.595	-1.595	-1.595
Totaal Regionale samenwerking	-1.954	-1.574	-1.601	-1.595	-1.595	-1.595
Totaal lasten	-2.766	-2.577	-2.392	-2.416	-2.439	-2.439

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025

Thema Dienstverlening

Burgerzaken	219	293	293	293	293	293
Beheer overige gebouwen en gronden	1.178	357	97	97	97	97
Totaal Dienstverlening	1.397	650	390	390	390	390

Thema Regionale samenwerking

Bestuur	31	28	28	28	28	28
Totaal Regionale samenwerking	31	28	28	28	28	28
Totaal baten	1.428	678	418	418	418	418

Saldo van baten en lasten	-1.337	-1.899	-1.974	-1.998	-2.020	-2.020
----------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025

Toevoegingen reserves	-2	-2	-2	0	0	0
Onttrekkingen reserves	659	743	547	484	430	430
Totaal reserves	657	740	544	484	430	430

Saldo na resultaatbestemming	-679	-1.160	-1.429	-1.514	-1.590	-1.590
-------------------------------------	-------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Algemene dekkingsmiddelen

We voeren, met de beschikbare middelen, een degelijk en transparant financieel beleid. Structurele uitgaven worden betaald uit structurele inkomsten.

Vanaf 2018 zijn we gestart met het geleidelijk overhevelen van de precariobelasting (indirect via de nutsbedrijven aan onze inwoners geheven) naar de onroerendezaakbelasting (OZB). Vanaf 2022 is het niet meer mogelijk precariobelasting te heffen over kabels en leidingen. Door het gevoerde beleid zijn de totale (gemiddelde) woonlasten per huishouden de afgelopen jaren hierdoor niet gestegen (van indirecte heffing door nutsbedrijven naar directe heffing door gemeente).

Op basis van de beschikbare middelen is het uitgangspunt dat de tarieven voor de OZB de komende periode slechts met het jaarlijkse inflatiepercentage stijgen. Voor wat betreft de tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffing en voor leges; deze moeten in principe 100 % kostendekkend zijn. Wij heffen geen hondenbelasting, parkeerbelasting, forensenbelasting, BIZ-bijdrage en toeristenbelasting (of verblijfbelastingen).

Het huidige kwijscheldingsbeleid zetten wij voort. Mocht er in de toekomst bezuinigd moeten worden, dan rust er op geen enkel programma een absoluut taboe. De (financieel) meest kwetsbare inwoners in onze gemeente worden in die opgave ontzien.

Bij de decentralisaties in het sociaal domein hanteren wij onverkort het principe rijksbudget = werkbudget. Dit principe is in de praktijk momenteel niet houdbaar. Om die reden zijn de meeruitgaven in relatie tot de inkomsten die wij hiervoor van het Rijk ontvangen, structureel in onze gemeentebegroting opgenomen. Dit laat onverlet dat wij ons blijven inzetten om bij de zogeheten sturingsagenda Jeugd en de transformatieagenda Wmo deze uitgaven terug te dringen.

Actiepunten

- Gelijkblijvende (woon)lasten voor onze inwoners
- Huidig financieel beleid voortzetten
- In de Programmabegroting meeruitgaven decentralisaties structureel opnemen

Raakvlakken

- Financiën heeft met alle programma's raakvlakken

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

DOEL A

Structurele uitgaven betalen uit structurele inkomsten.
Een transparant financieel beleid.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

ACTIVITEITEN DOEL A

Het opnemen van de meeruitgaven van de decentralisaties in de Programmabegroting.
Een solide financiële huishouding voeren.

VERPLICHTE ONDERDELEN BESLUIT BEGROTING EN VERANTWOORDING

Alle lasten en baten die samenhangen met de programma's worden direct op het desbetreffende programma geboekt. De baten in algemene middelen bestaan uit doeluitkeringen, specifieke rijksvergoedingen, huuropbrengsten en dergelijke. Dit onderdeel van de begroting volgt uit artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

In algemene dekkingsmiddelen staan de volgende onderwerpen:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- Dividenden
- Saldo financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Verder heeft de gemeente diverse inkomsten waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen. Deze baten zijn niet aan een concreet programma toe te rekenen. Artikel 8 van het BBV schrijft voor dat, naast de begroting van lasten en baten per programma, ook een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien moet worden opgenomen.

LOKALE HEFFINGEN

Dit zijn gemeentelijke belastingen die geen directe relatie hebben met een bepaalde gemeentelijke taak, de besteding is niet geoormerkt. De onroerendezaakbelasting en de precariobelasting vallen hieronder. De rioolrechten, afvalstoffenheffing, leges, en marktgelden vallen hier niet onder. Deze worden op de desbetreffende programma's verantwoord en zijn geoormerkt voor deze lasten. We verwijzen naar de paragraaf Lokale heffingen voor een uitgebreidere toelichting. In de paragraaf Weerstandsvermogen is een berekening opgenomen over de dekkingspercentages in relatie tot het weerstandsvermogen.

ALGEMENE UITKERING UIT HET GEMEENTEFONDS

In de begroting is rekening gehouden met de effecten van de [Meicirculaire 2021](#). Voor de berekening van de algemene uitkering 2022 is rekening gehouden met de verwachte stijging van het aantal inwoners en het aantal woningen in 2021. Meerjarig zijn deze stijgingen eveneens meegerekend. Van de meerjarige extra inkomsten is 50% in de uitgaven opgenomen als toename van kosten areaaluitbreiding. De maatstaven zijn in de meerjarenbegroting constant gehouden. De gelden uit het [BTW-compensatiefonds \(BCF\)](#) zijn niet meegerekend. De decentralisaties zijn voor een deel opgenomen in de algemene uitkering, op termijn worden alle decentralisaties opgenomen in de berekeningen van de algemene uitkering. Het deel dat is achtergebleven als deelfonds zijn de decentralisatie Participatiewet en Voogdij 18+.

DIVIDENDEN

We ontvangen dividend van Alliander, Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) en De Meerlanden NV naar rato van het bedrijfsresultaat.

Bedragen x € 1.000				
Dividend	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Alliander	563	420	553	553
Bank Nederlandse Gemeenten	142	63	142	142
Meerlanden	50	39	56	56
	755	521	751	751

SALDO FINANCIERINGSFUNCTIE

In de vernieuwde BBV zijn de regels over rentetoerekening gewijzigd. De notitie Rente van de Commissie BBV geeft in een stellige uitspraak aan, dat er niet meer rente mag worden toegerekend dan de werkelijke rentelasten. Er is geadviseerd geen rente meer toe te rekenen aan eigen vermogen (voorheen bespaarde rente). We berekenen in Hillegom geen rente over investeringen.

De werkelijke rentelasten zijn verantwoord in de begroting. Tijdelijke overschotten op de financiering worden overeenkomstig het schatkistbankieren 'gestald' bij het Rijk. Door de lage rente zijn er geen rentebaten over overtollige gelden, er worden wel rentebaten ontvangen voor het lenen van tijdelijke gelden (kasgeld). De overhead wordt verantwoord in prestatieveld bedrijfsvoering en de directe bedrijfskosten worden rechtstreeks toegerekend aan de producten en activiteiten. De overhead wordt wel meegenomen in de berekening van de kostendekkende tarieven.

MUTATIES RESERVES

Per programma is vermeld wat de mutaties op de reserves zijn. Een aantal mutaties is niet toe te wijzen aan een programma en wordt daarom hier verantwoord.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Bank Nederlandse gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V. Cocensus	

Toelichting Doel A

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

Doel: Een transparant financieel beleid.

WAT GAAN WIJ DAARVOOR DOEN?

Activiteit	Activiteit omschrijving
A1	Een solide financiële huishouding voeren.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Verbonden partijen	Overige samenwerkingspartners
Bank Nederlandse gemeenten (BNG) Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea) Alliander N.V. Cocensus	

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Thema Algemene middelen						
Overhead	-6.991	-7.415	-7.408	-7.276	-7.254	-7.250
Treasury	-56	-128	-132	-132	-132	-132
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds						
Overige baten en lasten	-23	-398	-26	-120	-290	-436
OZB niet-woningen						
OZB woningen						
Belastingen overig	-821	-894	-384	-384	-384	-384
Totaal Algemene middelen	-7.891	-8.835	-7.950	-7.912	-8.060	-8.202
Totaal lasten	-7.891	-8.835	-7.950	-7.912	-8.060	-8.202

Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
-------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Thema Algemene middelen						
Overhead	14	13	13	13	13	13
Treasury	560	771	781	781	781	781
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	31.338	32.694	33.812	33.020	33.063	33.308
Overige baten en lasten						
OZB niet-woningen	1.242	1.270	1.284	1.284	1.284	1.284
OZB woningen	2.882	3.058	3.597	3.648	3.740	3.819
Belastingen overig	2.024	1.916	48	43	43	43
Totaal Algemene middelen	38.060	39.722	39.535	38.789	38.924	39.248
Totaal baten	38.060	39.722	39.535	38.789	38.924	39.248
Saldo van baten en lasten	30.170	30.887	31.585	30.877	30.864	31.046

Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021 na wijziging	2022	2023	2024	2025
Toevoegingen reserves	-3.364	0	-884	0	0	-9
Onttrekkingen reserves	0	0	0	119	152	0
Totaal reserves	-3.364		-884	119	152	-9
Saldo na resultaatbestemming	30.168	30.887	31.585	30.877	30.864	31.046

Overhead

In het gewijzigde BBV is onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten het uitgangspunt. Daarom is er door de wetgever voor gekozen om de kosten van overhead op één taakveld te laten registreren en op één centrale plaats in de begroting te vermelden. Door deze nieuwe systematiek gaan gemeenten op dezelfde wijze om met kostentoerekening, waardoor de vergelijking van kosten van producten/diensten volgens de wetgever ook zuiverder is. Om dit effect te versterken, is voor het eerst ook een uniforme definitie van overhead gegeven. Deze centrale presentatie heeft als neveneffect dat het zicht op de integrale kostprijs in de programma's verloren gaat. Het opnemen van het totaalbedrag aan ondersteunende activiteiten zegt daarnaast weinig zonder de relatie met het primaire proces te leggen/kennen. Daarom houden wij conform de financiële beheersverordening extra comptabel ook nog zicht op de integrale kostprijs zodat daarop sturing kan plaatsvinden.

In 2022 bedraagt de totale overhead afgerond € 7.394.930,- Dit is 12,81 % van de totale begroting € 57.726.422,-.

De overhead bestaat uit:

x € 1000,-	
Onderdeel	Bedrag
Bijdrage HLTsamen-overhead deel	6.844
Huisvesting	267
Overige overhead	282
Totaal	7.394

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen verplicht om vennootschapsbelasting af te dragen over winstgevende activiteiten. Gemeenten zijn onder de nieuwe wet in principe vennootschapsbelasting-belastingplichtig voor alle werkzaamheden, die als een ondernemingsactiviteit kunnen worden aangemerkt. Een inventarisatie wijst er op dat Hillegom geen onder de vennootschapsbelasting vallende activiteiten heeft.

Onvoorzien

Het BBV eist een bedrag van onvoorzien en overeenkomstig de Financiële verordening is er € 25.000,- geraamd voor onvoorziene incidentele uitgaven.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

ALGEMEEN

De paragraaf lokale heffingen bevat, overeenkomstig het BBV een overzicht van het beleid inzake de lokale heffingen, de relevante ontwikkelingen die van invloed zijn op de tarieven en een verantwoording over de mate van kostendekkendheid van tarieven inclusief de uitgangspunten die daarbij zijn gehanteerd. Daarnaast wordt een overzicht op hoofdlijnen gepresenteerd van de diverse heffingen, de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid. In de Gemeentewet en een aantal bijzondere wetten is geregeld welke heffingen (belastingen en retributies) een gemeente mag opleggen. De gemeenteraad bepaalt de hoogte van het tarief en welke van die heffingen ook daadwerkelijk worden geheven.

BELASTINGEN

De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. Onze gemeente heft de volgende belastingen: onroerendezaakbelastingen (OZB) en precariobelasting. De gemeente Hillegom maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheden om hondenbelasting, parkeerbelasting, forensenbelasting, BIZ-bijdrage en toeristenbelasting (of verblijfbelastingen) te heffen.

RECHTEN

Rechten zijn betalingen voor een geleverde of een bewezen dienst. Hiervan zijn de tarieven in principe volledig kostendekkend. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te hanteren. In Hillegom worden afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en marktgeld als rechten geheven.

In de raadsvergadering van december 2021 worden de belastingverordeningen 2022 voor de bijstelling van de tarieven voorgelegd.

ONTWIKKELINGEN/ACTUALITEIT

Belastinghervormingen

Er zijn geen verdere ontwikkelingen vernomen van de minister van BZK en de staatssecretaris van Financiën over de belastinghervormingen.

Financiële uitgangspunten

- Overeenkomstig de Kadernota 2022 wordt voor belastingen en retributies rekening gehouden met een inflatiepercentage van 1,1 %. Voor de heffingen geldt dat een compensatie alleen aan de orde is, als deze binnen de grenzen van kostendekkendheid blijft. Voor de retributies geldt dat het uitgangspunt de 100 % kostendekkendheid is.
- Bij de berekening van de overhead wordt de maximale toegestane opslag berekend. De overhead bestaat uit de kosten voor pfofach (personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting). De direct toe te rekenen kosten worden verantwoord op de taakvelden.

Kostendekkendheid

Voor het bepalen van de kostendekkendheid mogen extra comptabel de volgende zaken worden meegerekend:

- a. De directe lasten van personeel HLTsamen zijn verantwoord op het taakveld en zijn gebaseerd op de geraamde lasten uit de begroting van HLTsamen. De overhead, de kosten voor leidinggevend personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting (piofach), zijn gerelateerd aan de totale lasten van de bedrijfsvoering (zie het onderdeel Overhead bij de Algemene dekkingsmiddelen).
- b. De lasten in het prestatieveld zijn exclusief BTW. Omdat het BTW-compensatiefonds (bcf) wordt gevoed uit het Gemeentefonds, is toerekening van de BTW geoorloofd.
- c. Bij de berekening van de baten wordt een derde van de kosten van het prestatieveld Straatreiniging toegerekend aan de heffing afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De kosten van straatreiniging worden mede gemaakt om het zwerfvuil te verminderen en om verstoppingen in het rioolstelsel te voorkomen.
- d. Het is geoorloofd om het bedrag aan kwijtscheldingen te compenseren in het tarief.
- e. De kosten, gemaakt voor inning en invordering door de gemeenschappelijke regeling Cocensus mogen worden toegerekend aan de rechten. Deze zijn gerelateerd aan de kostentoerekening van Cocensus.

Overzicht lokale heffingen

In het volgende overzicht worden de opbrengsten van de lokale heffingen weergegeven.

Bedragen x €1.000

Lokale heffingen	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Onroerende zaakbelasting	3.917	4.133	4.327	4.881
Precariobelasting	2.135	1.995	1.909	16
Overige baten (dwangbevelen)	41	28	32	32
Totaal niet bestedingsgebonden	6.094	6.156	6.268	4.929
Afvalstoffenheffing	2.571	2.664	3.114	3.188
Rioolheffing	2.291	2.323	2.384	2.524
Secretarieleges	315	235	349	313
Bouwleges	265	502	350	510
Begrafenisrechten	80	64	84	84
Rechten en Marktgelden	13	12	13	13
BIZ-rechten	74	0	0	0
Totaal gebonden aan bestedingen	5.609	5.801	6.293	6.633
Totaal	11.703	11.957	12.561	11.562

ONROEREND ZAAKBELASTINGEN

De vastgestelde WOZ-waarde vormt de grondslag voor de onroerendezaakbelastingen (OZB), de Waterschapsomslagen gebouwd en het huurwaardeforfait voor de inkomstenbelasting. De WOZ-administratie is een basisregistratie. De waarden worden op grond van de Wet WOZ jaarlijks herzien en zijn op basis van de Meicirculaire 2020 aangepast met de genoemde percentages bij het onderdeel OZB.

De marktontwikkeling bij woningen wordt, op basis van de Waarderingskamer, geschat op een stijging van 9 %. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling geschat op een waardestijging van 0 %.

De opbrengsten van de OZB voor zowel woningen als niet-woningen (eigenaren en gebruikers) zijn verhoogd met het inflatiepercentage van 1,1 %. De opbrengsten zijn daarnaast verhoogd ter compensatie van de wegvallende precariobelasting voor kabels en leidingen. De geraamde leegstand bij niet-woningen is over beide heffingen verdeeld, zodat de prikkel tot verhuren mede bij de eigenaren is ondergebracht. De tarieven van de OZB zijn gebaseerd op de WOZ-waarde en worden per jaar vastgesteld. Het tarief van 2022 wordt gebaseerd op de waarde per 1 januari 2021. De marktontwikkeling wordt gevolgd door Cocensus.

De ontwikkeling van de onroerendezaakbelasting tarieven van de afgelopen jaren waren:

% van de WOZ-waarde		% van de WOZ-waarde		
% van de WOZ-waarde		2019	2020	2021
Woningen	Eigenaar	0,1022%	0,0989%	0,0962%
Niet-woningen	Eigenaar	0,2172%	0,2221%	0,2366%
Niet-woningen	Gebruiker	0,1311%	0,1344%	0,1434%

Bij de vaststelling van de OZB-verordening, medio december, wordt de laatste prognose van de WOZ-waarde per 1 januari 2020 bepaald om zodoende een juist percentage van de heffingsmaatstaf te kunnen vaststellen en de geraamde opbrengsten, inclusief de uitgangspunten te garanderen.

PRECARIOBELASTING

Precariobelasting wordt geheven voor het innemen of gebruiken van openbare grond. De precariobelasting voor kabels en leidingen is per 1 januari 2022 afgeschaft. De wegvallende precariobelasting is deels ondergebracht bij de OZB. De tarieven zijn verhoogd met het vastgestelde inflatiecijfer 1,1%.

OVERIGE BATEN

Bij de inning van de achterstallige belastingen en rechten worden wettelijke aanmanings- en dwangbevelkosten in rekening gebracht.

REINIGINGSHEFFINGEN

Reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing voor huisgezinnen en overige reinigingsrechten. De overige reinigingsrechten heffingen worden betaald voor het inzamelen en verwerken van afvalstoffen op de gemeentewerkplaats. De afvalstoffenheffing geldt voor huishoudens.

	2020		2021		2022	
	Normaal	Klein	Meer-persoons	Één-persoon	Meer-persoons	Één-persoon
Vast tarief	€ 286,50	€ 260,30	€ 330,00	€ 300,00	€ 335,00	€ 305,00

Het vernieuwde BBV schrijft voor dat er een duidelijk overzicht is van de kostendekking. Hieronder geven we inzicht in de kostendekking van de afvalkosten.

(Bedragen x € 1.000)		
Berekening kostendekking afval		
Taakveld	Omschrijving	
Afval	Kosten van taakveld	2.667
	Baten van taakveld	444
	Netto kosten	2.223
	<i>Toe te rekenen kosten</i>	
a.	Overhead	124
b.	BTW	575
c.	Afvoeren veegafval	100
d.	Kwijtschelding	93
e.	Perceptiekosten	73
	Totale kosten	3.188
	Opbrengsten heffingen	3.188
Kostendeckingspercentage		100%

RIOOLHEFFING

De rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van de kosten van de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater). De opbrengst van de rioolheffing is gebaseerd op 100 % dekking van de kosten. De kosten zijn aangepast aan het nieuwe GRP.

De grondslag bij woningen is gesplitst in één- en meerpersoonshuishoudens en bij niet-woningen het waterverbruik te hanteren als grondslag, verdeeld in acht schalen. Met alle (minimale) wijzigingen en de genoemde uitgangspunten is de rioolheffing 100 % dekkend en zijn de tarieven berekend op:

Woningen	2020	2021	2022
2 of meer persoonshuishoudens	€ 230,25	€ 233,60	€ 244,00
1 persoonshuishoudens	€ 201,25	€ 204,60	€ 215,00
Niet-woningen	2020	2021	2022
<100	€ 204,25	€ 204,60	€ 215,00
100-250	€ 249,25	€ 249,60	€ 260,00
250-500	€ 321,25	€ 321,60	€ 332,00
500-1000	€ 456,25	€ 456,60	€ 467,00
1000-2000	€ 726,25	€ 726,60	€ 737,00
2000-4000	€ 1.266,25	€ 1.266,60	€ 1.277,00
4000-6000	€ 1.986,25	€ 1.986,60	€ 1.997,00
>6000	€ 3.786,25	€ 3.786,60	€ 3.797,00
Garages/trafo's	€ 50,00	€ 50,00	€ 50,00

Het vernieuwde BBV schrijft voor dat er een duidelijk overzicht is van de kostendekking. Hieronder geven we inzicht in de kostendekking van de rioolkosten.

(Bedragen x € 1.000)		
Berekening kostendekking Riolering		
Taakveld	Omschrijving	
Riolering	Kosten van het taakveld	1.716
	Baten van het taakveld	0
	Netto kosten	1.716
	<i>Toe te rekenen kosten</i>	
a.	Overhead	208
b.	BTW	366
c.	Afvoeren veegafval	100
d.	Kwijtschelding	78
e.	Perceptiekosten	56
	Totale kosten	2.524
	Opbrengsten heffingen	2.524
Kostendekkingspercentage		100%

LEGES BURGERZAKEN

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges waar nodig verhoogd met 1,1 %. Hieronder geven we inzicht in de kostendekking van de leges.

(Bedragen x € 1.000)		
Berekening kostendekkendheid leges burgerzaken		
Taakveld	Omschrijving	
Burgerzaken	Kosten van taakveld	550
	Baten van taakvelden	0
	Netto kosten	550
	<i>Toe te rekenen kosten</i>	
a.	Overhead	67
b.	BTW	97
	Totale kosten	714
	Opbrengsten leges	313
Kostendekkendheidspercentage		44%

Toelichting

Onder de leges vallen de kosten van burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen en vergunningverlening APV.

LEGES BOUW

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges waar nodig verhoogd met 1,1 %. De legesverordening wordt in 2022 aangepast aan de nieuwe Omgevingswet. Hieronder geven we inzicht in de kostendekking van de bouwleges.

(Bedragen x € 1.000)		
Berekening kostendekking Wonen en bouwen		
Taakveld	Omschrijving	
Bouw en wonen	Kosten van taakvelden	266
	Baten van taakvelden	0
	Netto kosten	266
	Toe te rekenen kosten	
a.	Overhead	56
b.	BTW	32
	Totale kosten	354
	Opbrengsten heffingen	350
Kostendekkingspercentage		99%

Toelichting

De omgevingsvergunningen zijn ondergebracht bij de taakvelden Dienstverlening. Handhaving is geen onderdeel van de kostendekkendheid, dit is wettelijk vastgelegd. De opbrengsten heffingen zijn de leges voor omgevingsvergunningen en welzijnstoetsing en zijn de reguliere opbrengsten. De eenmalige opbrengsten voor grote projecten zijn niet in de berekening opgenomen.

GRAFRECHTEN

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de rechten verhoogd met 1,1 %. Hieronder geven we inzicht in de kostendekking van de grafrechten.

(Bedragen x € 1.000)		
Berekening kostendekking grafrechten		
Taakveld	Omschrijving	
Begraafpl.	Kosten van taakveld	83
	Baten van taakveld	3
	Netto kosten	80
	<i>Toe te rekenen kosten</i>	
a.	Overhead	10
b.	BTW	18
e.	Perceptiekosten	1
	Totale kosten	109
	Opbrengsten heffingen	84
Kostendekkingspercentage		77%

Toelichting

De kosten en baten zijn verantwoord in het taakveld begraafplaatsen en crematoria.

MARKTGELDEN

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges verhoogd met 1,1 %. Hieronder geven we inzicht in de kostendecking van de marktgelden.

(Bedragen x € 1.000)		
Berekening kostendecking		
Taakveld	Omschrijving	
Markt	Kosten van taakveld	22
	Baten van taakveld	0
	Netto kosten	22
	<i>Toe te rekenen kosten</i>	
a.	Overhead	3
b.	BTW	5
e.	Perceptiekosten	1
	Totale kosten	30
	Opbrengsten heffingen	13
Kostendeckingspercentage		42%

Toelichting

Taakveld Economie en bedrijvigheid, onderdeel straatmarkten.

Verordening BI-zone 'BIZ Koopcentrum Hillegom'

Ingaande 2021 worden er geen heffingen op grond van de Experimentenwet Bedrijven Investeringszone (BI-zones) opgelegd.

KWIJTSCHELDINGEN

Aan degenen die niet in staat zijn om de een belastingaanslag te betalen, kan (op grond van de Invorderingswet 1990) gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De ministeriële Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 geeft regels over de uitvoering. Deze regeling geldt ook voor de gemeentelijke heffingen (art. 255 Gemeentewet). De gemeenteraad heeft een beperkt aantal keuzen waaronder de criteria voor de kosten van bestaan. De kwijtscheldingsnorm is bepaald op 100 % van de geldende bijstandsnorm en wordt jaarlijks met de belastingverordeningen bevestigd. Kwijtschelding kan worden verleend voor de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Waar mogelijk wordt een automatische toets voor kwijtschelding uitgevoerd. Van mensen die in een jaar kwijtschelding hebben gekregen wordt het volgende jaar getoetst of de inkomens- en vermogenssituatie is gewijzigd. Bij gelijkblijvende omstandigheden wordt dan automatisch kwijtschelding verleend.

Toegekende en ingeschatte kwijtscheldingen lokale heffingen	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Kwijtscheldingen rioolheffing	€ 70.431	€ 78.000	€ 77.500
Kwijtscheldingen afvalstoffenheffing	€ 94.127	€ 100.000	€ 92.500
Kwijtscheldingen OZB	€ 90	€ 0	€ 0
Totaal kwijtscheldingen	€ 164.648	€ 178.000	€ 170.000

WOONLASTEN

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Door het afschaffen van de precariobelasting voor kabels en leidingen in gemeentegrond per 1 januari 2022 zijn de totale kosten voor een huishouden van belang. De kosten van de aanslag precariobelastingen van de nutsbedrijven worden immers doorberekend aan de huishoudens in de gemeenten. Aangezien de kosten voor de nutsbedrijven verminderen zullen ook de lasten voor de huishoudens verminderen.

WOONLASTEN REGIO 2021

In het volgende overzicht staan de woonlasten (zonder doorberekening precariobelasting) van Hillegom en een aantal regio- en omliggende gemeenten van het afgelopen begrotingsjaar. De OZB is gebaseerd op de gemiddelde waarde van een woning per gemeente en een meerpersoonshuishouden.

Gemeente	OZB woningen	OZB niet woningen	Reinigingsheffing	Rioolheffing	Woonlasten huurder (afval en riool)	Woonlasten eigenaar OZB riool en afval
Teylingen	0,0880%	0,33437%	€ 210	€ 146	€ 356	€ 614
Katwijk	0,0845%	0,4614%	€ 334	€ 133	€ 467	€ 752
Haarlemmermeer	0,0795%	0,6370%	€ 382	€ 135	€ 516	€ 809
Lisse	0,1088%	0,4539%	€ 353	€ 238	€ 591	€ 868
Hillegom	0,0962%	0,3800%	€ 330	€ 234	€ 564	€ 871
Noordwijk	0,0923%	0,2865%	€ 362	€ 189	€ 551	€ 920
Leiden	0,1240%	1,0299%	€ 390	€ 170	€ 560	€ 944
Heemstede	0,0736%	0,4127%	€ 357	€ 226	€ 583	€ 1.008
Oegstgeest	0,1073%	0,5153%	€ 390	€ 212	€ 602	€ 1.096
Bloemendaal	0,1081%	0,6299%	€ 402	€ 255	€ 657	€ 1517
Verwachte woonlasten 2022 Hillegom			€ 335	€ 244	€ 579	€ 886

Bron: Coelo.nl

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen. De grondslag van deze paragraaf is vastgelegd in artikel 11 van het BBV.

Inleiding en Achtergrond

Hillegom omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Een risico onderscheidt zich van een probleem omdat een probleem een zekerheid is. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Door te sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is Hillegom beter in staat om haar doelen te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Bij het aangaan van risico's worden onderstaande vier vragen in acht genomen:

- Wat willen wij bereiken?
- Wat is daarbij onzeker (voor wie)?
- Wat ga wij doen (voor wie)?
- Hoeveel risico is aanvaardbaar*?

**Ten aanzien van de hoeveelheid aanvaardbaar risico is het voorlopige uitgangspunt gekozen dat de (netto) kans maal (netto) impact van de risico's per programma totaal niet groter mogen zijn dan 5% van het programmabudget (gecorrigeerd voor uitgaven aan verbonden partijen) tenzij hier een door het college goedgekeurde onderbouwing aan ten grondslag ligt. De uitgangspunt zal formeel worden vastgesteld wanneer er voldoende ervaring is opgedaan met de herziene methodiek van risicoberekening. In het huidige begrotingsjaar is nog geen goedkeuring vereist.*

Het beperken van risico is geen doel op zich. Zonder risico's te nemen kan Hillegom geen invulling geven aan haar maatschappelijke missie. Volledige controle vereist immers oneindig budget. De kern van bovengenoemde vragen is om een gedegen afweging te maken tussen effectiviteit en efficiency.

Het sturen op risico's in relatie tot doelstellingen is een ontwikkeling binnen Hillegom die zich de komende jaren verder zal uitbreiden. In het huidige begrotingsjaar ligt de nadruk op het inventariseren en beheren van de strategische risico's per programma. Hierbij wordt gekeken naar de netto risico's. Dit zijn de risico's na het inrichten van de beheersmaatregelen. De operationele risico's binnen het ambtelijk apparaat (HLT'samen) komen terug in de risico's ten aanzien van verbonden partijen. In de komende jaren zal een grotere nadruk worden gelegd op risicobewustzijn op zowel strategisch als operationeel niveau. De huidige opzet ten aanzien van risicomanagement is weergegeven in onderstaand figuur.

Omvang Risico en Weerstandscapaciteit

De omvang van het risico is berekend door per programma inzichtelijk te maken wat de belangrijkste strategische risico's (zie inleiding en achtergrond) zijn, hoe groot de kans kan worden ingeschat dat het risico zich door de jaren heen zal voordoen en hoe groot de impact (in euro) naar inschatting zal zijn wanneer dit plaatsvindt. De kans maal de impact is het risicobedrag dat wordt toegevoegd aan het benodigde weerstandsvermogen.

Bij het inschatten van kans en impact wordt rekening gehouden met de beheersmaatregelen die zijn getroffen (of worden getroffen) om het risico en/of de impact te verkleinen, bijvoorbeeld een verzekering om de schade na een brand te beperken. Op deze manier wordt het netto risicobedrag berekend.

De risico's zijn geïnventariseerd door de managers die sturen op beheersing van het risico en de daarmee verbonden doelstellingen. Bij het inschatten van kans en impact hebben zij kunnen kiezen tussen het gebruik een standaard tabel voor kans en impact of het maken van eigen beoordeling.

Toelichting Omvang Risico

Programma	Categorie	Risico	Toelichting Impact	Aandeel
Vitaliteit	Bedrijfsrisico	Leerlingenvervoer wordt niet conform contract geleverd.	Dit resulteert in juridische stappen met als doel de dienstverlening weer op peil te brengen.	€ 225.000
Vitaliteit	Open einde regelingen	Stijging van de vraag naar zorg en ondersteuning binnen open-einde-regelingen.	Dit resulteert in een toename van niet begrote kosten	€ 225.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Bouwleges kunnen onvoldoende onderbouwd.	Dit kan resulteren in claims door burgers en bedrijven. Als de onderbouwing niet blijkt te kloppen mogen in 2020 geen leges worden gevorderd. Totale schade is dan de geraamde opbrengst voor omgevingsleges	€ 34.000
Leefomgeving	Grond-exploitatie	Het begrote volume aan bouwleges kan niet geïnt worden doordat projecten doorschuiven naar volgende boekjaren.	Dit kan resulteren in een dekkingstekort in de begroting.	€ 34.000

Leefomgeving	Bedrijfsrisico	De inventarisatie van kapitaalgoederen is onvolledig.	De oorzaak hiervan is uitbesteding en onvoldoende vastlegging van kennis. Het gevolg hiervan is dat kapitaalgoederen onvoorzien onderhoud nodig hebben. Kapitaalgoederen zijn kostbaar, herstel is vaak kostbaar.	€ 7.000
Leefomgeving	Juridisch risico	Een bestuurlijke maatregel is gebaseerd op een foute beoordeling.	Als uit de juridische procedure blijkt dat een bestuurlijke maatregel ten onrechte is opgelegd kan dit leiden tot een schadeclaim.	€ 7.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Schade door vandalisme is groter dan voorzien en is niet verzekerd.	De gemeente is verzekerd tegen brand-, storm-, vliegtuig- en inbraakschade voor gebouwen. Schades door vandalisme zijn voor rekening van de gemeente. Het risico bestaat dat bij onderverzekering een lager bedrag wordt uitgekeerd dan de werkelijke schade. De verzekerde waarden van de gebouwen zijn volgens de polissen geïndexeerd. Periodiek wordt de juistheid daarvan gezien door taxaties. De gemeente heeft budgetten voor vandalisme opgenomen. Tot op heden zijn deze budgetten toereikend.	€ 7.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Ziekten en plagen in de buitenruimte nemen toe door o.a. klimaatverandering.	We zien steeds meer ziekten en plagen in de buitenruimte ontstaan waartegen we maatregelen moeten nemen. Essentaksterfte, Kastanjebloedingsziekte, Eikenprocessierups. Hierdoor moeten vaker onvoorziene kosten worden gemaakt om de negatieve gevolgen hiervan te bestrijden.	€ 28.000
Leefomgeving	Bedrijfsrisico	Versneld vervangen of groot onderhoud uitvoeren door wijzigingen in o.a. het klimaat	Het klimaat is aan het veranderen daarbij ontstaat de kans dat de huidige inrichting niet meer voldoet of sneller slijt dan voorzien.	€ 79.000
Leefomgeving	grondexploitatie		Zie voor een toelichting de paragraaf grondbeleid	€ 197.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	De publieke opinie ten aanzien van HLTsamen of de gemeenten wordt negatief beïnvloed.	De oorzaken hiervoor zijn divers en onvoorspelbaar. Dit resulteert in imagoschade en additionele kosten voor communicatiemiddelen en woordvoering.	€ 34.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	Politieke agenda kan niet geheel worden uitgevoerd vanwege vroegtijdig vertrek bestuurder	Dit kan resulteren in vertraging van de politieke agenda en additionele kosten voor wachtgeld. Bij het financieel maken van dit risico is enkel rekening gehouden met het aspect wachtgeld. Het jaarsalaris van een wethouder exclusief werkgeverlasten is afhankelijk van het aantal resterende maanden in het jaar.	€ 9.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	Participatietrajecten wekken vertrouwen dat onvoldoende kan worden waargemaakt.	Dit resulteert in imagoschade en additionele communicatie inspanningen. Kosten verbonden aan communicatie gericht op het managen van verwachtingen en het herstellen/beperken van imagoschade.	€ 28.000
Bestuur & Ondersteuning	Bedrijfsrisico	Tussenevaluatie van HLTsamen geeft aanleiding tot nader onderzoek.	Dit resulteert in additionele kosten van onderzoeksbureau en communicatie.	€ 34.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	Risico als gevolg van operationele tegenvallers.		€ 17.000
Overkoepelend Risico	Bedrijfsrisico	De borging van projecten (projectmatig werken) vindt onvoldoende plaats.	De oorzaak hiervan is tijd (afhankelijkheid van andere projecten) kennis en cultuur. Dit resulteert in kwaliteitsproblemen en herstelwerkzaamheden.	€ 17.000
Overkoepelend Risico	Algemene uitkeringen	Ontwikkeling gemeentefonds	Risico dat de bestaande verdeelmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd	€ 79.000
Overkoepelend Risico	Juridisch risico	Procedurefouten bij aanbestedingen	Bij een gerechtelijke procedure kan de gemeente veroordeeld worden tot het betalen van de financiële schade. Tevens kan achteraf blijken dat de aanbesteding niet op rechtmatige wijze heeft plaats	€ 28.000

gevonden				
Overkoepelend Bedrijfsrisico	Risico	Hogere uitgaven en lagere inkomsten vanwege diverse corona-maatregelen	Onzekerheid welke compensatie wij ontvangen in relatie tot de noodmaatregelen en of deze compensatie voldoende is om alle extra kosten te dekken.	€ 225.000
Financiering & Garantie	Bedrijfsrisico	Risico dat directe tegenpartijen stoppen met betalen waardoor leningen niet of deels terugbetaald worden.	Dit heeft een negatief effect op de exploitatieruimte van de gemeente.	€ 276.000
Verbonden partijen	Bedrijfsrisico	Risico's in de bedrijfsvoering van een verbonden partij.	Hierdoor is de verbonden partij onvoldoende in staat om haar opdracht uit te voeren en/of schade (euro) wordt doorbrekend aan de gemeente.	€ 1.137.000
				€ 2.734.000

Op basis van bovengenoemde risico-inventarisatie is gebleken dat de omvang van het netto risico van Hillegom € 2.734.000 bedraagt. Dit bedrag zal als ondergrens worden gehanteerd voor de omvang van de incidentele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit kan worden ingezet om niet geraamde (onvoorziene) lasten van substantiële aard mee te dekken. De structurele weerstandscapaciteit geeft de omvang van de maximale ruimte om de belastingen te verhogen om structurele lasten mee te dragen.

Omvang weerstandscapaciteit Hillegom

	Rek. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025
Totaalvanderisico's	2.275	2.280	2.734	2.734	2.734	2.734
Weerstandscapaciteit						
Algemenereserve	34.126	34.619	26.616	27.351	27.171	27.014
Stillereserve	-	-	-			
Vastgesteldebuffervandealgenereserve	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
Onbenuttelelastingcapaciteit	2.952	2.602	2.602	2.602	2.602	2.602
Totaalvandeweerstandscapaciteit	31.078	31.221	23.218	23.953	23.773	23.616
Ratieweerstandsvermogen	13,66	13,69	8,49	8,76	8,70	8,64

Wij maken gebruik van de waarderingstabel opgesteld door het Nederlands Adviesbureau voor risicomanagement. De minimale ratio is $1,4 < x < 2$. Hoe hoger de ratio, hoe beter de gemeente in staat is om risico's op te kunnen vangen.

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen	rek. 2019	rek. 2020	begr. 2021	begr. 2022	begr. 2023	begr. 2024	begr. 2025
Netto schuldquote	8,5%	12,5%	43,1%	44,9%	54,9%	53,7%	51,9%
Netto schuldpositie gecorrigeerd voor verstrekte len.	-8,5%	-2,9%	25,7%	29,8%	38,3%	37,1%	35,4%
Solvabiliteit	76,5%	71,7%	60,5%	59,3%	56,6%	56,0%	56,0%
Grondexploitatie	7,2%	11,2%	-0,4%	-5,5%	-0,3%	0,0%	0,0%
Structurele exploitatieruimte	1,9%	3,8%	3,20%	1,9%	-0,2%	-0,3%	0,8%
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor	106,0%	112,2%	109,9%	112,5%	113,2%	113,7%	114,1%

Toelichting van de financiële kengetallen

Netto schuldquote

bedragen x € 1.000

Netto schuldquote	rek.2019	rek. 2020	begr. 2021	begr. 2022	begr. 2023	begr. 2024	begr. 2025
Vaste schulden	-	11800	18.000	20.835	26.005	25.075	24.145
Netto vlottende schuld	10.039	1.163	8.942	7.986	5.704	6.128	6.285
Overlopende passiva	4.316	6.513	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Financiële activa (uitzettingen > 1 jaar)	-	-	-	-	-	-	-
Uitzettingen < 1 jaar	8.096	10.426	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
Liquide middelen	303	312	500	500	500	500	500
Overlopende activa	1.734	1.790	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal	4.222	6.948	23.442	25.321	28.209	27.703	26.930
Totale baten, excl. mutaties reserves	49.730	55.759	54.359	56.368	51.393	51.575	51.933
Netto schuldquote (netto schuld/baten)	8,5%	12,5%	43,1%	44,9%	54,9%	53,7%	51,9%

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Overigens hanteert de VNG een signaalwaarde van 100%, waarboven waakzaamheid is geboden. Een netto schuldquote van hoger dan 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. Hillegom zit hier aanzienlijk onder.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

bedragen x € 1.000

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen		rek.2019	rek. 2020	begr. 2021	begr. 2022	begr. 2023	begr. 2024	begr. 2025
Vaste schulden	+	-	11.800	18.000	20.835	26.005	25.075	24.145
Netto vlottende schuld	+	10.039	1.163	8.942	7.986	5.704	6.128	6.285
Overlopende passiva	+	4.316	6.513	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Financiële activa	-	9.449	8.553	9.449	8.548	8.548	8.543	8.541
Uitzettingen < 1 jaar	-	8.096	10.426	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
Liquide middelen	-	303	312	500	500	500	500	500
Overlopende activa	-	1.734	1.790	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal		-5.227	-1.605	23.442	16.773	19.663	19.160	18.389
Totale baten, excl. mutaties reserves		49.730	55.759	54.359	56.368	51.393	51.575	51.933
Netto schuldquote gecorrigeerd		-10,5%	-2,9%	25,7%	29,8%	38,3%	37,1%	35,4%

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Solvabiliteitsratio

bedragen x € 1.000

Solvabiliteitsratio	rek.2019	rek. 2020	begr. 2021	begr. 2022	begr. 2023	begr. 2024	begr. 2025
Eigen vermogen	62.023	63.182	55.060	56.699	54.814	53.016	52.115
Balanstotaal	81.085	88.180	90.937	95.647	96.871	94.739	93.138
Solvabiliteit (ev/balanstotaal)	76,5%	71,7%	60,5%	59,3%	56,6%	56,0%	56,0%

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen en in hoeverre de gemeente aan de financiële verplichtingen kan voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het eventuele resultaat uit het overzicht baten en lasten.

Met een solvabiliteit van 59,3% steekt Hillegom gunstig af in vergelijking met de gemiddelde gemeente.

Grondexploitatie

bedragen x € 1.000

Grondexploitatie	rek.2019	rek. 2020	begr. 2021	begr. 2022	begr. 2023	begr.2024	begr. 2025
Totaal activa niet in exploitatie genomen bouwgr.	-	-	-	-	-	-	-
Totaal activa bouwgronden in exploitatie	3.581	6.258	-211	-3.105	-137	-	-
Totaal baten exclusief mutaties van reserves	49.730	55.759	54.359	56.368	51.393	51.575	51.933
Kengetal grondexploitatie	7,2%	11,2%	-0,4%	-5,5%	-0,3%	0,0%	0,0%

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.

De voorraden bouwgrond (inclusief bouwgrond in exploitatie en overige voorraden) kunnen als een aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Dat levert het kengetal de *voorraadquote* op.

Structurele exploitatieruimte

bedragen x € 1.000

Structurele exploitatieruimte		rek. 2019	rek. 2020	begr. 2021	begr. 2022	begr. 2023	begr. 2024	begr. 2025
Totale structurele lasten	A	48.250	54.855	54.255	56.657	53.146	53.307	53.254
Totale structurele baten	B	49.033	55.471	54.163	56.368	51.393	51.575	51.933
Totale structurele toevoegingen aan de reserves	C	2	0	3	-	-	-	-
Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	D	1.011	8.210	1.855	1.386	1.644	1.592	908
Totale baten, excl. mutaties reserves	E	49.730	55.759	54.359	56.368	51.393	51.575	51.933
Structurele expl.ruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%		3,6%	3,8%	3,2%	1,9%	-0,2%	-0,3%	0,8%

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Samenhang kengetallen

De kengetallen moeten in samenhang worden gezien. Wanneer bijvoorbeeld de grondexploitatie niet bijdraagt aan vermindering van de schuldpositie en de structurele exploitatieruimte negatief is, geeft het kengetal belastingcapaciteit inzicht in de mogelijkheid tot hogere baten.

De rente op de schulden krijgt de gemeente voor een deel terug via de uitgeleende gelden. Met de aflossingen op deze uitgeleende gelden kunnen de schulden worden afgelost. Voor het bedrag aan uitgeleende gelden veroorzaken de schulden per saldo geen lasten op de exploitatie.

De uitgeleende gelden kunnen als een aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Dat levert het kengetal de *uitleenquote* op. Deze *uitleenquote* laat zich makkelijk verrekenen met de *netto schuldquote* door hem simpelweg er van af te trekken. Wel wordt een risico op deze uitgeleende gelden gelopen. Het is de reden om ze apart van de *netto schuldquote* te houden. Daarbij zijn het geen vrije middelen die behoren tot het werkkapitaal, maar geldmiddelen die zijn ingezet voor de publieke taak.

Bij de voorraden bouwgrond wordt onder normale condities de rente van de financiering voor de aankoop bijgeschreven bij de voorraad (BIE'S). De rente drukt zodoende niet op de exploitatie. Bij de verkoop van de kavels worden de rentekosten van deze schulden goed gemaakt. En ook worden met de verkoopopbrengst de leningen afgelost of neemt de behoefte om nieuwe geldleningen aan te trekken af. De schulden aangegaan voor de aankoop van bouwgrond veroorzaken bij een winstgevend bouwplan per saldo geen lasten op de exploitatie. Ook de *voorraadquote* laat zich makkelijk verrekenen met de *netto schuldquote* door hem simpelweg er van af te trekken. Door de *uitleenquote* en de *voorraadquote* van de *netto schuldquote* af te trekken krijg je de schuld die werkelijk op de exploitatie drukt.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen weergegeven. Het gewenste onderhoudsniveau, de financiële consequenties van het beleidskader evenals de vertaling ervan in de begroting zijn van belang. De gemeente Hillegom kent de volgende kapitaalgoederen: wegen, openbare verlichting, straatmeubilair/bebording/wegbewijzing, water, bruggen, duikers en overige kunstwerken, groen, riolering en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de jaarlijkse lasten die rechtstreeks op de exploitatie drukken.

Voor het in stand houden van kapitaalgoederen wordt in de gemeente Hillegom gebruik gemaakt van beheerplannen. In dergelijke plannen wordt het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen vastgelegd. Op basis daarvan wordt een meerjarig onderhoudsplan opgesteld met de daarbij behorende financiële consequenties. De beheerplannen zijn financieel vertaald in de begroting.

Welke ontwikkelingen spelen er?

- In 2021 wordt de ambitie vastgesteld tav de klimaatadaptatie. Dit zorgt ervoor dat klimaat nadrukkelijker een plek krijgt in de beheer en onderhoudsplannen van de gemeente.
- In 2022 wordt in lijn met het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van oa biodiversiteit en klimaatadaptatie het groenbeheerplan opgesteld.
- Vanwege de Europese kaderrichtlijn Water moeten er in de toekomst meer natuurlijke oevers komen. Daarnaast wordt in Q4 2021 het Programma Water en Klimaatadaptatie (PWKA) vastgesteld, dit gaat zijn effect hebben op het beheer en onderhoud van de watergangen
- Integraal en duurzaam inrichten en beheren van de openbare ruimte wordt verder ontwikkeld. Duurzame oplossingen zijn steeds vaker mogelijk.
- In 2021 is er een begin gemaakt met het verduurzamen van de eerste gemeentelijke gebouwen.

Wat willen wij bereiken?

We willen onze kapitaalgoederen goed en duurzaam beheren. Goed onderhouden kapitaalgoederen dragen bij aan een positieve beleving door onze bewoners en aan draagvlak voor het realiseren van de uitvoeringsprogramma's. Het niveau van onderhoud is vastgelegd in beleid. Om grote wisselingen in de exploitatie te voorkomen, werken we onder andere met onderhoudsvoorzieningen. Daaraan voegen we jaarlijks een vast bedrag toe. De uitname kan per jaar verschillen. Met duurzaam beheer en onderhoud streven we naar een minimaal negatief effect op het milieu.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Prioriteiten	Doelstelling	Activiteiten 2022
Beheerplannen worden actueel gehouden.	Structureel een adequaat onderhoudsniveau realiseren.	Beheerplannen worden (regionaal) zoveel mogelijk geüniformeerd om integraal beheer mogelijk te maken en meer duurzame oplossingen mogelijk te maken.
Toepassing LED verlichting.	Minder energieverbruik en vermindering uitstoot CO2.	Volgens een geactualiseerd vervangingsplan wordt de openbare verlichting vervangen door LED.
Onkruidbestrijding op verharding verduurzamen.	Het schoonhouden van verharding integraal aan pakken	Het schoonhouden en onkruidvrij houden van de verharding op beeldkwaliteit zonder bestrijdingsmiddelen.
Opstellen van beleid.	Met nieuw beleid, passend in het huidige tijdsbeeld, kunnen nieuwe uitvoeringsprogramma's worden opgesteld.	Uitvoering van programma's op basis van beleid duurzaamheid openbare ruimte, afvalbeleid, beleid groen, beleid wegen en speelplaatsen. Tevens wordt een Programma Water en Klimaatadaptatie (PWKA) opgemaakt.

Straatmeubilair, bebording en wegbewijzing

Naam beleidsplan	-
Vastgesteld	-
Looptijd	-
Actualisatie	2021
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam beheer- en onderhoudsplannen	-
Looptijd	-
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Er wordt op dit moment gewerkt aan een uitvoeringsprogramma straatmeubilair. Dit plan wordt eind 2021 aan het college aangeboden.

Onderwerp

(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Investeringsbedragen	-	-	-	-
Bedragen t.l.v. exploitatie	36	36	36	36

Uitvoering in 2022 (omschrijving activiteit)

- Straatnaamborden op orde brengen
- Jaarlijks beheer en onderhoud op de openbare watertappunten

Gemeentelijke gebouwen en objecten

Naam beleidsplan	Beleidsplan beheer gemeentelijke gebouwen Hillegom 2021-2024
Vastgesteld	2021
Looptijd	2021-2024
Actualisatie	2024
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Meerjaren Onderhouds Plan 2021-2030
Looptijd	2021-2040
Actualisatie	2024
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening gemeentelijke gebouwen Hillegom

Voorziening gemeentelijke gebouwen Hillegom*

(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	1078	1114	1149	1259
Storting	291	291	291	291
Uitname	255	256	180	352
Stand per 31 december	1114	1149	1259	1198

Voorziening groot onderhoud brede school Elsbroek

(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	103	103	103	103
Storting	5	5	5	5
Uitname	5	5	5	5
Stand per 31 december	103	103	103	103

* Eind 2021 worden de geactualiseerde meerjaren onderhoudsplannen en het beleidsplan voor de gemeentelijke gebouwen vastgesteld. Daarin zijn de nieuwe benodigde storting en uitname in de voorziening opgenomen. Deze gegevens zijn nog niet verwerkt in deze tabel.

Uitvoering in 2022

Kleinschalig en groot planmatig onderhoud aan diverse gebouwen

Sportcomplex de Vosse

Naam beleidsplan	Meerjaren onderhoudsplan sportcomplex de Vosse
Vastgesteld	2017
Looptijd	-
Actualisatie	-
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Meerjaren onderhoudsplan sportcomplex de Vosse
Looptijd	2017-2036
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening sportcomplex de Vosse

Voorziening zwembad

(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	813	709	805	777
Storting	132	132	132	132
Uitname	235	36	160	31
Stand per 31 december	709	805	777	878

Uitvoering in 2022 (omschrijving activiteit)

Vervangen leidingswerk zwemwater, zwembadcoating, gootroosters bassin, zitbanken, bestrating en lichtstraat

Riolering

Naam beleidsplan	Gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025
Vastgesteld	2021
Looptijd	2021 - 2025
Actualisatie	2025
Vastgesteld kwaliteitsniveau	n.v.t.
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Operationeel plan
Looptijd	2021 - 2025
Actualisatie	2022
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening vervanging riolering

Uitvoering in 2022

Rioolrenovaties op diverse locaties
Renovatie en vervanging rioolgemaal
Structurele reiniging en onderhoud riolering

Toelichting:

Het onderhoud van de riolering voeren we uit op basis van het gemeentelijk rioleringsplan. Het gemeentelijk rioleringsplan omvat het gemeentelijk beleid ten aanzien van het stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. De voorzieningen voor afval, hemel- en grondwater zijn nodig uit het oogpunt van de bescherming van de volksgezondheid, het tegengaan van wateroverlast en de bescherming van het milieu. Met het plan liggen het gemeentebestuur, de te volgen strategie, en de financiële consequenties voor de komende planperiode vast. Op basis van de financiële consequenties van het plan wordt de hoogte van de rioolheffing bepaald.

Groen	
Naam beleidsplan	Groenbeleidsplan 2014-2023
Vastgesteld	2015
Looptijd	2014-2023
Actualisatie	2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Groenbeheerplan wordt in 2022 opgesteld
Looptijd	10
Actualisatie	-
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp				
(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Investeringsbedragen	131	131	131	131

Uitvoering in 2022 (omschrijving activiteit)

Toelichting

Beheer

In 2022 wordt het groenbeheerplan Hillegom opgesteld met bijbehorende meerjarenbegroting en waarin ook de relatie gelegd wordt met biodiversiteit en klimaatadaptatie. Doel van dit beheerplan is het stellen van duidelijke kaders voor het groenbeheer voor de periode 2022-2031. In het plan is de beleidsmatige ambitie uit het groenbeleidsplan 2014-2023 vertaald naar het beheer en geeft aan hoe de komende jaren wordt beheerd. Het plan beschrijft het areaal, de huidige en beoogde kwaliteit en de bijbehorende inzet van de financiële middelen.

Onderhoud:

De uitvoering zal steeds meer gericht gaan worden op ecologisch beheer wat de biodiversiteit van zowel planten als insecten zal bevorderen. Zo gaan we testen met sinusbeheer om zo de omstandigheden van insecten en met name vlinders zo goed mogelijk te krijgen.

Ziekte en Plagen:

In 2019 werd voor het eerst in Hillegom nesten van de eikenprocessierups in een paar bomen waargenomen en is dit aantal in 2020 en 2021 iets toegenomen. De verwachting is dat de opmars van de eikenprocessierups in Hillegom gestaag zal doorzetten. Bestrijding vindt plaats door het wegzuigen van de nesten uit de bomen.

Om de rups tegen te gaan worden nestkasten opgehangen op locaties waar vorig jaar de eikenprocessierupsen zijn waargenomen. Op de lange termijn streven wij naar een natuurlijke balans. Dit doen we door, naast nestkasten op te hangen, bermen ecologisch te maaien en in te zaaien om zodoende het aantal plantensoorten in een gebied weer te laten toenemen. Hierdoor worden natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups aangetrokken, deze dragen bij aan het herstellen van de natuurlijke balans. Ten slotte streven wij naar meer diversiteit in het bomenbestand.

De (preventieve) bestrijding van de eikenprocessierups zal de komende jaren naar verwachting steeds intensiever worden wat financiële gevolgen zal hebben.

Wegen	
Naam beleidsplan	Beleidsplan wegen 2020-2024
Vastgesteld	2020
Looptijd	2020-2024
Actualisatie	2024
Vastgesteld kwaliteitsniveau	B / A voor fietspaden, verhardingen winkelcentra en zorgcentra)
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Meerjarenplanning groot onderhoud wegen
Looptijd	2 jaar
Actualisatie	Jaarlijks
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp	(x € 1.000)			
	2022	2023	2024	2025
Investeringsbedragen				
Reconstructie wegen (groot onderhoud)	658	658	658	658
Bedragen t.l.v. exploitatie	940	910	910	910

Uitvoering in 2022 (omschrijving activiteit)

Klein onderhoud wegen op diverse locaties
Groot onderhoud elementenverhardingen op diverse locaties
Groot onderhoud asfaltverhardingen op diverse locaties
Onderhoud belijningen

Toelichting:

Het beleidsplan Wegen omvat het gemeentelijk wegenbeleid. Het doel van het beleidsplan Wegen is het leggen van een bestuurlijke, beheersmatige en financiële basis voor het wegbeheer in de komende vijf jaar met een doorkijk naar de daaropvolgende jaren. In het beleidsplan worden de beleidskaders omschreven en uitgewerkt tot beleidsdoelstellingen en strategieën. In het beleidsplan Wegen worden de te hanteren kwaliteitsniveaus voor de wegen aangegeven.

In het plan is naast het basis kwaliteitsniveau voor verantwoord wegbeheer ook een hoger kwaliteitsniveau opgenomen voor de fietspaden, de verhardingen in de winkelcentra en de voetpaden/trottoirs rond zorgcentra. Het kwaliteitsniveau B komt overeen met het basisniveau van verantwoord wegbeheer. Bij het niveau A wordt een strengere onderhoudsrichtlijn gehanteerd waardoor de kwaliteit van de verhardingen op een hoger niveau blijft.

Speelplaatsen	
Naam Beleidsplan	Uitvoeringsprogramma spelen en sporten buitenruimte 2020
Vastgesteld	2020
Looptijd	2020 - 2030
Actualisatie	2030
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Basis
Naam Beheers- en onderhoudsplannen	Vervangingsplan spelen
Looptijd	Wordt jaarlijks herzien door de beheerder op basis van inspectiegegevens.
Actualisatie	2021
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp				
(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Investeringsbedragen	95	97	100	102
Exploitatiebedragen	35	35	35	35
Exploitatiebedrag (Verwijderen speelplaatsen)	12	3	18	0

Uitvoering in 2022 (omschrijving activiteit)

- Herinrichten van speelplaatsen op basis van het vervangingsplan spelen
- Hoofdinspectie uit laten voeren
- Actualiseren van de online plattegrond met speelplaatsen
- Uitvoeren van groot onderhoud
- Uitvoeren onderhoud kunstgras
- Het verwijderen van oude speelplaatsen conform het uitvoeringsprogramma

Openbare verlichting

Naam beleidsplan	Beleidsplan openbare verlichting 2019-2023
Vastgesteld	2019
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Voldoen aan het Nationaal Energieakkoord 2030
Naam beheers- en onderhoudsplannen	Beheer- en uitvoeringsplan Openbare verlichting
Looptijd	2019-2023
Actualisatie	2023
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Nee.
Naam voorziening/reserve	N.v.t.

Onderwerp

(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Investeringsbedragen	205	205	205	205
Bedragen t.l.v. exploitatie	83	83	83	83

Exploitatie:

Onderhoud: € 78.000,-

Bijdrage aan adviezen door derden: € 5.000,-

Uitvoering in 2022 (omschrijving activiteit)

Investing:

Op basis van het beleidsplan wordt ieder jaar een deel van de openbare verlichting vervangen door led-verlichting met als doel om in 2030 t.o.v. 2013 50% energie te besparen. In 2030 is dan alles led-verlichting.

Civiele kunstwerken	
Naam beleidsplan	Beheerbeleidsplan civiele kunstwerken 2020-2024
Vastgesteld	2020
Looptijd	2020-2024
Actualisatie	2024
Vastgesteld kwaliteitsniveau	-
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Opgenomen in Kunstwerkenbeleidsplan
Looptijd	-
Actualisatie	2024
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	nee
Naam voorziening/reserve	Voorziening groot onderhoud civiele kunstwerken

Onderwerp				
(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Investeringsbedragen	10	0	100	550
Bedragen t.i.v. voorziening	24	12	12	70
Bedragen t.i.v. exploitatie	66	66	66	66

Voorziening Kunstwerken				
(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	63	76	101	126
Storting	37	37	37	37
Uitname	24	12	12	70
Stand per 31 december	76	101	126	93

Exploitatie:

Klein onderhoud: Meerlanden: € 38.369,-

Bijdrage adviezen door derden: € 20.000,-

Overige goederen en diensten € 25.000,- (onderhoudscontract Hillinenbrug)

Uitvoering in 2022 (omschrijving activiteit)

In 2020 is het nieuwe Beleidsplan Civiele Kunstwerken 2020-2024 vast gesteld dat kaders omvat voor de borging van het juiste onderhoudsniveau en inzicht geeft in de benodigde financiële middelen om het beheer van de civiele kunstwerken de komende jaren te kunnen uitvoeren.

Investering:

In 2022 staat fietsbrug HI518 bij de heemtuin op de planning om te worden vervangen. In 2020 is voor het vervangen van de brug in de Noorderlaan € 210.000,- beschikbaar gesteld. De uitvoering hiervan vindt waarschijnlijk in 2022 plaats. Dit is afhankelijk van RO-ontwikkelingen.

Baggeren	
Naam beleidsplan	Baggerplan en -programma
Vastgesteld	2015
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	2020
Vastgesteld kwaliteitsniveau	Voldoen aan de dwarsprofielen die zijn opgenomen in de legger (diepte en talud onder water) Hoogheemraadschap
Naam beheer- en onderhoudsplannen	Baggerplan en -programma
Looptijd	2015-2024
Actualisatie	2020
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	-
Naam voorziening/reserve	-

Onderwerp				
(x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Bedragen t.l.v. exploitatie	109	109	109	109

Uitvoering in 2021 (omschrijving activiteit)

Bij het opstellen van het Programma Water en Klimaatadaptatie (PWKA) in Q4 2021 zal baggeren onderdeel zijn van de scope. Het goed onderhouden van de watergangen conform de legger Hoogheemraadschap van Rijnland, is essentieel voor snelle afvoer van te veel hemelwater en biedt meer waterberging voor de langere droge periode(n).

In Q4 2021 gaat de gemeente naast het schrijven van het PWKA in HLT verband baggeren. Voor Hillegom ligt een opgave ca. 3.500m³ bagger te verwijderen.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De financieringsfunctie dient uitsluitend de publieke taak. Het beleid valt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Centraal in deze wet staan transparantie en risicobeheersing. Om inzicht te geven in de manier waarop de gemeente dit doet en een beeld te geven van de stand van zaken gaan we in deze paragraaf in op de ontwikkelingen rond de gemeentelijke financiering, het te voeren beleid op dit gebied en de risico's die we daarbij lopen.

Het treasurystatuut is verankerd in artikel 15 van de Financiële beheersverordening 2014 en bevat de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten.

Welke ontwikkelingen spelen er?

Rente ontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in maart 2016 de herfinancieringsrente verlaagd naar 0,00%. Momenteel (augustus 2021) bedraagt de geldmarktrente voor aan te trekken driemaands kasgeldleningen -0,15% (te ontvangen). Het tarief voor negatieve saldi op de rekening-courant (rood staan) is 2,45% (te betalen). De vergoedingen bij het schatkistbankieren staan op 0,00%. De kapitaalmarktrente voor aan te trekken leningen voor looptijden van 5 en 10 jaar zonder renteherziening bedraagt momenteel resp. -0,14% en 0,05%. De verwachting is dat deze rentetarieven voorlopig ongeveer op dit niveau zullen blijven. Substantiële rentestijgingen worden niet verwacht, vooral omdat de inflatieverwachting nog achterblijft bij de ECB-doelstellingen.

Gemeentelijke ontwikkelingen

Gezien de investeringsvoornemens zal de benodigde hoeveelheid kort geld en lang geld in 2022 toenemen, waarbij de kasgeldlimiet zal worden overschreden. Hiervoor zal deels lang geld moeten worden aangetrokken als er langer dan 3 kwartalen een overschrijding van het kasgeldlimiet is. Overschrijdingen van de kasgeldlimiet moet worden gemeld aan de toezichthouder (provincie Zuid-Holland).

LIQUIDITEITSPROGNoses

Wekelijks stellen we liquiditeitsprognoses voor de korte termijn op om tijdig in te spelen op schommelingen in de liquiditeit. Jaarlijks stellen we één à twee liquiditeitsprognoses op met een horizon van vier jaar.

GARANTIESTELLING LENINGEN EN VERSTREKKEN VAN LENINGEN

Ons beleid is leningen of garanties uit hoofde van de 'publieke taak' alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd. Daarbij winnen we vooraf informatie in over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij. Indien een andere voorziening beschikbaar is, verstrekt de gemeente uitsluitend aanvullend een lening of garantie.

RISICOBEEHEER

Het risicobeheer is gericht op het beperken van financiële risico's. In het treasurystatuut zijn richtlijnen en limieten opgenomen, die de basis vormen voor alle transacties op dit gebied. Ons beleid is voornamelijk gebruik te maken van veilige en inzichtelijke financiële instrumenten.

De Wet fido geeft normen voor het beperken van risico's. De belangrijkste risicocategorie is het renterisico, waarvan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm belangrijke richtlijnen zijn ter beperking van renterisico's.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd tot één jaar. Het totaal van deze leningen mag niet meer bedragen dan 8,5 % van de totale lasten op de begroting. De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd vanaf één jaar.

De verplichte aflossingen en renteherzieningen op deze leningen mogen niet meer bedragen dan 20 % van de totale lasten op de begroting. Het doel van deze normen is het risico te beperken wanneer bij herfinanciering van de leningen een rentestijging leidt tot financiële problemen.

KASGELDLIMIET

De kasgeldlimiet is het wettelijke maximum aan leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet staat toe om in 2022 de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 4.9 miljoen te dekken met kortlopende leningen. Zodra wij deze limiet voor een langere periode (meer dan een half jaar) dreigen te

overschrijden, trekken wij een langlopende lening aan of vragen wij (onderbouwd) toestemming aan de provincie om gedurende een bepaalde periode de limiet te mogen overschrijden.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Begrotingstotaal lasten	57.726	53.222	53.319	53.262
Maximaal toegestane kasgeldlimiet (8,5% van begrotingstotaal lasten)	4.907	4.524	4.532	4.527
Gemiddeld saldo vlottende korte schuld en vlottende middelen	3.306	2.300	2.755	1.519
Ruimte onder kasgeldlimiet	1.600	2.224	1.777	3.008

Gelet op de te verwachte relatief lage rente voor kort krediet, maken we zoveel mogelijk gebruik van de toegestane norm, tenzij we sterke rentestijgingen verwachten op de kapitaalmarkt.

RENTERISICONORM

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
1 Renteherziening op langlopende schuld o/g	0	0	0	0
2 Te betalen aflossingen	565	830	930	930
3 Renterisico (1 en 2)	565	830	930	930
4 Renterisiconorm	11.545	10.644	10.664	10.652
5a Ruimte onder risiconorm	10.980	9.814	9.734	9.722
5b Overschrijding risiconorm				
4a Begrotingstotaal lasten	57.726	53.222	53.319	53.262
4 Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	11.545	10.644	10.664	10.652

De verwachting is dat we voor de komende jaren onder de renterisico-norm blijven.

FINANCIERINGSBEHOEFTE

Per 1 januari 2022 houden we rekening met een financieringsbehoefte van € 4,5 mln (2021 € 5,4 mln.). Dit is een globale berekening van het verschil tussen het totaal van de vaste activa en voorraden grond enerzijds en de vaste financieringsmiddelen anderzijds (reserves, voorzieningen, langlopende leningen). Het werkelijke liquiditeitstekort per 1 januari 2022 zal lager uitkomen ten gevolge van crediteurensaldi, vertraging van investeringen en vooruit ontvangen bedragen. Daarom is een meer gedetailleerde liquiditeitsprognose voor de lange termijn gemaakt op basis van verwachte inkomsten en uitgaven gedurende 2022 t/m 2025. Deze geeft aan dat gedurende deze periode financieringstekorten ter grootte van de kasgeldlimiet kunnen ontstaan.

Financieringsbehoefte (x € 1.000 euro)	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025
1 Reserves en voorzieningen	62.326	60.662	59.036	58.208
2 Langlopende leningen	20.835	26.005	25.075	24.145
3 Totaal vaste financieringsmiddelen	83.161	86.667	84.111	82.353
4 Boekwaarde investeringen, incl. voorraden grond	87.647	88.871	86.739	85.138
Financieringstekort/overschot (3 – 4)	-4.486	-2.204	-2.628	-2.785

VERSTREKTE LENINGEN

Ons beleid is leningen en garanties alleen te verstrekken aan partijen die de gemeenteraad heeft goedgekeurd uit hoofde van de publieke taak. Wij gaan hier terughoudend mee om, waarbij garantieverlening de voorkeur heeft.

Bedragen x € 1.000

Verstrekte leningen	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025
Starters- en duurzaamheidsleningen	1.087	1.087	1.087	1.087
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn)	1.489	1.489	1.489	1.489
Leningen aan verenigingen en instellingen	5.960	5.960	5.960	5.960
Overige leningen	14	12	10	7
Totaal	8.550	8.548	8.546	8.543

RENTEMETHODIEK

In het vernieuwde BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarrekening naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook verplicht inzicht moet geven in:

- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening.

Door onderstaand overzicht en toelichting in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan deze verplichting.

Renteomslag		1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025
Restant korte financiering		4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Restant lange financiering		12.000.000	20.835.000	26.005.000	25.075.000	24.145.000
Totaal externe financiering		16.000.000	24.835.000	30.005.000	29.075.000	28.145.000
Gewogen gemiddeld rentepercentage externe financiering		0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
tbv rente eigen vermogen (nvt)						
a1. De externe rentelasten over de korte financiering	+	0	0	0	0	0
a2. De externe rentelasten over de lange financiering	+	63.706	89.006	129.899	141.834	136.719
b. De externe rentebaten (incl. rente hyb.lening)	-/-	0	0	0	0	0
Totaal door te rekenen externe rente		63.706	89.006	129.899	141.834	136.719
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	0	0	0	0	0
c2. De rentelasten van projectfinanciering	-/-	0	0	0	0	0
c3. De rentebaten van doorverstrekte leningen (projectfinanciering)	+	0	0	0	0	0
Saldo door te rekenen externe rente		63.706	89.006	129.899	141.834	136.719
d1. Rente over eigen vermogen	+	0	0	0	0	0
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	+	0	0	0	0	0
De aan taakvelden toe te rekenen rente		63.706	89.006	129.899	141.834	136.719
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	0	0	0	0	0
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		63.706	89.006	129.899	141.834	136.719
Boekwaarde activa tbv renteomslag, excl. verstrekte leningen		74.720.000	82.204.000	80.462.000	78.196.000	76.597.000
Omslagrenteberekening		0,09%	0,11%	0,16%	0,18%	0,18%
Na afronding		0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Paragraaf Bedrijfsvoering

Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie HLTsamen

De bedrijfsvoering van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen is vanaf 1 januari 2017 ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling HLTsamen. HLTsamen is een ambtelijke werkorganisatie, de gemeenten zijn bestuurlijk zelfstandig.

In de Programmabegroting 2021-2024 van HLTsamen is opgenomen dat:

'de focus op het verder professionaliseren van HLTsamen. De veranderende samenleving vraagt om een overheid die meedenkt en meewerkt: dit vereist een flexibele en wendbare organisatie met gevoel voor dat wat er in de gaande is.'

Er wordt een ontwikkelplan opgesteld die de komende jaren wordt uitgevoerd.

De werkorganisatie HLTsamen ondersteunt de zelfstandige gemeentebesturen bij de strategische denkkraft en de uitvoering van hun taken. De aandacht van HLTsamen richt zich daarbij op de realisatie van de visie en de ambities op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en een verbeterde Strategische positie (3K's en S).

In 2017 en 2018 zijn forse stappen gemaakt om het huis op orde te krijgen. In 2019 stond het verbeteren van de kwaliteit van de werkorganisatie centraal. Hieraan blijven we hard werken, zodat we als werkorganisatie nog beter kunnen optreden als krachtige en innovatieve partner en dienstverlener. In 2020 staat het verbeteren van de strategische positie (de S) centraal. In 2019 is de Tussenevaluatie HLTsamen uitgevoerd door bureau Berenschot. Uit deze tussenevaluatie komt naar voren dat de HLT-organisatie volop in ontwikkeling is én tegelijkertijd progressie laat zien (1). Daarbij signaleert de organisatie problemen die er zijn en acteert daar actief op, HLTsamen wordt in de rapportage van Berenschot dan ook betiteld als lerende organisatie. Met de aandachtspunten en verbetermogelijkheden uit de tussenevaluatie is HLTsamen eind 2019 direct aan de slag gegaan, onder andere door in de concern- en domeinplannen acties over te nemen die voortvloeien uit de aanbevelingen in de tussenevaluatie. We verwachten dat in 2021 de resultaten hiervan, onder andere in de komende evaluatie van HLTsamen, zichtbaar zijn.

In deze programmabegroting zijn kosten opgenomen van de werkorganisatie HLTsamen. Deze zijn gebaseerd op de uitvoering van de politieke programma's van Hillegom, Lisse en Teylingen. Daarbij heeft de werkorganisatie alle bezuinigingsdoelstellingen gerealiseerd, die bij oprichting van HLTsamen zijn benoemd. Specifieke stappen om de doelstellingen te bereiken vindt u in de begroting van HLTsamen.

(1) 'HLT Samen op weg, Tussenevaluatie van de ambtelijke fusieorganisatie HLTsamen', 7 oktober 2019 Berenschot

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn samenwerkingspartners waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft en medeverantwoordelijkheid draagt (mede-eigenaarschap). Van een financieel belang is sprake indien de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente (in de persoon van een wethouder, raadslid of ambtenaar) zeggenschap kan uitoefenen via een zetel in het bestuur of stemrecht.

Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke (stichtingen, verenigingen, NV's en BV's) organisaties zijn. Vanwege de risico's die de gemeente in verband met dat mede-eigenaarschap loopt, geldt voor deze partijen een bijzonder sturings- en beheersing systeem (*governance*). Vanwege de gemeentelijke belangen in de verbonden partijen hebben deze een bijzondere status.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 15 uit het BBV, de algemene visie over het inschakelen van een verbonden partij, de ontwikkelingen die er spelen en de voorgeschreven lijst van verbonden partijen.

Uitgangspunt van de nota Verbonden Partijen, is dat tot oprichting van en deelneming in stichtingen, verenigingen et cetera, wordt besloten indien dat noodzakelijk is voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang en de doelmatigheid daarmee wordt bevorderd.

Welke ontwikkelingen spelen er?

Stand van zaken wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

In oktober 2020 vond een rondetafelgesprek bij de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken plaats in aanloop naar de behandeling van de Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen. De inbreng van de VNG (kort samengevat) luidde dat zij zich afvraagt of deze wetswijziging de oplossing brengt waar raden mee kampen. Gemeenten hebben ook een principieel bezwaar, namelijk potentiële rolvermenging tussen gemeenteraad en het college bij de nieuw te introduceren instrumenten zoals de verruiming van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Dit geldt ook voor de instelling van een gemeenschappelijke adviescommissie. Er worden dus enkele kanttekeningen geplaatst bij de wijzigingen in ieder geval door de VNG. Binnen twee jaar na de datum van inwerkingtreding van deze wet dienen deelnemers hun regeling in overeenstemming te brengen met de gewijzigde Wgr. De gewijzigde Wgr treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. De VNG verwacht niet voor 1 januari 2022.

OVERZICHT MET VERBONDEN PARTIJEN

De lijst van verbonden partijen bevat de informatie zoals is aangegeven in artikel 15 van het BBV, waarbij deze zijn onderverdeeld in de vier categorieën: gemeenschappelijke regelingen; vennootschappen en coöperaties; stichtingen en verenigingen, en overige verbonden partijen;

Per verbonden partij wordt duidelijk gemaakt wat het belang is dat de gemeente heeft, maar ook welk openbaar belang daarmee wordt gediend en hoe groot dat belang is. Daarbij vermeldt deze lijst de financiële informatie over de verbonden partijen en eventuele risico's voor de gemeente.

De paragraaf is niet gericht op het gemeentelijk mede-opdrachtgeverschap dat zich richt op de prestaties van de verbonden partij, als bijdrage aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Die rol wordt vormgegeven vanuit de reguliere begrotingsprogramma's, net zoals dat gebeurt voor de andere samenwerkingspartners, niet zijnde verbonden partijen.

Het onderstaande overzicht bevat de geprognosticeerde cijfers 2022 voor zover deze bekend zijn op het moment van schrijven. In regionaal verband is afgesproken dat de gemeenschappelijke regelingen bij een gelijkblijvend takenpakket de lasten met maximaal 1,4 % voor de loonkosten mogen indexeren en voor de materiële kosten een indexering van 1,1 % mogen toepassen.

Totaal overzicht bijdragen aan verbonden partijen

Naam	Begroot 2021	Begroot 2022
Gemeenschappelijke regelingen		
HLTsamen	€ 9.843.000	€ 10.089.942
Holland Rijnland	€ 372.468	€ 384.141
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek	€ 10.085.335	€ 10.897.855
Werkvoorzieningsschap Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep	€ 202.000	€ 2.014.283
Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden	€ 1.352.000	€ 1.392.000
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	€ 1.289.254	€ 1.229.287
Cocensus	€ 359.400	€ 368.000
Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	€ 731.000	€ 695.000
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	€ 103.917	€ 125.023
Vennootschappen en coöperaties		
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)		
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)		
Alliander N.V.		
De Meerlanden N.V.	€ 4.103.298	€ 5.152.014
Stichtingen en verenigingen		
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	€ 142.244	€ 142.244
4. Overige verbonden partijen		
Totaal	€ 28.583.916	€ 32.489.789

1. Gemeenschappelijke regelingen

HLTsamen	
Vestigingsplaats	Hillegom
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doelstelling/publiek belang	Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief, hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten' van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen.
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit zes leden van de drie gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Het ene lid is een wethouder en het andere lid is de burgemeester per gemeente.
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage volgens in het bedrijfsplan opgenomen verdeelsleutel.
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van deze verdeelsleutel.

Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 800	€ 250
	Vreemd vermogen	€ 7.137	€ 8.919
	Resultaat		€ 0
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Uitvoering geven aan het bedrijfsplan vastgesteld in de raden van de aangesloten gemeenten. Focus ligt op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en de verbeterde Strategische positie.		
Overige informatie			

Holland Rijnland			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 33 leden waarvan 2 leden afkomstig uit de gemeente Lisse. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 8 leden waarvan geen lid afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 839	€ 839
	Vreemd vermogen	€ 56.901	€ 56.901
	Resultaat		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Vanaf 2020 werkt Holland Rijnland met een nieuwe Regionale agenda 2019-2023. Hierin staan gezamenlijk gedragen ambities op de beleidsterreinen Ruimte (o.a. wonen, mobiliteit, biodiversiteit), Regionale Energie Strategie, het Sociaal Domein en de strategische positionering van de regio.		
Overige informatie			

Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek			
Vestigingsplaats	Lisse		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 2 wethouders per deelnemende gemeente en het dagelijks bestuur uit één wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
	Resultaat		
Risico's	De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Eventuele financiële tegenvallers zijn voor rekening en risico van de deelnemende gemeenten. De ISD heeft te maken met onzekerheden en risico's. Een aantal daarvan is nagenoeg uit te sluiten, te beheersen of te beperken door tijdig maatregelen te nemen, verzekeringen af te sluiten en alert te zijn op veranderingen. De ISD heeft in haar begroting 2022 in kaart gebracht welke risico's de gemeenten dan wel de ISD lopen.		
Ontwikkelingen	- Het verder professionaliseren van het vroegtijdig signaleren van schulden en de ondersteuning van de schuldenproblematiek bij ondernemers. - Het in werking treden van de nieuwe Wet inburgering vanaf 1 januari 2022. - De verwachte stijging van het aantal bijstandsklanten in 2022 als een economisch gevolg van de coronacrisis. - Gemeenten onderzoeken de mogelijkheden van algemene voorzieningen (bijvoorbeeld een was- en strijkservice). Deze ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de maatwerkvoorzieningen die de ISD uitvoert.		
Overige informatie			

Werkvoorzieningsschap Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Maregroep verzorgt de plaatsing van mensen met een WSW-indicatie. MareGroep verzorgt de interne en externe gesubsidieerde arbeid door uitstroom medewerkers.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 1 wethouder en het dagelijks bestuur uit één wethouder.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 3.550	€ 3.550
	Vreemd vermogen	€ 1.600	€ 1.600
	Resultaat		€ 1.630
Risico's	Vanuit de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's naar voren gekomen: • Daling resultaat MareGroep: door de afbouw van de Wsw-populatie en mogelijke economische omstandigheden kan het resultaat van MareGroep lager worden dan voorheen. Het resultaat van MareGroep wordt aan de Gr KDB uitgekeerd en vormt zo een deel van de dekking in het exploitatietekort Gr KDB. • Personeelskosten Wsw: arbeidsvoorwaardelijke omstandigheden kunnen leiden tot een stijging van de personeelskosten. Een voorbeeld hiervan is de verplichting om een transitievergoeding te betalen bij ontslag. • Personeelskosten SPW: de huidige bezetting is mogelijk niet toereikend of er worden andere kwaliteiten gevraagd dan aanwezig zijn om de taken te vervullen. Extra kosten kunnen ontstaan in de vorm van omscholing, outplacement en het aantrekken van extra vast personeel.		
Ontwikkelingen	De realisatie van de toekomstvisie MareGroep 2.0 en de integratie van het Servicepunt Werk en de Maregroep in één werkorganisatie waarin de huidige taken worden uitgevoerd.		
Overige informatie			

Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden, de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden en het Zorg- en Veiligheidshuis, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid en burgermeesters van de 18 deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 6 leden waarvan één afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	De kosten van RDOG Hollands Midden worden gedragen door de deelnemende gemeenten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 3.401	€ 3.533
	Vreemd vermogen	€ 31.697	€ 29.983
	Resultaat		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Met het programma RDOG 2024 wil de RDOG HM de organisatie betrouwbaar, wendbaar en data-gedreven laten werken. Doel is dat de inwoners van Hollands Midden merkbaar betere ondersteuning krijgen doordat de organisatie de interne processen verbetert. Er is inmiddels een nieuwe organisatiestructuur voorbereid die op 1 januari jl. is geïmplementeerd en er is een nieuw administratief systeem ingericht. Ten slotte zijn de projectplannen voor de overige projecten van het programma uitgewerkt. Dit heeft goed zicht gegeven op de maatschappelijke baten, de totale kosten en opbrengsten van het programma. Dit is verwerkt in de tweede businesscase RDOG2024. Per 1 januari 2021 zijn twee bestuursadviescommissies (BAC) ingesteld binnen de RDOG HM: de BAC publieke gezondheid HM (BAC PG) en de BAC Zorg- en veiligheidshuis (BAC ZVH). Deze BAC's geven een zwaarwegend advies aan het AB over de onderwerpen die zij behandelen. De RDOG HM is door de Corona pandemie-taken (bron- en contactonderzoek, testen en vaccineren) fors gegroeid. Alle deze taken zijn in een aparte Resultaat Verantwoordelijke Eenheid (RVE) belegd.		
Overige informatie			

Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)			
Vestigingsplaats			
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit 6 burgemeesters waarvan 1 afkomstig uit de gemeente Lisse.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 5.623	€ 5.473
	Vreemd vermogen	€ 48.868	€ 53.527
	Resultaat		€ -258
Risico's	Uit het huidige risicoprofiel blijkt dat vier onderwerpen de komende jaren van grote invloed zijn op de risico's: ■ Klimaatadaptatie ■ Energietransitie ■ Cybersecurity ■ Continuïteit		
Ontwikkelingen	Naast de beleidsdoelen op de vijf taken van de VRHM (meldkamer, risico- en crisisbeheersing, bevolkingszorg, GHOR en brandweertzorg), zijn in het beleidsplan ook gezamenlijke doelen benoemd die gelden voor de gezamenlijke taakuitvoering over alle taken voor de periode 2020-2023: ■ Wij kennen en duiden de risico's uit het regionaal risicoprofiel en vertalen deze naar maatregelen voor de hele veiligheidsketen. ■ Wij maken burgers meer zelfredzaam en richten ons op risicogroepen. ■ Wij zijn competente adviseurs binnen het nieuwe omgevingsrecht. ■ Wij maken meer en slimmer gebruik van informatie. ■ Wij vergroten het inzicht in ons presteren. ■ Wij kennen onze partners (partnerprofiel). ■ Wij werken met en voor gemeenten aan (fysieke) veiligheid.		
Overige informatie			

Cocensus			
Vestigingsplaats	Hoofddorp		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	Cocensus verricht voor 14 gemeenten de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen wet WOZ, aanslagoplegging, invordering, kwijtschelding en bezwaarschriften.		
Bestuurlijk belang			
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang			
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 250	€ 250
	Vreemd vermogen	€ 8.150	€ 7.670
	Resultaat		€ 0
Risico's	Financieel risico betreft de huisvesting van Cocensus, omdat het huurcontract van de (oude) locatie Alkmaar doorloopt tot eind 2023. Met de verhuurder, de gemeente Alkmaar, wordt gezocht naar een nieuwe huurder om het risico te beperken.		
Ontwikkelingen	Er zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen op het gebied van samenwerking belastingen.		
Overige informatie			

Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	
Vestigingsplaats	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doelstelling/publiek belang	Uitvoering van de VTH-A taken (Vergunningverlening, Toezicht&Handhaving en Advies) volgens de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming en Besluit Bodemkwaliteit.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het AB en is afhankelijk van de gemeente bijdrage in versus totale begroting. Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden waarvan 1 afkomstig uit de gemeente Lisse. Het algemeen bestuur bestaat uit 26 leden waarvan 2 bestuursleden afkomstig uit de gemeente Lisse.
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren.
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.

Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 972	€ 1.318
	Vreemd vermogen	€ 5.226	€ 7.500
	Resultaat		€ 327
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	- De inwerkingtreding van de Omgevingswet in juli 2022 en de daarbij horende overdracht van de Bodemtaken van provincie naar gemeente. - Nieuwe manier van werken onder de Wet Kwaliteitsborging Bouwen (Wkb) per juli 2022. - In 2022 wordt een nieuwe Strategienota opgesteld.		
Overige informatie	www.odwh.nl		

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)			
Vestigingsplaats	Voorhout		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doelstelling/publiek belang	De VAB verzorgt voor de bollen6 gemeenten de overslag en afvoer van verbrandbaar en composteerbaar/vergistbaar afval.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: 1 wethouder		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	Een eventueel nadelig saldo van de gemeenschappelijke regeling wordt gedekt door aanvullende bijdragen op basis van een verdeelsleutel.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 31	€ 31
	Vreemd vermogen	€ 84	€ 201
	Resultaat		
Risico's	De installatie is verouderd en de huurovereenkomst van het stationslocatie met Prorail loopt tot eind 2023. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zullen investeringen gedaan moeten worden om de continuïteit en de bedrijfszekerheid van de overslag te garanderen tot minimaal de einddatum van de huidige contracten voor de overslag, transport en de verwerking van gft- en restafval.		
Ontwikkelingen	Het contract voor het beheer van het overlaadstation is in 2019, middels een Europese aanbesteding gegund aan de MeerlandenNV. Het nieuwe contract loopt tot en met 2023.		
Overige informatie			

2. Vennootschappen en coöperaties

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. (GOM)			
Vestigingsplaats	Hillegom		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	GOM is een uitvoeringsorganisatie zonder publiekrechtelijke taken. Bij GOM zijn vijf Duin- en Bollenstreekgemeenten betrokken. De regio Holland Rijnland en meer in het bijzonder het gebied van de Duin- en Bollenstreek heeft een sterke internationale concurrentiepositie in de tuinbouwsector waar het gaat om bloemen, planten, bollen, knollen en vaste planten. Partijen willen deze internationale concurrentiepositie behouden, uitbouwen en versterken door een integrale gebiedsontwikkeling waarbij vorm en inhoud wordt gegeven aan een integrale ruimtelijke herstructurering van het gebied van de Duin- en Bollenstreek. De herstructurering van de Greenport vraagt een integrale en bovenlokale aanpak.		
Bestuurlijk belang	Lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders: 1 wethouder per deelnemende gemeente.		
Jaarlijkse bijdrage	Er is geen sprake van een jaarlijkse bijdrage.		
Financieel belang	De gemeente heeft zich (evenals de andere vier deelnemende gemeenten) garant gesteld voor een bedrag van 7 miljoen.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 325	€ 325
	Vreemd vermogen	€ 18.511	€ 15.321
	Resultaat		
Risico's	Met inachtneming van de kapitaalinbreng van de gemeenten (€ 325.000), de € 10 miljoen bijdrage van Holland Rijnland uit het regionale investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de € 20 miljoen uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale- en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden en woningbouwtitels is het uitgangspunt van de GOM een budgettair neutraal eindresultaat. De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben zich - ieder afzonderlijk evenals de andere twee deelnemende gemeenten - garant gesteld voor een bedrag van € 7 miljoen.		
Ontwikkelingen	In 2022 wordt uitvoering gegeven aan het Meerjarenprogramma 2021-2025.		
Overige informatie			

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente is voor 0,62% aandeelhouder. De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeenten.		
Bestuurlijk belang			
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks wordt dividend verstrekt over de in het bezit zijnde aandelen. De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 4.687.000	€ 4.991.000
	Vreemd vermogen	€ 135.041.000	€ 132.518.000
	Resultaat		€ 337.000
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De bank ondersteunt overheidsbeleid door op basis van haar excellente kredietwaardigheid financiering tegen gunstige voorwaarden te verstrekken ten behoeve van gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, projectfinanciering en andere instellingen met een maatschappelijk belang. Met een balans van EUR 140 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.		
Overige informatie			

Duin- en waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)	
Vestigingsplaats	Zoetermeer
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Doelstelling/publiek belang	Dunea produceert en levert aan circa 1,2 miljoen klanten lekker en betrouwbaar drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Het bestuur bestaat uit 1 lid welke niet afkomstig uit de gemeente Lisse.
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.
Financieel belang	De gemeente heeft 377.188 aandelen tegen een nominale waarde van € 5. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de nv. Dunea keert geen dividend uit.

Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 205.272	€ 220.923
	Vreemd vermogen	€ 371.717	€ 358.551
	Resultaat		€ 15.651
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Dunea voert vaak innovatieve projecten uit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en eisen, of om processen verder te optimaliseren zoals schone maaswaterketen, uitbreiding waterzuivering, samenwerking waterketen en verbinding aan greenport.		
Overige informatie			

Alliander N.V.			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder. De raad van bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Hillegom.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	Jaarlijks keert Alliander 45% van het resultaat uit in dividend aan de aandeelhouders. Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen van de N.V.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 3.942.000	€ 4.129.000
	Vreemd vermogen	€ 4.127.000	€ 4.216.000
	Resultaat		€ 334.000
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	De economische groei is een uitdaging en de overgang naar een duurzaam energiesysteem komt steeds meer opstoom. Alliander bevindt zich in een uitdagende periode om dit met alle stakeholders te realiseren. Samen slimme oplossingen bedenken zodat de energievoorziening betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar blijft voor iedereen.		
Overige informatie			

De Meerlanden N.V.			
Vestigingsplaats	Hoofddorp		
Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties		
Doelstelling/publiek belang	De Meerlanden werkt samen met een aantal gemeenten aan een schone en duurzame leef- en werkomgeving. Dit doen zij door de gemeenten schoon, heel en veilig te houden en door afval innovatief in te zamelen en te verwerken.		
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: geen		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage.		
Financieel belang	De gemeente Lisse bezit 6,55% de aandelen.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 28.209	€ 37.761
	Vreemd vermogen	€ 28.340	€ 26.633
	Resultaat		€ 2.200
Risico's	De (uniforme) tarieven zijn gebaseerd op (werkelijke) kostenallocatie. Dat betekent dat meer-/minderkosten doorberekend worden naar de aangesloten gemeenten.		
Ontwikkelingen	Meerlanden, als gezamenlijk overheidsbedrijf, verzorgt zijn diensten steeds meer op basis van uniforme tarieven. Dit betekent dat de aangesloten gemeenten evenredig belast worden met de kosten. Daarnaast investeert Meerlanden (in beleid en uitvoering) in een verdere ontwikkeling naar een circulaire economie. In 2021 wordt een aanpassing van de kapitaalstructuur van de Meerlanden ingezet. Naar verwachting geldt de nieuwe kapitaalstructuur vanaf 2022 waarbij Hillegom en Lisse een groter belang in de Meerlanden verkrijgen. Het uitgangspunt bij de aanpassing van de kapitaalstructuur is dat de eigendomsverhouding van de deelnemende gemeenten een weerspiegeling is van de het aantal aansluitingen per gemeente.		
Overige informatie			

3. Stichtingen en verenigingen

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)			
Vestigingsplaats	Heemstede		
Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen		
Doelstelling/publiek belang	Stichting RIJK is een samenwerkingsorganisatie tussen gemeenten om financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor haar leden te halen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.		
Bestuurlijk belang	Gemeentesecretaris in het Algemeen bestuur.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van contractueel vastgelegd afname capaciteit, 4x8 uur per week.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers	(Bedragen x € 1.000)	1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 332	€ 332
	Vreemd vermogen	€ 198	€ 183
	Resultaat		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Ontwikkelingen	Het maatschappelijk verantwoord inkopen is toegenomen in de werkzaamheden van Stichting RIJK. Stichting RIJK staat weer open voor een toename van het aantal deelnemers. Een groei van RIJK is beter om het voorzieningenniveau te kunnen garanderen. Naast nieuwe gemeenten is het ook belangrijk om verbonden partijen aan RIJK te verbinden.		
Overige informatie			

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid bevindt zich op het snijvlak tussen omgevingsbeleid en financiën. Grondbeleid is daarbij geen doel op zich maar een essentieel middel om mede uitvoering te geven aan gemeentelijke beleidsdoeleinden op het gebied van wonen, werken, duurzaamheid, energietransitie, welzijn, infrastructuur, recreatie, cultuur, milieu en landschapsontwikkeling. Het beleid moet passen binnen de financiële mogelijkheden en doelstellingen van de gemeente. Met het grondbeleid wordt bepaald of en hoe instrumenten, zoals bijvoorbeeld onteigening of kostenverhaal, worden ingezet om de gestelde doelen te realiseren. Naast de ontwikkelingen en de visie op grondbeleid zoomt de paragraaf grondbeleid in op de uitgangspunten en kaders waarbinnen het grondbeleid wordt uitgevoerd. De gemeente Hillegom heeft als standpunt geen actief grondbeleid uit te oefenen. Echter ook niet per definitie een passief grondbeleid. Er is voor een tussenvorm gekozen. Dat houdt in dat er per situatie gekeken wordt naar de mogelijkheden en naar het maatschappelijk belang.

Ontwikkelingen

De gemeente heeft een groot aantal ambities vervat in de Omgevingsvisie Hillegom 2030. De beschreven ambities geven richting aan het omgevingsbeleid dat de komende jaren gevoerd moet worden, en zijn verder uitgewerkt in diverse uitvoeringsprogramma's. De Omgevingsvisie en het Woonprogramma 2020-2024 geven richting aan onderwerpen als de gewenste woningvoorraad en behoefte, gebiedsontwikkeling, openbare ruimte en duurzaamheid. Grondbeleid is in financieel- economische zin dienstbaar aan het realiseren van doelstellingen op deze terreinen. De uitvoering van het grondbeleid, via de inzet van instrumenten van grondbeleid, wordt daar mede door bepaald.

VISIE OP GRONDBELEID

In Hillegom is het de beleidslijn dat er faciliterend grondbeleid wordt gevoerd. Met de mogelijkheid tot het doen van strategische grondaankopen wordt rekening gehouden. Dat betekent dat de gemeente het bereiken van ruimtelijke doelstellingen in overwegende mate overlaat aan marktpartijen die doorgaans in het bezit zijn van gronden en vastgoed. De gemeente faciliteert door het stellen voorwaarden waaronder ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zoals het verhalen van kosten.

Daar waar door de gemeente gewenste ontwikkelingen niet door de markt worden opgepakt ligt een actievere overheidsopstelling voor de hand en komt de regie bij de gemeente te liggen. In een dergelijke geval wordt een grondexploitatie gevoerd.

Uitgangspunten en kaders (de belangrijkste)

Besluit Begroting Verantwoording (BBV) / Renteomslag

- Vennootschapsbelasting
- Notitie Grondbeleid (commissie BBV)
- Nota grondbeleid
- Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen
- Grondbeleid en risico's

Besluit Begroting Verantwoording / Renteomslag

Om de transparantie en de vergelijkbaarheid te verbeteren en de administratieve lasten terug te dringen is in het BBV met ingang van het begrotingsjaar 2017 een aantal wijzigingen doorgevoerd. Wijzigingen die effect hebben op de voorraad gronden zijn:

- de rentetoerekening wordt gebaseerd op werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- richttermijn voor een grondexploitatie wordt tien jaar. Voor eventueel langer durende grondexploitaties moeten aanvullende beheersmaatregelen getroffen worden.
- afschaffing van de categorie 'Niet in exploitatie genomen gronden'. De gronden vallen voortaan onder de materiële vaste activa.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Sinds 1 januari 2016 geldt voor gemeenten de VPB-plicht, indien handelingen beschouwd worden als ondernemersactiviteit. De winst die wordt gemaakt met het uitvoeren van (actief) grondbeleid (bouwgrond in exploitatie) is in beginsel belastbaar voor VPB. Jaarlijks dient herbeoordeling plaats te vinden. De actieve grondexploitatie Vossepolder is vanaf 2016 VPB-plichtig en ook de actieve grondexploitaties Woonzorgzone fase 3 en SIZO (voorheen Hillegom-Noord) zijn VPB-plichtig. De afgelopen jaren was de VPB-aanslag voor Vossepolder

nihil omdat er geen gronden verkocht zijn. Naar verwachting is over de jaren 2021 en 2022 wel sprake van een VPB-last.

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (commissie BBV)

Sinds de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 heeft de commissie BBV diverse stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan en een veelheid aan vragen beantwoord over grondexploitatie en grondbeleid en daarmee samenhangende problematiek. Teneinde dit complexe vraagstuk voor de gebruiker overzichtelijk te houden is besloten de verschillende uitingen samen te voegen in één document. Met deze nieuwe notitie is daaraan invulling gegeven. Daarbij zijn niet alleen de bestaande notities over grondexploitatie en faciliterend grondbeleid aangevuld en geactualiseerd, maar zijn ook hoofdstukken toegevoegd over het belang van het grondbeleid voor raadsleden en over de paragraaf grondbeleid en de overige paragrafen. Hiermee wordt specifiek ingegaan op de informatiebehoefte voor de raad.

Met deze notitie zijn de volgende notities en uitingen buiten werking gesteld:

- notitie Grondexploitaties 2016 (maart 2016)
- notitie Faciliterend grondbeleid (maart 2016)
- aanvulling Tussentijds winst nemen grondexploitaties (maart 2018)
- verwerken onderhandenwerk grondexploitatie (februari 2008)

Nota grondbeleid (Hillegom)

Het college is bevoegd voor het doen van privaatrechtelijke aan- en verkopen van bijvoorbeeld grond en panden. Dit moet echter wel binnen door de raad vastgestelde kaders gebeuren. Deze kaders heeft de raad bij het behandelen van de nota Grondbeleid vastgesteld. In deze nota wordt aandacht besteed aan de in de verordening artikel 212 Gemeentewet (GW) opgenomen onderdelen genoemd in artikel 28, lid 1:

- de relatie met de programma's van de begroting,
- de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente,
- te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten,
- de verwerving en uitgifte van gronden,
- de uitgifte van gronden in erfpacht en de bijstelling van erfpachtvergoedingen,
- de uitgangspunten voor prijsstelling van de verkoop van gronden.

In de tweede helft van 2021 is gestart met de herziening van de nota Grondbeleid. De nieuwe nota Grondbeleid is in 2021 ter vaststelling aan de Raad voorgelegd.

Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen

De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Binnen het weerstandsvermogen van de gemeente wordt rekening gehouden met de risico's vanuit de grondexploitatie. Het geprognosticeerd resultaat van de in het 'overzicht van de diverse gronden' genoemde grondexploitatiegebieden wordt na afsluiting van het project toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'nog uit te voeren werken', bedoeld voor de noodzakelijke werkzaamheden na het afsluiten van de complexen.

Grondbeleid en risico's

Ruimtelijke projecten zoals grondexploitaties en infrastructurele werken zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook systeemrisico's, zoals economische ontwikkelingen, die door de gemeente niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn. Jaarlijks worden de ramingen van de nog te realiseren inkomsten en uitgaven van deze projecten geactualiseerd om een solide basis voor de projectbegrotingen te verkrijgen. Maar projecten verlopen soms anders dan op voorhand wordt verondersteld.

Risico's die optreden kunnen het financiële beeld ten opzichte van die basis aanmerkelijk beïnvloeden. Daarom worden regelmatig risicoanalyses uitgevoerd om risico's te identificeren, te beoordelen en beheersmaatregelen te treffen.

- De risico's die zich voordoen binnen de grondexploitaties worden, indien mogelijk, binnen het exploitatieresultaat opgevangen. Dit gaat ten koste het geprognosticeerd resultaat waardoor er minder winst overblijft. Dit heeft gevolgen voor de toekomstige mutaties van de reserve algemene investeringen, maar heeft geen gevolgen voor het actuele weerstandsvermogen.
- Risico's die niet binnen het exploitatieresultaat van grondexploitaties kunnen worden opgevangen, worden meegenomen in de bepaling van het actuele weerstandsvermogen.

Categorieën projecten Grondbeleid

In het BBV wordt onderscheid gemaakt in verschillende soorten gronden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gronden die in bezit zijn van de gemeente en gronden die in bezit zijn van derden. Ook is van belang of de gronden een vaste of te veranderen bestemming hebben en met welk doel deze gronden zijn verworven. In lijn met het BBV wordt in Hillegom onderscheid gemaakt in de volgende soorten gronden en projecten:

- Bouwgrond In Exploitatie (BIE)
- Faciliterende projecten
- Warme gronden
- Materiële Vaste Activa (MVA)

Bouwgrond In Exploitatie (BIE)

Definitie: gronden welke in eigendom van de gemeente zijn en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatie-complex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.

Afspraken met de raad over de wijze waarop met afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf wordt omgegaan zijn vastgelegd in de financiële verordening. Hierin is vastgelegd of afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf direct moeten worden gemeld bij de raad of alleen indien en voor zover deze afwijkingen niet passen binnen het totale vastgestelde grondexploitatiecomplex. In dit laatste geval wordt de afwijking meegenomen in de jaarlijkse actualisatie van het grondexploitatiecomplex en daaropvolgende begrotingswijziging. De afspraken kunnen ook een bepaalde bandbreedte behelzen waarbinnen afwijkingen niet direct hoeven te worden gemeld aan de raad.

Relevante onderwerpen

- Onderbouwing tussentijdse winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient de percentage of completion (POC) methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

- Vastgestelde en gehanteerde parameters

In de grondexploitatie wordt voor de jaarlijkse kostenstijging rekening gehouden met een gemiddeld langjarig inflatiecijfer. Voor de actuele grondexploitaties betreft dat een percentage van 2,0%. Met een jaarlijkse opbrengstenstijging wordt, voorzichtigheidshalve, geen rekening gehouden.

De rentetorekening aan de grondexploitatie is door de commissie BBV gemaximeerd tot het gewogen gemiddelde van het werkelijke rentepercentage van de externe financieringen. Omdat de gemeente Hillegom nauwelijks externe financieringen heeft, betekent dit dat de gemeente Hillegom maximaal 0% rente (dus geen) mag toerekenen aan grondexploitaties.

Tegelijk is de te hanteren discontovoet door de commissie BBV voor alle gemeenten vastgesteld op 2,0%. Met de discontovoet wordt de eindwaarde (eindresultaat) van de kasstroom teruggerekend naar de actuele netto contante waarde. De vaste discontovoet is vastgesteld met het doel de grondexploitaties van alle gemeenten beter te vergelijken.

- Risico's

Binnen de projecten welke worden uitgevoerd onder het Grondbeleid kan sprake zijn van verschillende onzekerheden en risico's die het begrote financiële eindresultaat van de grondexploitatie bemoeilijken. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds risico's met betrekking tot de kosten en opbrengsten die specifiek binnen een grondexploitatie-complex kunnen worden onderkend en anderzijds risico's die voor de grondexploitatieportefeuille als geheel gelden.

Risico's project specifiek:

Deze zijn van belang bij de tussentijdse winstneming.

Risico's portefeuille:

De risico's voor de portefeuille als geheel gaan in zijn algemeenheid over de verwachtingen ten aanzien van markt- en conjunctuurinvloeden, waardoor prijzen en afzetmogelijkheden over de gehele linie kunnen veranderen ten opzichte van de planning. Hiertoe worden doorgaans scenarioberekeningen gemaakt, met daarbij bandbreedtes voor minimum en maximum invloed op de geprognosticeerde resultaten van de grondexploitatieportefeuille.

De vastgestelde en berekende project specifieke- en portefeuillerisico's zijn van invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente en moeten in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing worden opgenomen.

De projecten

SIZO		
Het project SIZO (voorheen Hillegom-Noord) betreft de ontwikkeling van de voormalige voetbalvelden van SIZO. In 2019 is een ontwikkelaar geselecteerd en gecontracteerd voor de ontwikkeling van het gebied en de realisatie van circa 280 woningen. Na de planuitwerking en het doorlopen van de planologische procedure zal de locatie door de ontwikkelaar bouwrijp gemaakt worden ten behoeve van de woningbouw. De realisatie van de openbare ruimte is eveneens voor rekening van de ontwikkelaar. In 2019 is met de vaststelling van de 1e grondexploitatie deze locatie in exploitatie genomen. Uiterlijk binnen zes weken na Onherroepelijk Bestemmingsplan in het najaar van 2021 zal de locatie naar verwachting begin 2022 aan de ontwikkelaar worden overgedragen. In juli 2021 is de actuele 3e grondexploitatie 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze grondexploitatie heeft een voordelig eindresultaat van € 683.000. Naar verwachting zal bij de jaarrekeningen 2021 en 2022 sprake zijn van een winstnemingen vanuit SIZO ten gunste van het jaarresultaat.		
Risico's	bedrag x kans	in €
- geen		0
Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar		
01-01-2021	315.126 N	
kosten	100.175 N	
opbrengsten	-1.770.000 V	
31-12-2021	-1.354.699 V	
Verwacht verloop boekwaarde		
01-01-2022	-1.354.699 V	
nog te realiseren kosten	671.677 N	
nog te realiseren opbrengsten	0 N	
eindwaarde saldo 31-12-2024	-683.022 V	
netto contante waarde 01-01-2022	-643.626 V	

Woonzorgzone Elsbroek fase 3		
In 2018 is met de vaststelling van de 1e grondexploitatie Woonzorgzone Elsbroek – planfase 3 door de gemeenteraad deze locatie in exploitatie genomen. In 2019 is een ontwikkelaar geselecteerd en gecontracteerd. Deze is daarna begonnen met de verdere planuitwerking. In de eerste helft van 2021 is een koopovereenkomst gesloten tussen de gemeente en deze ontwikkelaar. Na vaststelling van het bestemmingsplan in het najaar van 2021 zal de locatie naar verwachting eind 2021 of begin 2022 aan de ontwikkelaar worden overgedragen. In juli 2021 is door de gemeenteraad de actuele 4e grondexploitatie 2021 vastgesteld. Deze grondexploitatie heeft een voordelig eindresultaat van € 631.000. Naar verwachting zal bij de jaarrekeningen 2021 en 2022 sprake zijn van een winstnemingen vanuit Woonzorgzone fase 3 ten gunste van het jaarresultaat.		
Risico's	bedrag x kans	in €
- geen		0
Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar		
01-01-2021	1.333.933 N	
kosten	380.740 N	
opbrengsten	0 N	
31-12-2021	1.714.673 N	
Verwacht verloop boekwaarde		
01-01-2022	1.714.673 N	
nog te realiseren kosten	153.887 N	
nog te realiseren opbrengsten	-2.500.000 V	
eindwaarde saldo 31-12-2023	-631.439 V	
netto contante waarde 01-01-2022	-606.921 V	

Vossepolder		
In 2006 is de woningbouwlocatie Vossepolder in exploitatie genomen. Tussen 2006 en 2014 zijn er ruim 200 woningen gerealiseerd. In 2020 is het laatste deel van het plangebied bouwrijp gemaakt. De kavels van de 64 woningen in de uitwerkingsplannen (UWP) 3, 4 en 5 zijn, nu het beroep tegen de omgevingsvergunning voor UWP 4 en 5 is ingetrokken, medio 2021 bouwrijp geleverd aan de ontwikkelaar. Daarna zal met de bouw worden begonnen. Voor de realisatie van het dan resterende bouwprogramma (deelplan 6) is in 2020 een marktpartij geselecteerd. Voor de realisatie van dit deelplan dient nog een bestemmingsplanwijziging plaats te vinden. Dit is in voorbereiding, waarbij vaststelling van het bestemmingsplan is voorzien voor najaar 2021. In juli 2021 is de geactualiseerde grondexploitatie Vossepolder 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze grondexploitatie heeft een voordelig eindresultaat van € 3.097.000. Dit bedrag is nog exclusief de reeds gerealiseerde winst van € 2.490.000 (2014 en 2020). Naar verwachting zal ook bij de jaarrekeningen 2021 en 2022 sprake zijn van winstnemingen vanuit Vossepolder ten gunste van het jaarresultaat.		
Risico's	bedrag x kans	in €
- geen		0
Boekwaarde verloop gedurende het boekjaar		
01-01-2021	4.609.137 N	
kosten	756.322 N	
winstneming	0 N	
opbrengsten	-3.200.412 V	
31-12-2021	2.165.047 N	
Verwacht verloop boekwaarde		
01-01-2022	2.165.047 N	
nog te realiseren kosten	2.637.986 N	
nog te realiseren opbrengsten	-7.900.000 V	
eindwaarde saldo 31-12-2023	-3.096.968 V	
netto contante waarde 01-01-2022	-2.976.707 V	

Samenvatting bouwgronden in exploitatie (x € 1.000)

Project	voorraad uitgeefbare m2	Boekwaarde 1-1-2021	Kosten 2021	Winstneming 2021	Opbrengsten 2021	Boekwaarde 31-12-2021	V/N
SIZO	57.000	315	100	0	-1.770	-1.355	V
Woonzorgzone fase 3	5.325	1.334	381	0	0	1.715	N
Vossepolder	9.768	4.609	756	0	-3.200	2.165	N
totaal	72.093	6.258	1.237		-4.970	2.525	N

Project	Boekwaarde 1-1-2022	Nog te realiseren		Eind waarde	Contante waarde	V/N	project risico's
		kosten	opbrengsten				
SIZO	-1.355	672	0	-683	-644	V	0
Woonzorgzone fase 3	1.715	154	-2.500	-631	-607	V	0
Vossepolder	2.165	2.638	-7.900	-3.097	-2.977	V	0
totaal	2.525	3.464	-10.400	-4.411	-4.227	V	0

N = nadelig saldo; meer kosten dan opbrengsten

V = voordelig saldo; meer opbrengsten dan kosten

Faciliterend Grondbeleid

Definitie: Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

Relevante onderwerpen

- Risico's en verliezen
 - op basis van de wetgeving zijn niet alle te maken kosten via de plankostenscan verhaalbaar;
 - er worden kosten gemaakt welke bij het opstellen van de plankostenscan niet voorzien waren;
 - uiteindelijk wordt er geen overeenkomst gesloten en/of gaat het project niet door.

Daar waar de niet verhaalbare kosten en/of verliezen zeker zijn worden deze direct ten laste van de algemene middelen van de gemeente gebracht. Daar waar nog sprake is van een inschatting van risico's worden deze risico's meegenomen in het weer-standsvermogen van de gemeente.

Naast de Facilitaire projecten, waarbij gewerkt wordt aan het opstellen en uiteindelijk ondertekenen van een overeenkomst kan er sprake zijn van Faciliterende projecten in de initiatief- of onderzoeksfase. Hierbij worden verkennende gesprekken gevoerd en mogelijkheden onderzocht. Deze projecten worden in deze paragraaf niet inhoudelijk toegelicht.

Voor activiteiten welke uiteindelijk leiden tot de totstandkoming van een te ondertekenen overeenkomst wordt geen budget (voorheen krediet) meer bij de Raad aangevraagd. Het verhalen van deze door de gemeente gemaakte en voorgeschoten kosten is verzekerd en afdwingbaar door het kostenverhaal. Of door een anterieure overeenkomst of door een posterieure overeenkomst.

Facilitaire projecten in de uitvoeringsfase

Ultimo 2021 bevinden zich 12 projecten in de uitvoeringsfase.

3e Loosterweg 130

De grond waarop de ontwikkeling plaatsvindt, is in het bezit van de Gebroeders Maas Holding B.V. De ontwikkeling is tweeledig: op het perceel ten noorden van de 3e Loosterweg 130 worden twee nieuwe burgerwoning gerealiseerd in ruil voor het laten vervallen van de geldende bouwvlakken en de daarin geldende functie aanduiding bedrijfswoning ter plaatse op de locatie 3e Loosterweg 126 en in samenhang hiermee de sloop van de bedrijfswoning en –bebouwing. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is een bestemmingsplan opgesteld. Op het ontwerpbestemmingsplan zijn drie zienswijzen ingediend. Één van een overlegpartner en twee van omwonenden. De omwonenden hebben de zienswijze weer ingetrokken. Het bestemmingsplan is onherroepelijk. De eigenaar verkoopt de twee kavels waarop nieuwe eigenaren een woning realiseren.

1e Loosterweg 116 en 122 t/m 126

In april 2021 is de ontwerp omgevingsvergunning voor het realiseren van 3 woningen en een bedrijfsuitbreiding ter inzage gelegd. Hierop is één zienswijze ingediend welke momenteel ter beantwoording bij het college voorligt. Verwachting is dat de definitieve omgevingsvergunning in 2021 zal worden verleend. Belanghebbenden kunnen hiertegen nog beroep indienen.

Kalkovensbrug

Het project betreft de bouw van 8 vrijstaande woningen. Dit bestemmingsplan is onherroepelijk. Voor de woningen zijn de omgevingsvergunningen verleend. De verwachting is dat medio 2021 de woningen en de openbare ruimte (verharding) gereed zijn, waarna in het najaar het groen kan worden aangeplant. De verwachting is dat dit project eind 2021 gereed is.

Kwekerij Veelzorg

Het woningbouwproject Kwekerij Veelzorg met behoud van cultuurhistorie is in hoofdzaak afgerond. Alleen de afspraken over de beplanting / groen lopen qua termijnen nog door tot de eindoplevering hiervan zomer 2022.

Jozefpark

Het project Jozefpark bestaat uit 8 eengezinswoningen, 12 appartementen in de voormalige Jozefschool en 34 appartementen in het gebouw Crescendo. Het parkeren is grotendeels geregeld via half verdiepte garages onder de gebouwen. De overdracht van de gronden heeft eind 2020 plaatsgevonden. Het bouwrijp maken is gestart in het tweede kwartaal van 2021.

Molenpark - Molenlaan 41

Het project betreft 1080 m2 aan multifunctionele boxen en 175 m2 aan kantoorruimte. De bebouwing, verharding, duiker, uitrit en parkeerplaatsen zijn gerealiseerd. De inrichting van de groenstrook om het plan is nog niet gerealiseerd. De overdracht van de gronden heeft nog niet plaatsgevonden. De verwachte oplevering en overdracht is 2021.

Molenstraat 22-24:

Het plan bestaat uit een sloop van de bestaande opstallen en een nieuwbouw ten behoeve van 12 appartementen. Voor het deel dat betrekking heeft op de verbouwing van de begane grond van het bestaande bedrijfspand is een vergunning verleend. Voor de sloop en nieuwbouw op de overige percelen Molenstraat 22 en 24 is nog niet. Na ontvangst van een conceptplan voor deze sloop- nieuwbouw is een overeenkomst opgesteld.

Veenenburgerlaan 51

Het project betreft de bouw van 1 woning. De omgevingsvergunning is onherroepelijk.

Ringvaart / Ringoevers

In 2020 is de verleende omgevingsvergunning voor de laatste 58 woningen (deelplan 5) onherroepelijk geworden. In totaal worden er 358 woningen in Ringoevers gerealiseerd. Deelplan 5 is sinds begin 2021 in aanbouw en de woningen zullen rond de zomer in 2022 worden opgeleverd. Door de initiatiefnemer zijn in overleg met de bewoners en gemeente (tijdelijke) speelvoorzieningen geplaatst. Na realisatie van de woningen zal de permanente speelvoorziening bij de haven in samenspraak met de bewoners ingericht worden.

Henri Dunantplein 2

De vergunning is verleend en de exploitatiebijdrage, zoals opgenomen in de gesloten anterieure overeenkomst is bij de ontwikkelaar in rekening gebracht.

Herontwikkeling Savioschool locatie

In het derde kwartaal van 2021 is de anterieure overeenkomst getekend. De terinzagelegging van het voorontwerp bestemmingsplan is in september 2021 geweest. Het project loopt door tot 2023.

Uit eind 2021 bevinden zich 16 projecten in initiatief- of onderzoeks- of voorbereidingsfase

Project	Kosten t/m 2021	V/N
1e Loosterweg, De Wit (Witte Tulp)	67.000	N
Bartenweg 5, van Haaster	3.600	N
Bethlehemlaan 20	3.600	N
Bethlehemlaan 22	400	N
Brouwerlaan 24	13.000	N
Cerespark	11.000	N
Hema locatie	7.200	N
Hoofdstraat 24	0	-
Karel Doormanplein	3.600	N
Leerwinkel, Smurfenbos (Toermalijn, Giraf)	42.000	N
Leidsestraat 140	0	-
Noorderlaan 26	6.300	N
Noorder Leidsevaart 26	0	-
Saviolocatie	31.000	N
Stationsweg 13	8.000	N
Zandlaan 38-44	0	-
Totaal	196.700	N

De Wit 1e Loosterweg (Witte Tulp)

Van Rhijn Projektontwikkeling B.V. heeft voor de locatie 1e Loosterweg 30, 36A en 44 een principeverzoek ingediend. Het project bestaat uit het realiseren van 115 gedifferentieerde woningen. De gemeente is bereid om mee te werken onder voorwaarde dat rekening gehouden wordt met de voorwaarden uit de beoordeling van het plan. Medio 2021 zal, naar verwachting, een anterieure overeenkomst worden afgesloten.

Stationsweg 13

Sloop van een bollenschuur met bijbehorende aanbouwen. De oude bollenschuur wordt in historiserende stijl teruggebouwd. Er komen 7 appartementen, waarbij parkeren op eigen terrein plaatsvindt. De naastgelegen dienstwoning wordt omgezet naar een burgerwoning. Door toepassing van het project afwijking besluit kan medewerking worden verleend aan dit project. Met Archipoll B.V. wordt, naar verwachting, in 2021 een anterieure overeenkomst afgesloten.

Bij deze projecten wordt toegewerkt naar een anterieure overeenkomst. De projectleiding heeft aangegeven de kosten in dit stadium al inzichtelijk te willen maken. Wanneer het tot een overeenkomst komt worden deze kosten verrekend met de ontwikkelaar. Niet verrekenbare kosten worden afgeboekt t.l.v. het rekeningresultaat. Het totaal geraamde bedrag van € 196.700 voor het jaar 2021 is aangemerkt als risico en opgenomen in de risico paragraaf.

Warme gronden

Definitie: de door de gemeente verworven gronden met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie door de Raad is vastgesteld.

Op basis van de wijziging van het BBV in 2016 worden deze warme gronden verantwoord onder materiele vaste activa en wel tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is niet toegestaan. Ingeval van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats naar de waarde volgens de geldende bestemming. Voor gronden die zijn verworven en waarvoor nog geen bestemmingswijziging is doorgevoerd kan dit betekenen dat er (tijdelijk) een forse afwaardering moet plaatsvinden, die grotendeels kan worden teruggedraaid zodra tot de bestemming van bouwgrond wordt besloten. Dit leidt met name bij de gebiedsontwikkeling tot ongewenste effecten, zoals grote fluctuaties in de waardering van deze gronden, en als gevolg daarvan het resultaat en de financiële positie van de gemeente.

In 2019 is het materieel vast actief Hillegom Noord ingebracht in de geopende en door de Raad vastgestelde grondexploitatie SIZO. Per 31 december 2019 zijn er onder de materiele vaste activa derhalve geen warme gronden verantwoord en is er geen sprake van risico's en verliezen.

Materiële Vaste Activa (MVA)

Definitie: over grond als materiële vaste activa wordt gesteld, dat deze grond een vaste bestemming heeft en niet in een transformatieproces zit. Dit geldt ook voor gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij geen sprake is van gebiedsontwikkeling. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken, pleinen of van land-/bosbouwgronden.

In relatie tot het Grondbeleid is deze categorie niet relevant. In deze paragraaf Grondbeleid wordt daarom niet ingegaan op grond als materiële vaste activa.

Reserves en voorzieningen

Definitie reserves: deze worden aangehouden als buffer voor risico's, om lasten te egaliseren en om te sparen voor toekomstige uitgaven.

Definitie voorziening: er is een bedrag apart gezet voor toekomstige uitgaven die onvermijdelijk zijn, maar waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend is.

Het meest essentiële verschil tussen een reserve en een voorziening is dat bij een reserve de Raad de bestemming ervan kan wijzigen. Er is sprake van vrije besteedbaarheid. Bij een voorziening kan dat niet, er is sprake van verplichte bestedingsrichting.

Bestemmingsreserve nog uit te voeren werken

Per 31-12-2021 bedraagt het geraamde saldo van de bestemmingsreserve € 224.377. De bestemmingsreserve is bestemd voor werkzaamheden welke na het afsluiten van bouwgronden in exploitatie (BIE) nog moeten plaatsvinden.

Voorzieningen

Binnen de gemeente Hillegom zijn er vooralsnog geen voorzieningen getroffen voor Grondbeleid gerelateerde activiteiten.

Verwachte mutaties vanuit het Grondbeleid in de algemene reserve

Op basis van de inzichten en de herziening van de grondexploitaties per 1 januari 2021 is het mogelijk om de verwachte stortingen in de algemene reserve in beeld te brengen. Op grond van budgetgesprekken met projectleiders worden deze inzichten regelmatig bijgesteld.

Project	2022	2023	2024	Totaal	V/N
BIE					
winstneming Vossepolder	1.720.000	627.000	0	2.347.000	V
winstneming SIZO	320.000	50.000	53.000	423.000	V
winstneming Woonzorgzone fase 3	610.000	21.000	0	631.000	V
vennootschapsbelasting grexen	PM	PM	PM	0	
Totaal	2.650.000	698.000	53.000	3.401.000	V

Weerstandsvermogen

Naast alle andere gemeentelijke risico's worden ook alle in deze paragraaf Grondbeleid benoemde risico's in de paragraaf weerstandsvermogen integraal verwerkt. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing schept inzicht in de actuele risico's en het vermogen van de gemeente om deze risico's op te kunnen vangen. Hillegom omschrijft een risico als een onzekere gebeurtenis die effect heeft op het kunnen behalen van een doelstelling. Risico's kunnen zowel intern als extern zijn.

Categorie	Project risico's	
Bouwgrond in exploitatie (BIE)	0	
Faciliterend grondbeleid	196.700	
Totaal	196.700	→ naar weerstandsvermogen en risicobeheersing

Financiële begroting

Wettelijk kader

De Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten scheppen het wettelijk kader voor de financiën van gemeenten.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële begroting. De bedoeling hiervan is om de transparantie van de gemeentelijke begroting te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn de uitgangspunten voor de structuur van de programmabegroting.

- Het overzicht van baten en lasten in de begroting.
- De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting.

Provinciaal toezicht

De provincie heeft de taak toezicht te houden op de gemeenten. Om in aanmerking te komen voor de meest lichte vorm van toezicht (repressief toezicht) hebben Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De begroting 2022 moet in evenwicht zijn of, als dat niet het geval is, moet de meerjarenraming aannemelijk maken dat dit evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand wordt gebracht.
- De jaarrekening 2021 moet in evenwicht zijn; als de jaarrekening niet in evenwicht is, kan dat, afhankelijk van de aard en/of omvang van het tekort, van invloed zijn bij de bepaling van het toezichtregime.
- De vastgestelde jaarrekening 2021 en de begroting 2022 moeten tijdig, respectievelijk vóór 15 juli 2021 en 15 november 2021, aan de provincie zijn toegezonden.

Met het hiervoor genoemde evenwicht wordt 'materieel evenwicht' bedoeld. Dit houdt in dat structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten.

Door vaststelling van de jaarrekening in de vergadering van 8 juli 2021, tijdige inzending en het materiële evenwicht van de jaarrekeningen wordt aan de eisen voldaan.

Financieel overzicht van baten en lasten

Grondslagen begroting en meerjarenraming

1. Loon en prijsontwikkelingen

Uitgangspunt is dat voor zowel de baten als de lasten in de meerjarenraming 2022-2025 het loon- en prijspeil van het begrotingsjaar 2021 wordt gehanteerd (tenzij op onderdelen andere concrete informatie voorhanden is). Verder wordt de meerjarenbegroting, vanaf 2022, in constante prijzen opgesteld. Dit is bij veel gemeenten een gebruikelijke methodiek. De waarde daarvan is des te groter in de huidige en snel veranderende macro-economische omstandigheden waarin de voorspellende waarde voor de jaren na het begrotingsjaar afneemt. Hiervoor wordt gehanteerd de inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex volgens het Centraal Economisch Plan van 2021.

2. Ontwikkeling geld en kapitaalmarkt

De rente op de geldmarkt wordt geraamd op 0 % en voor de kapitaalmarkt op 0,55 %. De omslagrente blijft gehandhaafd op 0 %.

3. Belasting en retributies

Voor belastingen en rechten wordt het inflatiepercentage aangehouden dat voortvloeit uit de CPB-publicaties; dat wil zeggen 1,1 %. Voor heffingen geldt dat een compensatie alleen aan de orde is, als dit binnen de grenzen van kostendekkendheid blijft. Voor de retributies geldt dat het uitgangspunt is 100 % kostendekkendheid. De belastingvoorstellen worden in december door de raad definitief vastgesteld.

4. Vervallen Precariobelasting kabels en leidingen

Het kabinet heeft de precariobelasting op nutsbedrijven afgeschaft. Per 1 januari 2022 mogen gemeenten deze belasting niet meer heffen op nutsbedrijven. Het afschaffen van de precariobelasting levert voor alle gemeenten die door deze maatregel worden getroffen een financieel probleem op. Door het Rijk wordt op geen enkele wijze een financiële compensatie verstrekt voor het vervallen van de mogelijkheid om op deze wijze gemeentelijke inkomsten te genereren.

De gemeente Hillegom heeft met ingang van het jaar 2018 al maatregelen genomen om de financiële gevolgen van het wegvallen van precariobelasting op kabels en leidingen op te vangen. Het ingezette beleid zal voor 2022 en verder voortgezet worden.

5. Verbonden partijen

De verbonden partijen stellen individueel een begroting op. Voor de meeste gemeenschappelijke regelingen volgen wij het percentage dat sinds het begrotingsjaar 2012 wordt vastgesteld in samenspraak met alle betrokken buurgemeenten in het samenwerkingsgebied Holland Rijnland. Voor het jaar 2022 is de toegestane prijsindexatie voor beloning werknemers 1,4% en 1,10% voor materiële uitgaven.

6. Werkorganisatie HLTsamen

De effecten van beleidsbeslissingen bij de vaststelling van de gemeentebegroting op de werkorganisatie HLTsamen worden, indien van toepassing, als besispunt in de programmabegroting zichtbaar gemaakt. Vervolgens worden deze via een begrotingswijziging in de begroting van HLTsamen verwerkt.

Financieel meerjarenperspectief tot aan de begroting 2022

Bedragen x € 1.000 (-/- = nadelig)				
Financieel beeld op hoofdlijnen	2022	2023	2024	2025
Saldo kadernota 2022 na mutaties	281	-451	-111	242
Resultaat meicirculaire 2021	78	-219	-454	-569
Extra middelen jeugd 1,3 miljard	836	0	0	0
Prognose extra middelen jeugd 1,3 miljard 75%	0	580	504	412
Aanpassingen maatstaven Algemene uitkering	38	77	122	154
Actualisatie afschrijvingen / kapitaallasten	-47	-54	-151	-188
Mutaties Sociaal domein	113	63	13	13
Nagekomen wijzigingen	-178	-115	-75	-56
Structurele uitgaven niet ten laste van Algemene reserve	-236	0	0	0
Saldo Begroting 2022-2025	884	-119	-152	9

Financieel meerjarenperspectief tot aan de kadernota 2022

Financiële doorkijk voor Kadernota 2022 Hillegom

Financieel beeld op hoofdlijnen		2022	2023	2024	2025
Thema	Omschrijving				
	Standbegroting2021-2024	-896	-1.152	-918	-918
	Septembercirculaire2020	567	285	362	377
	Decembercirculaire2020	18	16	16	16
	ResultaatvoorKadernota2022	-311	-850	-541	-525
	Autonome ontwikkelingen				
	Programma1.Vitaliteit				
1.3	Adem pauze regeling voor mantelzorgers	-	-	-	-
1.3	Het prenataal huisbezoek als wettelijke taak	pm	pm	pm	pm
1.3	Sociale kaart Hillegom	-23	-12	-12	-8
1.3	Uitvoering maatschappelijke agenda	-15			
1.3	Van maatwerk naar algemeen	-45			
1.3	Maatwerk-algemeen, was- en strijkservice	19	31	60	62
1.3	Woonplaatsbeginsel	pm	pm	pm	pm
1.3	Werkbudgetcontactfunctionarissen	-20	-20	-20	-20
	Incidentele lasten via Algemene reserve	83	12	-	-
	Programma2.Leefomgeving				
2.1	Opstellen Groenbeheerplan	-25			
2.1	Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie	-15			
2.1	Vergroenen bedrijfsterreinen	-15			
2.1	Capaciteit juridische handhaving en toezicht	-78	-78	-78	-78
2.2	Inhuur regionale mobiliteit ontsluiting noordelijk Bollenstreek	-80			
2.2	Actualisatie verkeers- en parkeertellingen	-33			
	Incidentele lasten via Algemene reserve	168			
	Programma3.Bedrijvigheid				
3.2	Regionaal economische samenwerking	180	180	180	180
	Incidentele lasten via Algemene reserve	-180	-180	-180	-180
	Programma4.Besturenondersteuning				
4.2	Wijk- & (bedrijfs)contactfunctionarissen	-27	-27	-27	-27
	Mobiliteit, kwaliteitsimpuls	-31	-31	-31	-
	Mobiliteit, planbeoordeling	-25	-25	-25	-
	Digitale participatie	-7	-7	-7	-7
	Handhaving juridisch medewerker	-27	-27	-27	-27

	Privacy-en gegevensbescherming	-54	-54	-54	-54
4.2	Communicatie zichtbaarheid gemeenteraad	-10	-10	-10	-10
	Gemeenteraadcommunicatieverkiezingen	-10			
4.2	Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers		-7	-7	-7
	Incidentele lasten via Algemene reserve	66	56	56	-
	Algemene dekkingsmiddelen				
5.1	Verbonden partijen	-514	-493	-493	-493
5.1	Indexering Algemene uitkering	286	156	198	595
	Te verwachten verhoging Algemene uitkering	666	666	666	666
5.1	Overige mutaties	44	44	44	44
5.1	Indexering belastingen(OZB) en areaal	79	100	72	6
5.1	Indexering afval en riolering	48	48	48	48
5.1	Indexering en aanpassing bouwleges	110			
5.3	Aansprakelijkheidsverzekering	-30	-30	-30	-30
5.3	Brand-, opstal- en inventarisverzekering	-13	-13	-13	-13
	Totaal autonome ontwikkelingen	472	279	310	648
	Aanpassingen				
	Projecten doorbelasting werkzaamheden	120	120	120	120
		120	120	120	120
	Saldo Kadernota 2022 na mutaties	281	-451	-111	242

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 1. Vitaliteit	Lasten	-46.708	-24.418	-25.771	-25.873	-25.815	-25.792
	Baten	7.454	4.746	5.449	5.285	5.285	5.285
Saldo		-19.683	-19.670	-20.321	-20.588	-20.529	-20.506
Programma 2. Leefomgeving	Lasten	-46.708	-19.634	-19.571	-15.159	-15.161	-14.986
	Baten	8.805	10.972	10.927	6.863	6.911	6.943
Saldo		-6.215	-8.663	-8.644	-8.296	-8.251	-8.043
Programma 3. Bedrijvigheid	Lasten	-46.708	-1.952	-2.040	-1.860	-1.844	-1.844
	Baten	11	38	38	38	38	38
Saldo		-1.776	-1.914	-2.002	-1.822	-1.806	-1.806
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	-46.708	-2.626	-2.392	-2.416	-2.439	-2.439
	Baten	1.429	395	418	418	418	418
Saldo		-1.337	-2.231	-1.974	-1.998	-2.020	-2.020
Saldo programma's		-29.011	-32.478	-32.941	-32.704	-32.606	-32.375
Algemene dekkingsmiddelen:							
Overhead	Saldo	30.170	29.821	31.585	30.877	30.864	31.046
Saldo algemene dekkingsmiddelen		30.170	29.821	31.585	30.877	30.864	31.046
Saldo voor resultaatbestemming		1.161	-2.656	-1.356	-1.828	-1.742	-1.327
Stortingen in reserves							
1. Vitaliteit	Lasten						
2. Leefomgeving	Lasten	-6.681	-750				
3. Bedrijvigheid	Lasten						
4. Bestuur en ondersteuning	Lasten	-2	-2	-2			
Totaal stortingen in reserves		-6.683	-752	-2	0	0	0
Onttrekkingen aan in reserves							
1. Vitaliteit	Baten	727	153	107	69	65	65
2. Leefomgeving	Baten	7.456	2.653	1.589	1.157	1.097	843
3. Bedrijvigheid	Baten	45	10				
4. Bestuur en ondersteuning	Baten	659	595	547	484	430	0
Totaal stortingen in reserves		8.887	3.411	2.243	1.710	1.592	908
Resultaat na bestemming		-3.364	0	-884	119	152	-9

Verschillen tussen de begroting 2022 en de gewijzigde begroting 2021

In de financiële toelichting per programma worden afwijkingen tussen de begroting 2022 en de gewijzigde begroting 2021 toegelicht.

Vitaliteit

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Thema Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	-969	-1.118	-149
Openbaar basisonderwijs	-80	-80	0
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-934	-936	-2
Totaal Onderwijs	-1.983	-2.134	-151
Thema Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	-2.900	-2.372	528
Arbeidsparticipatie	-272	-336	-64
Inkomensregelingen	-5.260	-5.474	-214
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-296	-356	-60
Begeleide participatie	-1.810	-1.780	30
Maatwerkdienstverlening 18+	-4.435	-4.814	-379
Wijkteams	-1.611	-1.437	174
Maatwerkdienstverlening 18-	-4.246	-3.973	273
Geëscaleerde zorg 18-	-418	-335	83
Totaal Sociaal domein	-21.248	-20.877	371
Thema Sport & Gezondheid			
Sportbeleid en activering	-559	-560	-1
Volksgezondheid	-1.340	-1.414	-74
Sportaccommodaties	-745	-784	-39
Totaal Sport & Gezondheid	-2.644	-2.758	-114
Totaal lasten	-25.875	-25.769	106

Baten	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Thema Onderwijs			
Onderwijshuisvesting	242	246	4
Onderwijsbeleid en leerling zaken	247	247	0
Totaal Onderwijs	489	493	4
Thema Sociaal domein			
Samenkracht en burgerparticipatie	89	26	-63
Inkomensregelingen	3.890	4.579	689
Maatwerkdienstverlening 18-	10	10	0
Totaal Sociaal domein	3.989	4.615	626
Thema Sport & Gezondheid			
Volksgezondheid	101	20	-81
Sportaccommodaties	321	321	0
Totaal Sport & Gezondheid	422	341	-81
Totaal baten	4.900	5.449	549
Saldo voor resultaatbestemming	-20.972	-20.320	652

Reserves	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Toevoegingen reserves	-509		-509
Onttrekkingen reserves	1.656	107	1.549
Totaal reserves	1.147	107	1.040
Saldo na resultaatbestemming	-19.825	-20.210	-385

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 na wijzigingen en de programmabegroting 2022:

Bedragen x € 1.000

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Onderwijs				
Onderwijsbeleid en leerling zaken		€ -2	overige	€ -2
			subtotaal	€ -2
Openbaar basisonderwijs		€ -		
			subtotaal	€ -
Onderwijshuisvesting		€ -149	In 2021 tijdelijke huisvesting Josephschool, in 2022 geen kosten daarvoor leidt dus tot lagere lasten	€ 48
			In 2022 leidt een aanpassing kapitaallasten basisschool tot lagere kapitaallasten	€ 42

			Het geactualiseerde investeringsplan leidt tot hogere kapitaallasten	€ -241
			Overige	€ 2
			Overig	
			subtotaal	€ -149
Totaal thema		€ -151	Totaal thema	€ -151
Thema Sociaal domein				
Arbeidsparticipatie		€ -64	KDB Geïndexeerde begroting 2022	€ -9
			KDB geactualiseerde begroting 2022	€ -54
			Overige	€ -1
			subtotaal	€ -64
Wijkteams	€ 174		verschuiving naar integrale toegang in kadernota 22 leidt tot lagere kosten	€ 92
			In de begroting 2022 leidt voor preventie Jeugd en gezin tot hogere kosten	€ -60
			RDOG geactualiseerde begroting leidt tot lagere lasten	€ 96
			Praktijkondersteuning wel in 2021 niet in 2022 leidt tot lagere kosten in 2022	€ 32
			Overige	€ 14
			subtotaal	€ 174
Geëscaleerde zorg 18-	€ 83		Bijdrage Holland Rijnland in kadernota2 leidt inflatiecorrectie tot hogere lasten	€ -7
			Geactualiseerde begroting 2022 van Holland Rijnland leidt tot minder kosten	€ 90
			subtotaal	€ 83
Begeleide participatie	€ 30		Bijdrage aan KDB was €9 hoger dan 2021 is door de meicirculaire verhoogd met €70, in de kadernota 22 is een extra inflatiecorrectie geweest die leidde tot een verhoging van de lasten met €10. Uiteindelijk leidt de geactualiseerde begroting 2022 van KDB (-119) van KDB tot lagere lasten	€ 30
			subtotaal	€ 30
Inkomensregelingen		€ -214	Bijdrage ISD voor bijstand op basis van de geactualiseerde begroting en een stelpost uit de kadernota 22 zijn de lasten toegenomen. Deze lasten kunnen uit het BUIG-budget worden gedekt.	€ -576
			Bijdrage ISD voor bijzondere bijstand aanpassing naar aanleiding van de geactualiseerde begroting 2022	€ -47
			De Bijdrage aan de exploitatielasten van de ISD zijn bijgesteld door de geactualiseerde begroting wat leidt tot lagere kosten	€ 88
			Diverse activiteiten: In 2021 was een budget overgeheveld van 2020 voor 'Project meedoen'. In 2022 is geen budget hiervoor apart vrijgemaakt, wat leidt tot lagere kosten	€ 37
			Voor het armoedebeleid zijn in 2021 extra kosten gebudgetteerd die waren overgeheveld uit 2020. ook zaten in 2020 extra kosten voor coronamaatregelen die in 2021. In 2022 zijn deze kosten niet meer opgenomen wat leidt tot lagere kosten	€ 282
			overig	€ 2

			subtotaal	€ -214
Maatwerkdienstverlening 18-	€ 273		Bijdrage aan Holland Rijnland is gedaald door de geactualiseerde begroting 2022	€ 369
			In 2021 was een bijdrage voor zorgprogramma jeugdhulpaanbod DB streek opgenomen. In 2022 is hier geen bate voor opgenomen wat leidt tot hogere kosten	€ -100
			overig	€ 4
			subtotaal	€ 273
Maatwerkdienstverlening 18+		€ -379	Bijdrage aan de ISD voor Hulp bij het huishouden is verhoogd door geactualiseerde begroting	€ -252
			Bijdrage aan de ISD voor begeleiding is verhoogd door geactualiseerde begroting waardoor de kosten stijgen	€ -179
			Bijdrage aan de ISD is verlaagd voor vervoersvoorziening door de geactualiseerde begroting waardoor kosten dalen	€ 52
			subtotaal	€ -379
Maatwerkvoorziening (WMO)		€ -60	Bijdrage aan de ISDN voor woonvoorzieningen is verhoogd vanwege begrotingswijziging 2022	€ -60
			subtotaal	€ -60
Samenkracht en burgerparticipatie	€ 528		aanpak dak en thuislozen: In 2022 is geen budget opgenomen voor aanpak dak en thuislozen, in 2021 was hier wel budget voor. Dit leidt tot lagere kosten	€ 50
			Huren: in 2021 waren er kosten voor de Pilot beschermd wonen. In 2022 worden hier geen kosten voor verwacht	€ 68
			Vernieuwingsprogramma Wo, in 2022 via kadernota en begroting 2022 incidenteel leidt tot hogere lasten	€ -36
			Bijdrage aan HLT samen voor beleids capaciteit is in 2021 een incidentele last geboekt, in 2022 is dit niet meer begroot, wat leidt tot lagere lasten	€ 59
			Steunfondsmaatschappelijke organisaties, voor dit steunfonds was in 2021 nog € 400 begroot uit overheveling van 2020. in 2022 zijn geen kosten meer verwacht	€ 400
			Overige	€ -13
			subtotaal	€ 528
Totaal thema		€ 371		€ 371
Thema Sport en gezondheid			Totaal thema	
Sportaccommodaties		€ -39	Aanpassing afschrijving aan werkelijkheid leidt tot hogere lasten	€ -39
			subtotaal	€ -39
Sportbeleid en activering		€ -1	Overige	€ -1
			subtotaal	€ -1
Volksgezondheid		€ -74	Verhoging bijdrage RDOG voor Rijksvaccinatieprogramma	€ -46
			Verhoging RDOG door meicirculaire, inflatie en door geactualiseerde begroting leidt tot kosten	€ -136

			verhoging	
			Bijdrage aan HLT samen voor nieuwe taken in 2021 opgevoerd, in 2022 niet meer begroot. Het is budgetneutraal, want Rijksvergoeding vervalt ook (zie baten volksgezondheid)	€ 98
			overig	€ 10
			subtotaal	€ -74
Totaal thema		€ -114	Totaal thema	€ -114
Totaal lasten	€ 106			€ 106
Baten				
Thema Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	€ 4		overige	€ 4
			subtotaal	€ 4
Totaal thema	€ 4		Totaal thema	€ 4
Thema Sociaal domein				
Samenkracht en participatie		€ -63	In 2021 is een bijdrage investeringsfonds geweest voor decentralisatie van de maatschappelijke zorg. Dit is aangevraagd in Leiden. In 2022 komt deze post niet meer voor in de baten.	€ -63
Inkomensregelingen	€ 689		Verhoging Rijksbijdrage BUIG	€ 677
Maatwerkdienstverlening 18-			Overige	€ 12
			subtotaal	€ 626
Totaal thema	€ 626		Totaal thema	€ 626
Thema Sport & Gezondheid				
Sportaccommodaties				
Volksgezondheid		€ -81	In 2021 is een bijdrage ontvangen welke verwerkt in de 1e Berap voor 'bestrijding in infectieziekten Corona. Deze vervalt in 2022. Het is budgetneutraal, want lasten vervallen ook (zie onder lasten Volksgezondheid)	€ -92
			overige	€ 11
			subtotaal	€ -81
Totaal thema	€ -81		Totaal thema	€ -81
Totaal baten	€ 549			€ 549
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ 509		Uitname algemene reserve in 2021 niet in 2022	€ 509
Onttrekkingen reserves		€ -1.549	verschil begroting 2021 en 2022:	
			Begr.2020: Tijdelijke huisvestingskosten Jozefschool tlv reserve onderwijshuisvesting	€ -21
			Initiatief rookvrije generatie	€ -15
			BM - Via reserve onderwijshuisvesting	€ -13
			Overheveling van 2020: Budget Armoedebeleid	€ -256
			Overheveling van 2020: Project Meedoen	€ -37
			Overheveling van 2020: Ondersteuning tussengroep inburgeraars	€ -44
			Overheveling van 2020: Ontschottingsbudget	€ -16
			Overheveling van 2020: steunfondsmatenschappelijke organisaties	€ -400
			Overheveling van 2020: Projectbudget integrale toegang	€ -105

			Overheveling van 2020: Invoeringsbudget wet Inburgering	€ -24
			Overheveling van 2020: Actieprogramma dakloosheid	€ -18
			Overheveling van 2020: Pilot beschermd wonen	€ -68
			1e BERAP 2021 : Tijdelijke huisvesting Jozefschool	€ -27
			1e Berap 21 Uitname Alg Res ten gunste van Kap Res Investerings	€ -18
			1e Berap 21 Uitname Alg Res ten gunste van Kap Res Investerings	€ -491
			BM - Verduurzaming brandweerkazerne 2021	€ 9
			BM - Verduurzaming De Vosse 2021	€ 20
			BM - Via reserve onderwijshuisvesting	€ -136
			Kadernt22: Sociale kaart	€ 23
			Kadernt22: Van Maatwerk naar Algemeen	€ 45
			Kadernt22: Uitvoering maatschappelijke agenda	€ 15
			Aanpassen dotatie Res.Kap.Istn investeringen	€ 27
			Overige	
			subtotaal	€ -1.549
Totaal reserves	€ -1.040	€ -		€ -1.040
Eindtotaal	€ -385			€ -385

Leefomgeving

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Begroting	Vershil
	2021	2022	
Thema Gebiedsontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	-1.157	-862	295
Totaal Gebiedsontwikkeling	-1.157	-862	295
Thema Implementatie Omgevingswet			
Implementatie Omgevingswet	0	0	0
Totaal Implementatie Omgevingswet			
Thema Openbare orde en veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	-726	-793	-67
Crisisbeheersing en brandweer	-1.368	-1.413	-45
Totaal Openbare orde en veiligheid	-2.094	-2.206	-112
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid			
Afval	-2.537	-2.667	-130
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.026	-2.156	-130
Begraafplaatsen en crematoria	-69	-71	-2
Riolering	-1.687	-1.716	-29
Milieubeheer	-1.243	-1.257	-14
Totaal Openbare ruimte en duurzaamheid	-7.562	-7.867	-305
Thema Verkeer en vervoer			
Verkeer en vervoer	-3.797	-3.701	96
Parkeren	-99	-110	-11
Recreatieve havens	-141	-141	0
Totaal Verkeer en vervoer	-4.037	-3.952	85
Thema Wonen			
Wonen en bouwen	-1.847	-661	1.186
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-5.366	-4.023	1.343
Totaal Wonen	-7.213	-4.684	2.529
Totaal lasten	-22.063	-19.571	2.492

Baten	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Thema Openbare orde en veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	21	24	3
Crisisbeheersing en brandweer	46	46	0
Totaal Openbare orde en veiligheid	67	70	3
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid			
Afval	3.489	3.632	143
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5	5	0
Begraafplaatsen en crematoria	87	87	0
Riolering	2.384	2.524	140
Totaal Openbare ruimte en duurzaamheid	5.965	6.248	283
Thema Verkeer en vervoer			
Verkeer en vervoer	73	73	0
Parkeren	-7	3	10
Recreatieve havens	12	12	0
Totaal Verkeer en vervoer	78	88	10
Thema Wonen			
Wonen en bouwen	352	512	160
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.351	4.008	-1.343
Totaal Wonen	5.703	4.520	-1.183
Totaal baten	11.813	10.926	-887
Saldo voor resultaatbestemming	-10.250	-8.645	1.605
Reserves	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Toevoegingen reserves	-5.813		-5.813
Onttrekkingen reserves	9.106	1.589	7.517
Totaal reserves	3.293	1.589	1.704
Saldo na resultaatbestemming	-6.956	-7.053	-97

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 en de programmabegroting 2022:

Bedragen x € 1.000

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Gebiedsontwikkeling				
Ruimtelijke ordening	295		In 2022 is eenmalig sprake van een overheveling vanuit 2019 voor inhuur van personeel voor de Duinpolderweg. Voor 2022 is dit opgevoerd, in 2021 was dit budget er niet.	-50
			Het budget voor het omgevingsplan is in 2021 is bij de Kadernota 2020 eenmalig opgevoerd.	80
			In 2021 is eenmalig de bijdrage aan HLTsamen voor de inzet van eigen personeel hoger ten opzichte van 2022 voor de Duinpolderweg.	81
			In 2021 was sprake van een eenmalig hoger budget voor de ontwikkeling van de omgevingsvisie.	109
			In 2021 was eenmalig het budget voor de ontwikkeling van het omgevingsplan overgeheveld vanuit 2020.	80
			Overig	-5
			subtotaal	295
Totaal thema	295	0	Totaal thema	295
Thema Openbare orde en veiligheid				
Openbare orde en veiligheid		-67	Bijdrage aan HLTsamen is verhoogd voor inzet juridische handhaving	-75
			Overig	8
			subtotaal	-67
Crisisbeheersing en brandweer		-45	Hogere bijdrage veiligheidsregio	-25
			De kapitaalslasten van de brandweerkazerne zijn aangepast aan de werkelijkheid	-20
			subtotaal	-45
Totaal thema		-112	Totaal thema	-112
Thema Openbare ruimte en duurzaamheid				
Afval		-130	Kapitaallasten nieuw afvalbeleid	-121
			Overig	-9
			subtotaal	-130
Milieubeheer		-14	Overig	-14
			subtotaal	-14
Openbaar groen en recreatie		-130	inflatie Meerlanden	-64
			Hogere kapitaallasten als gevolg van het nieuwe uitvoeringsprogramma spelen	-10
			Incidenteel budget voor het opstellen van het groen beheerplan	-25
			Hogere kapitaallasten voor groen	-20
			Vergroenen bedrijfsterreinen	-15
			Overig	4
			subtotaal	-130
Begraafplaatsen en crematoria		-2	Overig	-2
			subtotaal	-2
Riolering		-29	Hogere kapitaallasten voor riolering	-27
			Overig	-2
			subtotaal	-29
Totaal thema		-305	Totaal thema	-305

Thema Verkeer en vervoer			
Verkeer en vervoer	96		-49
		De bijdrage aan Meerlanden is in 2022 hoger.	131
		De kapitaallasten binnen dit taakveld zijn in 2022 lager.	100
		Bij de Kadernota 2021 is eenmalig voor 2021 een budget van € 100.000 beschikbaar gesteld voor voorbereidingskosten van diverse projecten.	-33
		Bij de Kadernota 2022 is eenmalig een budget beschikbaar gesteld van € 32.500 voor actualisatie verkeers- en parkeertellingen	-80
		Bij de Kadernota 2022 is eenmalig een budget beschikbaar gesteld van € 80.000 voor inhuur regionale mobiliteit ontsluiting Noordelijke Bollenstreek.	50
		In 2021 is eenmalig een budget van € 50.000 overgeheveld vanuit 2020 voor het mobiliteitsplan.	40
		Bij de 1e Berap is in 2021 een budget opgevoerd in verband met een nieuwe taak verkeersbeleid.	-31
		Bij de Kadernota 2022 is een budget opgevoerd voor een kwaliteitsimpuls regio.	-25
		Bij de Kadernota 2022 is een budget opgevoerd voor mobiliteit planbeoordeling.	-7
		Overig	96
		subtotaal	0
Recreatieve havens	0	subtotaal	0
Parkeren		-11 Overige	-11
		subtotaal	-11
Totaal thema		85	85
Thema wonen			
Wonen en bouwen	1.186		1.188
		In 2021 was eenmalig sprake van een overheveling vanuit 2020 voor de ontwikkeling van HD Plein Zuid. (Overigens is het voorstel bij de 2e Berap 2021 om dit naar 2022 over te hevelen.)	-2
		Overig	1.186
		subtotaal	1.343
Grondexpl.(niet bedrijventerr.)	1.343		1.343
		De actualisatie van de grondexploitaties heeft geleid tot bijstelling van de ramingen voor de verschillende begrotingsjaren. Dit verloopt budgettair neutraal, zie ook de baten.	1.343
		subtotaal	2.529
Totaal thema	2.529	Totaal thema	2.529
Totaal lasten	2.492		2.492
Baten			
Thema openbare orde en veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	3		3
		Overige	3
		subtotaal	0
Crisisbeheersing en brandweer	0	subtotaal	0
Totaal thema	3	Totaal thema	3

Thema Openbare ruimt en duurzaamheid				
Afval	143		hogere inkomsten afvalstoffenheffing	143
			subtotaal	143
Riolering	140		hogere inkomsten rioolheffing	140
Totaal thema	283		Totaal thema	283
Thema Verkeer en vervoer				
Verkeer en vervoer	0			
Recreatieve havens	0			
Parkeren	10		Overige	10
Totaal thema	10		Totaal thema	10
Thema wonen				
Wonen en bouwen	160		De opbrengsten uit leges omgevingsvergunningen worden op basis van de laatste prognoses voor 2022 lager geraamd.	160
			subtotaal	160
Grondexpl.(niet bedrijventerr.)		-1.343	De actualisatie van de grondexploitatie heeft geleid tot bijstelling van de ramingen voor de verschillende begrotingsjaren. Dit verloopt budgettair neutraal, zie ook de lasten.	-1.343
			subtotaal	-1.343
Totaal thema		-1.183	Totaal thema	-1.183
Totaal baten		-887		-887
Reserves				
Toevoegingen reserves	5.813		In 2021 was de toevoeging aan de Reserve Sociale Woningbouw vanuit de Algemene reserve geraamd.	4.000
			Reserve kapitaallasten, herinrichting Prinses Irenelaan.	750
			Bijdrage krediet reconstructie Nieuweweg	780
			Reserve kapitaallasten, 1e Berap 2021	283
			subtotaal	5.813
Onttrekkingen reserves		-7.517	In 2021 was een onttrekking aan de Algemene reserve geraamd in verband met de vorming van de Reserve Sociale Woningbouw.	-4.000
			Uitvoeringsprogramma economische agenda	-176
			Onderzoek verkeersonveilige situaties	-30
			Herinrichting Prinses Irenelaan	-750
			Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	-691
			Extra werkzaamheden opstellen DVO Meerlanden	-15
			Omgevingsplan overig grondgebied	-80
			Eenmalige voorbereidingskosten diverse projecten	-100
			Zorg- en veiligheidstafels	-19
			Mobiliteitsdossiers	-25
			Krediet reconstructie Nieuweweg	-780
			HD Plein Zuid	-1.188
			Omgevingsplan 2021	-80
			Omgevingsvisie	-109

			Mobiliteitsplan	-50
			Bijdrage Algemene reserve aan reserve Kapitaallasten	-283
			2022, Duinpolderweg	50
			2022, Ondermijning	94
			2022, Reconstructie Nieuweweg	36
			2022, Bijdrage reserve kapitaallasten	511
			2022, Groenbeheerplan	25
			2022, Actualisatie verkeers- en parkeertellingen	33
			2022, Inhuur regionale mobiliteit ontsluiting Noorderlijke Bollenstreek	80
			2022, Uitvoeringsprogramma klimaatadaptie	15
			2022, Vergroenen bedrijfsterreinen	15
			subtotaal	-7.517
Totaal reserves		-1.704		-1.704
Eindtotaal	-99			-99

Bedrijvigheid

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Thema Bedrijventerreinen			
Bedrijventerreinen	0	0	0
Totaal Bedrijventerreinen			
Thema Centrumontwikkeling			
Economische promotie	-221	-213	8
Totaal Centrumontwikkeling	-221	-213	8
Thema Kunst en Cultuur			
Media	-482	-482	0
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-622	-492	130
Cultureel erfgoed	-66	-67	-1
Totaal Kunst en Cultuur	-1.170	-1.041	129
Thema Lokale economie			
Economische havens en waterwegen	-9	-9	0
Totaal Lokale economie	-9	-9	
Thema Regionale economie			
Economische ontwikkeling	-815	-729	86
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-48	-48	0
Totaal Regionale economie	-863	-777	86
Totaal lasten	-2.263	-2.040	223

Baten	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Thema Centrumontwikkeling			
Economische promotie	3	3	0
Totaal Centrumontwikkeling	3	3	
Thema Regionale economie			
Economische ontwikkeling	22	22	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	13	13	0
Totaal Regionale economie	35	35	
Totaal baten	38	38	
Saldo voor resultaatbestemming	-2.225	-2.002	223

Reserves	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Toevoegingen reserves			
Onttrekkingen reserves	247		247
Totaal reserves	247		247
Saldo na resultaatbestemming	-1.976	-2.002	-26

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 en programmabegroting 2022:

Bedragen x € 1.000

Analyse Bedrijvigheid	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema centrumontwikkeling				
Economische promotie	€ 8		Overige	€ 8
			subtotaal	€ 8
Totaal thema	€ 8		Totaal thema	€ 8
Thema Kunst en cultuur				
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	€ 130		In 2021 was een raming opgenomen als overheveling vanuit 2020 voor het projectbudget kunst.	€ 130
			subtotaal	€ 130
Cultureel erfgoed		€ -1	Overige	€ -1
			subtotaal	€ -1
Media	€ -			
			subtotaal	€ -
Totaal thema	€ 129		Totaal thema	€ 129
Thema regionale economie				
Economische ontwikkeling	€ 86		In 2021 was eenmalig een bijdrage aan de gemeente Lisse geraamd voor de Entree N207/N208. (Overigens is het voorstel bij de 2e Berap om deze bijdrage over te hevelen naar 2022.)	€ 97
			Overige	€ -11
			subtotaal	€ 86
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ -			
			subtotaal	€ -
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€ -			
			subtotaal	€ -
Totaal thema	€ 86		Totaal thema	€ 86
Totaal lasten	€ 223			€ 223
Baten				
Totaal baten	€ -			€ -
Reserves				
Onttrekkingen reserves		€ -247	Overheveling vanuit 2020, projectbudget kunst	€ -130
			Overheveling vanuit 2020, verblijfsrecreatie	€ -10
			Overheveling vanuit 2020, project Entree N207/N208	€ -97

			Kadernota 2021, uitvoeringsagenda verblijfsrecreatie	€ -10
			subtotaal	€ -247
Totaal reserves		€ -247		€ -247
Eindtotaal	€ -24			€ -24

Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Thema Communicatie			
Communicatie	0	0	0
Totaal Communicatie			
Thema Dienstverlening			
Burgerzaken	-607	-550	57
Beheer overige gebouwen en gronden	-365	-241	124
Totaal Dienstverlening	-972	-791	181
Thema Participatie			
Participatie	0	0	0
Totaal Participatie			
Thema Regionale samenwerking			
Bestuur	-1.590	-1.601	-11
Totaal Regionale samenwerking	-1.590	-1.601	-11
Thema Verbonden partijen			
Verbonden partijen	0	0	0
Totaal Verbonden partijen			
Totaal lasten	-2.562	-2.392	170

Baten	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Thema Dienstverlening			
Burgerzaken	293	293	0
Beheer overige gebouwen en gronden	97	97	0
Totaal Dienstverlening	390	390	
Thema Regionale samenwerking			
Bestuur	28	28	0
Totaal Regionale samenwerking	28	28	
Totaal baten	418	418	
Saldo voor resultaatbestemming	-2.143	-1.974	169

Reserves	Begroting	Begroting	Verschil
	2021	2022	
Toevoegingen reserves	-2	-2	
Onttrekkingen reserves	743	547	196
Totaal reserves	740	544	196
Saldo na resultaatbestemming	-1.403	-1.429	-26

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 programmabegroting 2022:

Bedragen x € 1.000

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema dienstverlening				
Burgerzaken	€ 57		In 2021 waren er extra middelen nodig voor de verkiezingen i.v.m. de regels rondom Covid-19	€ 40
			Overig	€ 17
			subtotaal	€ 57
Beheer overige gebouwen en gronden	€ 140		In 2021 was er een overheveling uit 2020 van een incidenteel budget voor HD plein Zuid	€ 126
			Overig	€ 14
			subtotaal	€ 140
Totaal thema		€ 197	Totaal thema	€ 197
Thema Regionale samenwerking				
Bestuur		€ -27	Overig	€ -27
			subtotaal	€ -27
Totaal thema		€ -27	Totaal thema	€ -27
Totaal lasten		€ 170		€ 170
Baten				
Thema Dienstverlening				
Burgerzaken	€ -			€ -
			subtotaal	€ -
Beheer overige gebouwen en gronden	€ -			€ -
			subtotaal	€ -
Totaal thema	€ -		Totaal thema	€ -
Totaal baten	€ -			€ -
Reserves				
Toevoegingen reserves	€ -			
			subtotaal	€ -
Onttrekkingen reserves		€ -196	Overheveling van 2020: arbeidsmigranten	€ -22
			Overheveling van 2020: HD Plein Zuid	€ -126
			We versterken het accountmanagement (wegwijsformule) bij wijken, verenigingen en ondernemers en bij overheids- en buurtparticipatie (participatieformule)	€ -58

			Communicatie verkiezingen / gemeenteraad	€ 10
			subtotaal	€ -196
Totaal reserves	€ -	€ -196		€ -196
Eindtotaal		€ -26		€ -26

Algemene middelen

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting	Begroting	Vershil
	2021	2022	

Thema Algemene middelen

Overhead	-7.225	-7.408	-183
Treasury	-128	-132	-4
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0
Overige baten en lasten	-397	-26	371
OZB niet-woningen	0	0	0
OZB woningen	0	0	0
Belastingen overig	-894	-384	510
Totaal Algemene middelen	-8.644	-7.950	694
Totaal lasten	-8.644	-7.950	694

Baten	Begroting	Begroting	Vershil
	2021	2022	

Thema Algemene middelen

Overhead	13	13	0
Treasury	771	781	10
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	31.783	33.812	2.029
OZB niet-woningen	1.270	1.284	14
OZB woningen	3.058	3.597	539
Belastingen overig	1.916	48	-1.868
Totaal Algemene middelen	38.811	39.535	724
Totaal baten	38.811	39.535	724

Saldo voor resultaatbestemming	30.167	31.585	1.418
---------------------------------------	---------------	---------------	--------------

Reserves	Begroting	Begroting	Vershil
	2021	2022	

Toevoegingen reserves			
Onttrekkingen reserves			
Totaal reserves			

Saldo na resultaatbestemming	30.166	31.585	1.419
-------------------------------------	---------------	---------------	--------------

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2021 en de programmabegroting 2022:

Bedragen x € 1.000

Thema/Taakveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Thema Algemene middelen				
Overhead		€ -183	De actualisatie van de kapitaallasten voor automatisering toont aan dat de lasten 2022 ten opzichte van 2021 lager zijn.	€ 106
			In de Begroting 2022 zijn ramingen opgenomen in verband met de Wet Open overheid naar aanleiding van de Meicirculaire.	€ -99
			Mutatie Begroting 2019 HLTsamen	€ 29
			Mutatie Begroting 2020 HLTsamen	€ -70
			Mutatie Begroting 2021 HLTsamen	€ -8
			Herverdeling bijdrage HLTsamen	€ -20
			Kadernota 2022, Inflatie HLTsamen	€ -85
			Budget juridische handhaving elders verantwoord	€ 27
			Stelpost tijdschrijven elders verantwoord	€ 200
			Kadernota 2022, nieuwe taak privacy en gegevensbescherming	€ -54
			Correctie kapitaallasten Bedrijfsplan	€ -117
			Begroting 2021 oplossingen	€ -80
			Overige	€ -12
			subtotaal	€ -183
Treasury		€ -4	Overige	€ -4
			subtotaal	€ -4
Overige baten en lasten	€ 371		Begrotingsresultaat 2021 in 2021 verantwoord	€ 260
			Compensatieregeling	€ -35
			Resultaat 1e Berap 2021	€ 147
			Overige	€ -1
			subtotaal	€ 371
Belastingen overig	€ 510		De compensatie voor de precario aan Dunea vervalt in 2022.	€ 505
			Overige	€ 5
			subtotaal	€ 510
Totaal lasten	€ 694			€ 694
Baten				
Thema Algemene middelen				
Overhead	€ -			
			subtotaal	€ -
Treasury	€ 10		Kadernota 2022, de rente over kortlopende leningen is nu negatief.	€ 10
			subtotaal	€ 10
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ 2.029		De ramingen voor de ontvangsten uit het Gemeentefonds zijn aangepast aan de laatste circulaire.	€ 2.029
			subtotaal	€ 2.029
OZB niet-woningen	€ 14		De opbrengsten OZB zijn aangepast op basis van een actualisatie en kaders bij de Kadernota 2022.	€ 14
			subtotaal	€ 14
OZB woningen	€ 539		De opbrengsten OZB zijn aangepast op basis van een actualisatie en kaders bij de Kadernota 2022.	€ 539

			subtotaal	€ 539
Belastingen overig		€ -1.868	De opbrengsten uit precariobelasting op kabels en leidingen zijn vervallen per 1 januari 2022.	€ -1.868
			subtotaal	€ -1.868
Totaal baten	€ 724			€ 724
Reserves				
Saldo mutaties reserves				
			subtotaal	€ -
Totaal reserves				€ -
Eindtotaal	€ 1.418			€ 1.418

Overzicht van incidentele baten en lasten

In onderstaande overzicht zijn de incidentele baten en lasten opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten (- = nadeel)	2022		2023		2024		2025	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 1: Vitaliteit								
Brede regeling combinatiefuncties/buurtsportcoaches	-32							
Sociale Kaart	-23		-12		-12		-8	
Van Maatwerk naar Algemeen	-23							
Uitvoering maatschappelijke agenda	-15							
Integrale verordening sociaal domein	-21							
Van Maatwerk naar Algemeen	-23							
Landelijk programma Kansrijke Start	-6							
Dekking via algemene reserve: Sociale kaart		23		12				
Dekking via alg reserve: van Maatwerk naar Algemeen		45						
Dekking via alg reserve: Uitvoering maatsch agenda		15						
Programma 2: Leefomgeving								
Inhuur regionale mobiliteit ontsluiting Noordelijk Bollenstreek	-80							
Actualisatie Verkeers- en parkeertellingen	-33							
Kwaliteitsimpuls Regio	-31							
Mobiliteit planbeoordeling	-25							
Vergroenen bedrijfsterrinen	-15							
Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie	-15							
Opstellen Groenbeheerplan	-25							
Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018-2022	-325							
Duinpolderweg	-50							
Legalisatieonderzoeken	-30							
Dekking via alg reserve: Groenbeheerplan		25		-		-		
Dekking via alg reserve: Actualisatie verkeers- en parkeertellingen		33						
Dekking via alg reserve: Inhuur regionale mobiliteit ontsluiting Noordelijke Bollenstreek		80						
Dekking via alg reserve: Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 65702001		15						

Dekking via alg reserve: Vergroenen bedrijfsterreinen		15						
Dekking via alg reserve: Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018-2022		325						
Dekking via alg reserve: BEGR2021-HLTsamen		94						
Dekking via alg reserve: Overheveling vanuit 2019		50						
Programma 3: Bedrijvigheid								
Regionale kosten	-10		-10					
Bijdrage aan St. Greenport D&B	-180							
Algemene Dekkingmiddelen								
Datagedreven werken	-107		-54					
Dekking via alg reserve: BEGR2021-HLTsamen		107		54				
Dekking via alg reserve: Communicatie verkiezingen raad		10						
Totaal incidentele baten en lasten	-1.067	837	-76	66	-12	-	-8	-

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Stortingen in reserves

	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Omschrijving
	2021	2022	2023	2024	2025	
Totaal stortingen reserves	0	0	0	0	0	

Onttrekkingen uit reserves

	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Omschrijving
	2021	2022	2023	2024	2025	
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	21.300	-72.730	-40.322	-31.926	-31.926	Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie
Reserve onderwijshuisvesting	97.000	97.000	97.000	97.000	97.000	Tekort onderwijsbegroting exploitatie
Totaal programma 1	118.300	24.270	56.678	65.074	65.074	
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	919.535	931.968	1.157.423	1.096.585	843.150	Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie
Totaal programma 2	919.535	931.968	1.157.423	1.096.585	843.150	
Reserve regionaal investeringsfonds	430.000	430.000	430.000	430.000		Kadernota 2018: Vrijval bijdrage Regionaal Investeringsfonds
Totaal programma 4	430.000	430.000	430.000	430.000	0	
	0	0	0	0	0	
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	1.467.835	1.386.238	1.644.101	1.591.659	908.224	

Uiteenzetting van de financiële positie

Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

Activa	Rekening 2020	Primaire begroting 2021 voor wijzigingen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
VASTE ACTIVA						
Immateriële vaste activa	1.134	1.099	1.064	1.030	995	962
materiële vaste activa						
met economisch nut	32.627	41.353	47.395	46.147	44.353	42.538
met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.885	10.412	11.215	11.197	11.143	11.064
met maatschappelijk nut	15.174	20.835	21.509	21.067	20.684	21.012
<i>sub-totaal materiële vaste activa</i>	58.686	72.600	80.119	78.411	76.180	74.614
financiële vaste activa						
Len. aan openb. Lich., woningb., deelnemingen, ov. verb. partijen						
Overige langlopende leningen	8.553	8.428	8.548	8.546	8.543	8.541
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.021	1.021	1.021	1.021	1.021	1.021
<i>sub-totaal financiële vaste activa</i>	9.574	9.449	9.569	9.567	9.564	9.562
Totaal vaste activa	69.394	83.148	90.752	89.008	86.739	85.138
VLOTTENDE ACTIVA						
onderhanden werk, gronden in exploitatie	6.258	-211	-3.105	-137	0	0
voorraad overige grond en hulpstoffen	0	0	0	0	0	0
<i>sub-totaal voorraden</i>	6.258	-211	-3.105	-137	0	0
vorderingen op openbare lichamen	5.259	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Vordering ivm faciliterend grondbeleid	0	0	0	0	0	0
overige vorderingen	2.699	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
kortlopende uitzettingen	2.468	500	500	500	500	500
liquide middelen	312	500	500	500	500	500
overlopende activa	1.790	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal vlottende activa	18.786	7.789	4.895	7.863	8.000	8.000
Totaal generaal	88.180	90.937	95.647	96.871	94.739	93.138

Passiva	Rekening 2020	Primaire begroting 2021 voor wijzigingen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
EIGEN VERMOGEN						
algemene reserves	33.445	35.874	26.616	27.351	27.171	27.014
bestemmingsreserves	26.373	18.927	29.199	27.582	25.996	25.092
nog te bestemmen resultaat	3.364	260	884	-119	-151	9
<i>sub-totaal Eigen vermogen</i>	63.183	55.060	56.699	54.814	53.016	52.115
VOORZIENINGEN	5.521	4.435	5.627	5.848	6.020	6.093
VASTE SCHULDEN	11.800	18.000	20.835	26.005	25.075	24.145
Totaal vaste passiva	80.504	77.495	83.161	86.667	84.111	82.353
VLOTTENDE PASSIVA						
Netto vlottende schulden	1.163	8.942	7.986	5.704	6.128	6.285
overlopende passiva	6.513	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Totaal vlottende passiva	7.676	13.442	12.486	10.204	10.628	10.785
Totaal generaal	88.180	90.937	95.647	96.871	94.739	93.138

EMU saldo

EMU saldo prognose(x € 1.000)		2022	2023	2024	2025
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan (+) cq onttrekking uit reserves (-)	-/+	1.356	1.829	1.744	1.329
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	3.526	3.958	3.938	3.721
3 Bruto dotaties aan de voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	365	394	417	431
4 Uitgaven aan investeringen in (im) materiële vaste activa	-	8.517	2.217	1.672	2.121
5 De in mindering op 4 gebrachte bijdragen van Rijk, Provincie, EU en ov.	+	0	0	0	0
6a Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im) materiële vaste activa	+	0	0	0	0
6b Boekwinst op desinvesteringen in (im) materiële vaste activa	-	0	0	0	0
7 Uitgaven aan aankoop van grond en uitgaven van bouwrijp maken	-	0	0	0	0
8a Verkoopopbrengsten van grond	+	10.400	0	0	0
8b Boekwinst op grondverkoop	-	0	0	0	0
9 Betalingen ten laste van voorzieningen	-	783	601	674	788
10 Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	0	0	0	0
Geraamd EMU-saldo		6.347	3.363	3.753	2.572

Investerings 2022-2025

	bedragen x € 1.000						
Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Afschrijvings termijn	Economisch / Maatschappelijk	Besluit nodig van
Programma 1: Vitaliteit							
Nieuwbouw basisschool Giraf	4.870				40	Economisch	Gemeenteraad
Renovatie Johannesschool	1.500				25	Economisch	Gemeenteraad
Investerings in klimaat schoolgebouwen (SUVIS)	88				15	Economisch	College van B&W
Uitbreiding Daltonschool	386				25	Economisch	College van B&W
Programma 2: Leefomgeving							
Gemeentelijk RioleringsPlan 2020, bruto investering					40	Economisch	College van B&W
Gemeentelijk RioleringsPlan 2021, bruto investering					40	Economisch	College van B&W
Gemeentelijk RioleringsPlan 2022, bruto investering	770 - (265)				40	Economisch	College van B&W
Gemeentelijk RioleringsPlan 2023, bruto investering		780 - (293)			40	Economisch	College van B&W
Gemeentelijk RioleringsPlan 2024, bruto investering			780 - (317)		40	Economisch	College van B&W
Gemeentelijk RioleringsPlan 2025, bruto investering				780 - (330)	40	Economisch	College van B&W
Gebiedsprogr. B(l)oeide Bollenstreek (netto) 2022	25				15	Economisch	College van B&W
Gebiedsprogr. B(l)oeide Bollenstreek (netto) 2023		25			15	Economisch	College van B&W
Reconstructies wegen 2022, inclusief projecten	658				20	Maatschappelijk	College van B&W
Reconstructies wegen 2023, inclusief projecten		658			20	Maatschappelijk	College van B&W
Reconstructies wegen 2024, inclusief projecten			658		20	Maatschappelijk	College van B&W
Reconstructies wegen 2025, inclusief projecten				658	20	Maatschappelijk	College van B&W
Groen projecten 2022	131				45	Maatschappelijk	College van B&W
Groen projecten 2023		131			45	Maatschappelijk	College van B&W
Groen projecten 2024			131		45	Maatschappelijk	College van B&W
Groen projecten 2025				131	45	Maatschappelijk	College van B&W
Vervangen fietsbruggen Tollenswende en Maartensheem			100		35	Maatschappelijk	College van B&W
Vervangen fietsbrug Heemtuin	10				35	Maatschappelijk	College van B&W
Vervangen betonnen verkeersburg 1e Loosterweg				550	100	Maatschappelijk	College van B&W
Speel- en sportplekken 2022	95				15	Maatschappelijk	College van B&W
Speel- en sportplekken 2023		123			15	Maatschappelijk	College van B&W
Speel- en sportplekken 2024			95		15	Maatschappelijk	College van B&W
Speel- en sportplekken 2025				102	15	Maatschappelijk	College van B&W
Openbare verlichting 2022	205				20	Maatschappelijk	College van B&W
Openbare verlichting 2023		205			20	Maatschappelijk	College van B&W
Openbare verlichting 2024			205		20	Maatschappelijk	College van B&W
Openbare verlichting 2025				205			
Programma 4 Bestuur en ondersteuning							
Vervangen airco's gemeentekantoor 2022	18				15	Economisch	College van B&W
Vervangen airco's gemeentekantoor 2024			20		15	Economisch	College van B&W
Vervangen airco's gemeentekantoor 2025				25	15	Economisch	College van B&W
Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers	26				4	Economisch	College van B&W

Reserves en voorzieningen 2022-2025

In dit onderdeel wordt een overzicht gegeven van de reserves en voorzieningen. Dit overzicht geeft inzicht in de beginstanden, mutaties en de eindstanden voor de periode 2022-2025.

Om sneller in te spelen op ontwikkelingen is in de financiële verordening vastgelegd (raad november 2014) dat het reserve- en voorzieningenbeleid in een apart onderdeel wordt behandeld in de jaarrekening en begroting. In de kadernota 2019 zijn de reserves gewijzigd aan de huidige inzichten.

U wordt per reserve en voorziening geïnformeerd over:

- Vorming en besteding
- Toerekening van rente
- Specifiek doel
- Voeding
- Maximale hoogte
- Maximale looptijd
- Ontwikkelingen

De mutaties van de reserves worden per programma apart toegelicht bij het overzicht van toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

• Stand en verloop reserves

Hieronder volgt een overzicht met het geprognosticeerde verloop van de reserves na herschikking.

Het meerdere jaars verloop van de reserves zijn gebaseerd op de nu bekende wijzigingen.

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling reserves 2022-2025	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo einde van het dienstjaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	dienstjaar	dienstjaar	dienstjaar	dienstjaar	dienstjaar	dienstjaar
Algemene reserve						
Algemene reserve	33.445	27.028	26.616	27.351	27.171	27.014
Totaal algemene reserves	33.445	27.028	26.616	27.351	27.171	27.014
Bestemmingsreserves						
Reserve regionaal investeringsfonds	1.720	1.290	860	430	0	0
Reserve Duurzaamheid	1.051	726	401	401	401	401
Reserve onderwijshuisvesting	5.165	5.046	4.949	4.852	4.755	4.658
Reserve kunst	146	146	146	146	146	146
Reserve sociaal domein	29	29	29	29	29	29
Reserve nog uit te voeren werken (grondexploitatie)	448	448	448	448	448	448
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	17.721	19.104	18.272	17.182	16.123	15.316
Reserve Stimulering sociale woningbouw	0	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Reserve eenzaamheidsfonds	94	94	94	94	94	94
Totaal bestemmingsreserves	26.373	30.883	29.199	27.582	25.996	25.092
Resultaat boekjaar	3.364	144	884	-119	-152	9
Totaal reserves	63.183	58.055	56.699	54.814	53.015	52.115

Algemene reserve

- **Algemene reserve**

De algemene reserve heeft geen specifieke bestemming en heeft een algemeen karakter. Het dient om risico's in algemene zin op te vangen. De minimumomvang van deze reserve is bepaald op € 6.000.000 voor de bufferfunctie. Het overige deel is vrij besteedbaar.

Bestemmingsreserves

- **Reserve regionaal investeringsfonds**

De reserve is gevormd om de bijdrage aan het regionaal investeringsfonds (rif) te financieren.

- **Reserve Duurzaamheid**

De reserve is ingesteld om het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018-2022 te bekostigen.

- **Reserve onderwijshuisvesting**

Uit deze reserve worden kosten voor nieuwbouw en verbouw van onderwijsgebouwen gedekt.

De reserve onderwijshuisvesting is toereikend voor de geplande nieuwbouw en renovatie van de gebouwen.

- **Reserve kunst**

Uit de reserve worden kunstobjecten op nieuwbouwlocaties gedekt.

- **Reserve sociaal domein**

Met de nog te verwachten mutaties is de reserve toereikend voor de komende jaren.

- **Reserve nog uit te voeren werken (grondexploitatie)**

De reserve is bestemd voor de werkzaamheden die na het afsluiten van de afzonderlijke grondexploitaties nog plaatsvinden. Hierbij valt te denken aan de herbestrating die na enkele jaren opnieuw uitgevoerd wordt.

- **Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen**

Aan deze reserve worden de kapitaallasten onttrokken gedurende de afschrijvingstermijn van diverse investeringen. Het betreft o.a. sportaccommodatie de Vosse en sportpark de Zanderij.

- **Reserve Stimulering sociale woningbouw**

Deze reserve is gevormd om de toegankelijkheid en betaalbaarheid van de sociale woningbouw in de gemeente Hillegom te vergroten.

- **Reserve eenzaamheidsfonds**

De reserve wordt ingezet om te voorkomen en tegengaan van eenzaamheid.

Stand en verloop voorzieningen

In het onderstaand overzicht is het geprognosticeerde verloop van de voorzieningen opgenomen. Het doel van de voorzieningen wordt hierna beschreven.

Het meerdere jaarsverloop van de voorzieningen zijn gebaseerd op de nu bekende wijzigingen.

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling voorzieningen 2022 - 2025	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo einde van het dienstjaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Voorzieningen						
Groot onderhoud brede school Elsbroek	103	103	103	103	103	103
Groot onderhoud De Vosse	813	813	709	806	778	879
Vervanging riolering	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Civiele kunstwerken	26	63	78	106	135	107
Voorziening pensioenen	2.001	2.061	2.121	2.181	2.241	2.301
Groot onderhoud gebouwen	1.078	1.078	1.115	1.152	1.263	1.203
Totaal voorzieningen	5.521	5.618	5.627	5.848	6.020	6.093

- **Voorziening groot onderhoud brede school Elsbroek**

De voorziening is ontstaan na de opheffing en herbestemming van de Johan Frisolocatie. Aangezien het hier een locatie betreft die in beheer en exploitatie is gegeven aan een stichting, zijn er ook afspraken gemaakt met betrekking tot het vormen van een voorziening voor groot onderhoud.

- **Voorziening groot onderhoud sportaccommodatie de Vosse**

Voor groot onderhoud zwembad is een voorziening gevormd, die contractueel is overeengekomen met Sportfondsen Nederland. Werkzaamheden worden uitgevoerd conform het meerjarig onderhoudsplan de Vosse.

- **Voorziening onderhoud riolering**

Stortingen en onttrekkingen worden gedaan op basis van werkzaamheden uitgevoerd conform het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan.

- **Voorziening pensioenen wethouders**

Voor de pensioenaanspraken van de wethouders is een voorziening gevormd. Elk jaar wordt berekend of deze voorziening toereikend is op basis van de beschikbare gegevens. Deze voorziening wordt gevoed door een jaarlijkse bijdrage vanuit de exploitatie tot het maximum op basis van de jaarlijkse actualisatie.

- **Voorziening groot onderhoud gebouwen**

De voorziening groot onderhoud gebouwen wordt gevoed door een jaarlijkse storting, die is gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan gebouwen.

Verloop van reserves 2022-2025

In het onderstaande overzicht wordt het verloop weer gegeven van de stortingen en de onttrekkingen van de reserves. De mutaties van de (gewijzigde) begroting en de realisatie van 2020 worden per onderdeel toegelicht.

Stortingen in reserves

Lasten	Begroting na wijz.	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Omschrijving	Inc./ Struct
	2021	2022	2023	2024	2025		
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	-509.000					1e BERAP 2021 Verduurzaming de Vosse	i
Totaal programma 1	-509.000	0	0	0	0		
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	-750.000					Herinrichting Prinses Irenelaan	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	-780.000					Reconstructie Nieuweweg	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	-7.000					Verduuramen Brandweerkazerne interne uren	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	-45.900					HD plein omgeving interne uren	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	-230.000					Verduuramen Brandweerkazerne	i
Reserve Stimulering sociale woningbouw	-4.000.000					Raadsbesluit vorming reserve stimulering soc woningb	i
Totaal programma 2	-5.812.900	0	0	0	0		
Algemene reserve	-2.500	-2.500		0	0	Aflossing aanschaf praalwagen bloemencorso, 2022 laatste jaar.	i
Totaal programma 4	-2.500	-2.500	0	0	0		
Algemene reserve							
Totaal algemene middelen	0	0	0	0	0		
Totaal stortingen reserves	-6.324.400	-2.500	0	0	0		

Onttrekkingen uit reserves

Baten	Begroting na wijz.	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Omschrijving	Inc./ Struct
	2021	2022	2023	2024	2025		
Algemene reserve	15.000					Aansluiten bij het initiatief 'Rookvrije generatie' en 'Jeugd op Gezond Gewicht'.	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	6.840	6.840	6.840	6.840	6.840	Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie	s
Reserve onderwijshuisvesting	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000	Saldo onderwijsbegroting exploitatie	s
Reserve onderwijshuisvesting	21.333					Tijdelijke huisvestingskosten Jozefschool tlv reserve	i
Reserve onderwijshuisvesting	22.000	22.000	22.000	22.000	22.000	Tijdelijke kosten Internationale Schakelklas	s
Algemene reserve	256.100					Overheveling van 2020: Budget Armoedebeleid	i
Algemene reserve	37.080					Overheveling van 2020: Project Meedoen	i
Algemene reserve	43.729					Overheveling van 2020: Ondersteuning tussengroep inburgeraars	i
Algemene reserve	16.000					Overheveling van 2020: Ontschottingsbudget	i
Algemene reserve	400.000					Overheveling van 2020: steunfondsmatenschappelijke organisaties	i
Algemene reserve	105.000					Overheveling van 2020: Projectbudget integrale toegang	i
Algemene reserve	23.913					Overheveling van 2020: Invoeringsbudget wet Inburgering	i
Algemene reserve	17.628					Overheveling van 2020: Actieprogramma dakloosheid	i
Algemene reserve	68.000					Overheveling van 2020: Pilot beschermd wonen	i

Algemene reserve	26.855					1e BERAP 2021: Tijdelijke huisvesting Jozefschool	i
Algemene reserve	509.000					1e BERAP 2021 Verduurzaming de Vosse	i
Algemene reserve	1.706	27440	27.440	5.008	5.008	Dotatie Res.kap.Istn investering	s
Algemene reserve		22875	12.375			Kadernota 2022 Sociale kaart	i
Algemene reserve		45000				Kadernota 2022 Van Maatwerk naar algemeen	i
Algemene reserve		15000				Kadernota 2022 Uitvoering maatsch agenda	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	12.754					BM - Via reserve onderwijshuisvesting	s
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen		9216	9.216	9.216	9.216		s
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen		19627	19.627	19.627	19.627	BM - Verduurzaming De Vosse 2021	s
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen				22.432	22.432	BM - Verduurzaming Kulturele Raad 2023	s
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen		-135853	-103.445	-95.049	-95.049	BM - Via reserve onderwijshuisvesting	s
Totaal programma 1	1.657.938	107.145	69.053	65.074	65.074		

Onttrekkingen uit reserves

Baten	Begroting na wijz.	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Omschrijving	Inc./ Struct
	2021	2022	2023	2024	2025		
Algemene reserve	176.429					Financiering uitvoeringsprogramma Economische Agenda	i,
Algemene reserve	20.000	20.000				Op onderdelen actualiseren Woonvisie Hillegom 2015-2019 'Top van de Bollenstreek'	i
Algemene reserve	30.000					Uitvoeren van onderzoek naar verkeersonveilige situaties.	i
Algemene reserve	750.000					Herinrichting Prinses Irenelaan	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	691.264	728.764	728.764	728.764	728.764	Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie	s
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	-157.128	-217.795	7.660	-53.178	-306.613	Dotatie Res.kap.Istn investering	s
Algemene reserve							i
Algemene reserve	15.000					Extra werkzaamheden opstellen DVO Meerlanden	i
Algemene reserve							i
Algemene reserve	80.000					Omgevingsplan Hillegom overig grondgebied	i
Algemene reserve						Verblijfsrecreatie visie en beleid	i
Algemene reserve	4.000.000					Raadsbesluit vorming reserve stimulerend soc woningb	i
Algemene reserve	1.187.500					Overheveling van 2020: Wonen HD Plein Zuid	i
Algemene reserve	80.000					Overheveling van 2020: Omgevingsplan	i
Algemene reserve	108.534					Overheveling van 2020: omgevingsvisie	i
Algemene reserve	50.000					Overheveling van 2020: Mobiliteitsplan	i
Algemene reserve	780.000					Reconstructie Nieuweweg	i
Algemene reserve	7.000					Verduurzamen Brandweerkazerne interne uren	i
Algemene reserve	45.900					HD plein omgeving interne uren	i
Algemene reserve	230.000					Verduurzamen Brandweerkazerne	i
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	179.999	179.999	179.999	179.999	179.999	BM - Centrumplan Houttuin / Molenstraat	s
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	0	35.600	35.600	35.600	35.600	BM - Reconstructie Nieuweweg 2020	s
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	205.400	205.400	205.400	205.400	205.400	BM - Tijdelijke parkeervoorziening Centrumgebied	s

Algemene reserve	100.000					Kadernota 2021 Eenmalige voorbereidingskosten div projecten	i
Algemene reserve	25.000					Kadernota 2021 Mobiliteitsdossiers	i
Algemene reserve	9.500					Kadernota 2021 Zorg en veiligheidstafel, deel Veiligheid	i
Algemene reserve	9.500					Kadernota 2021 Zorg en veiligheidstafel, deel Zorg	i
Algemene reserve		25.000				Kadernt22: Groenbeheerplan	i
Algemene reserve		32.500				Kadernt22: Actualisatie verkeers- en parkeertellingen	i
Algemene reserve		80.000				Kadernt22: Inhuur regionale mobiliteit ontsluiting Noordelijke Bollenstreek	i
Algemene reserve		15.000				Kadernt22: Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 65702001	i
Algemene reserve		15.000				Kadernt22: Vergroenen bedrijfsterreinen 65701105	i
Algemene reserve	325.000	325.000				Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018-2022	i
Algemene reserve		94.170				BEGR2021-HLTsamen	i
Algemene reserve		50.000				Overheveling vanuit 2019 nr 2022	i
Totaal programma 2	8.948.898	1.588.638	1.157.423	1.096.585	843.150		
Algemene reserve	10.000					Kadernota 2021 Uitvoeringsagenda Verblifsrecreatie	i
Algemene reserve	130.000					Overheveling van 2020 projectbudget kunst	i
Algemene reserve	10.000					Overheveling van 2020 verblifsrecreatie	i
Algemene reserve	96.680					Overheveling van 2020 Project Entree N207-N208	i
Totaal programma 3	246.680	0	0	0	0		
Algemene reserve	58.000					We versterken het accountmanagement (wegwijsformule) bij wijken, verenigingen en ondernemers en bij overheids- en buurtparticipatie	i
Reserve regionaal investeringsfonds	430.000	430.000	430.000	430.000	0	Regionaal Investeringsfonds Holland-Rijnland, 2024 laatste jaar.	s
Algemene reserve	107.000	107.000	53.500			BEGR2021-HLTsamen	i
Algemene reserve	21.900					Overheveling van 2020 Arbeidsmigranten	i
Algemene reserve	125.860					Overheveling van 2020 HD Plein Zuid	i
Algemene reserve		10.000				Kadernota 2022 Communicatie verkiezingen raad	i
Totaal programma 4	742.760	547.000	483.500	430.000	430.000		
Totaal algemene middelen	0	0	0	0	0		
Totaal onttrekkingen uit reserves	11.596.276	2.242.783	1.709.976	1.591.659	908.224		
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	5.271.876	2.240.283	1.709.976	1.591.659	908.224		

* S = Structureel / I = Incidenteel

Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld

In onderstaand overzicht worden de baten en lasten per taakveld getoond. Taakvelden zijn eenheden waarin de programma's zijn onderverdeeld. Dit betekent dat taakvelden over meerdere programma's kunnen zijn verdeeld. Daarom wordt hier een overzicht per taakveld, onafhankelijk van het programma, getoond.

De taakvelden zijn vastgesteld bij ministeriële regeling.

De financiële verordening bepaalt dat de raad de baten en lasten per taakveld autoriseert en dat het college de raad informeert over afwijkingen binnen de taakvelden.

De analyse van verschillen op de taakvelden is opgenomen in de programma's.

Bedragen x € 1.000

Taakvelden	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Afval						
Lasten	-2.059	-2.537	-2.667	-2.667	-2.667	-2.667
Baten	143					
Saldo	-1.916	-2.537	-2.667	-2.667	-2.667	-2.667
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds						
Lasten						
Baten	31.338	32.694	33.812	33.020	33.063	33.308
Saldo	31.338	32.694	33.812	33.020	33.063	33.308
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen						
Lasten	-30	-22	-22	-22	-22	-22
Baten	12	13	13	13	13	13
Saldo	-18	-14	-9	-9	-9	-9
Begraafplaatsen en crematoria						
Lasten	-1	-2	-2	-2	-2	-2
Baten						
Saldo	-1	-2	-2	-2	-2	-2
Beheer overige gebouwen en gronden						
Lasten	-50	-44	-44	-44	-44	-44
Baten						
Saldo	-50	-60	-44	-44	-44	-44
Belastingen overig						
Lasten						
Baten	1.995	1.884	16	11	11	11
Saldo	1.995	1.884	16	11	11	11

Bestuur						
Lasten	-174	-187	-204	-204	-204	-204
Baten						
Saldo	-174	-187	-204	-204	-204	-204
Burgerzaken						
Lasten	-14	-103	-63	-93	-93	-93
Baten						
Saldo	-14	-103	-63	-93	-93	-93
Crisisbeheersing en brandweer						
Lasten	-1.180	-1.228	-1.253	-1.253	-1.253	-1.253
Baten						
Saldo	-1.180	-1.228	-1.253	-1.253	-1.253	-1.253
Cultureel erfgoed						
Lasten	-27	-66	-67	-67	-67	-67
Baten						
Saldo	-27	-66	-67	-67	-67	-67
Economische havens en waterwegen						
Lasten		-9	-9	-9	-9	-9
Baten						
Saldo		-9	-9	-9	-9	-9
Economische ontwikkeling						
Lasten	-95	-48	-49	-49	-49	-49
Baten						
Saldo	-95	-118	-49	-49	-49	-49
Economische promotie						
Lasten	-56	-37	-39	-39	-39	-39
Baten		3	3	3	3	3
Saldo	-56	-35	-36	-36	-36	-36
Fysieke bedrijfsinfrastructuur						
Lasten	-16					
Baten						
Saldo	-16					
Geëscaleerde zorg 18-						
Lasten	-537	-404	-320	-320	-320	-320
Baten						
Saldo	-537	-374	-320	-320	-320	-320

Inkomensregelingen

Lasten	-6.788	-4.668	-5.166	-5.166	-5.166	-5.166
Baten	6.611	3.890	4.579	4.579	4.579	4.579
Saldo	-176	-836	-587	-587	-587	-587

Maatwerkdienstverlening 18-

Lasten	-585	-598	-591	-591	-591	-591
Baten	-19					
Saldo	-604	-373	-591	-591	-591	-591

Maatwerkdienstverlening 18+

Lasten	-4.561	-4.435	-4.814	-4.802	-4.773	-4.771
Baten						
Saldo	-4.561	-4.709	-4.814	-4.802	-4.773	-4.771

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Lasten	-338	-296	-356	-356	-356	-356
Baten						
Saldo	-338	-343	-356	-356	-356	-356

Media

Lasten	-452	-450	-450	-450	-450	-450
Baten						
Saldo	-452	-450	-450	-450	-450	-450

Milieubeheer

Lasten	-708	-731	-743	-743	-743	-743
Baten						
Saldo	-708	-731	-743	-743	-743	-743

Mutaties reserves

Lasten	-2	-2	-2			
Baten	659	743	547	484	430	430
Saldo	657	740	544	484	430	430

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Lasten	-109	-316	-316	-316	-316	-316
Baten	49	247	247	247	247	247
Saldo	-60	-69	-69	-69	-69	-69

Onderwijshuisvesting

Lasten	-374	-386	-531	-802	-793	-786
Baten	26	33	33	33	33	33
Saldo	-348	-354	-498	-769	-760	-753

Openbaar basisonderwijs

Lasten	-53	-80	-80	-80	-80	-80
Baten						
Saldo	-53	-80	-80	-80	-80	-80

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Lasten	-75	-112	-115	-115	-115	-115
Baten						
Saldo	-75	-112	-115	-115	-115	-115

Openbare orde en veiligheid

Lasten	-291	-303	-366	-366	-366	-366
Baten		15	15	15	15	15
Saldo	-291	-311	-351	-351	-351	-351

Overhead

Lasten	-141	80				
Baten						
Saldo	-141					

Overige baten en lasten

Lasten	-23		-1	-95	-265	-411
Baten						
Saldo	-23	-1	-1	-95	-265	-411

OZB niet-woningen

Lasten						
Baten	427	481	486	486	486	486
Saldo	427	481	486	486	486	486

OZB woningen

Lasten						
Baten	2.882	3.058	3.597	3.648	3.740	3.819
Saldo	2.882	3.058	3.597	3.648	3.740	3.819

Parkeren

Lasten	-42	-44	-44	-249	-249	-249
Baten						
Saldo	-42	-44	-44	-249	-249	-249

Recreatieve havens

Lasten	-91	-141	-141	-141	-141	-141
Baten	3	9	9	9	9	9
Saldo	-87	-132	-132	-132	-132	-132

Riolering						
Lasten	-1.651	-1.624	-1.653	-1.694	-1.730	-1.755
Baten	4					
Saldo	-1.647	-1.613	-1.653	-1.694	-1.730	-1.755
Ruimtelijke ordening						
Lasten	-584	-909	-802	-617	-533	-442
Baten	1					
Saldo	-583	-943	-802	-617	-533	-442
Sportaccommodaties						
Lasten	-566	-422	-461	-461	-449	-449
Baten	252	266	244	244	244	244
Saldo	-314	-178	-217	-217	-205	-205
Sportbeleid en activering						
Lasten	-300	-360	-360	-328	-328	-328
Baten	2					
Saldo	-298	-360	-360	-328	-328	-328
Treasury						
Lasten						
Baten						
Saldo						
Verkeer en vervoer						
Lasten	-238	-221	-286	-117	-117	-117
Baten						
Saldo	-238	-221	-286	-117	-117	-117
Volksgezondheid						
Lasten	-1.121	-1.248	-1.414	-1.414	-1.414	-1.414
Baten	22	9	20	20	20	20
Saldo	-1.099	-1.364	-1.394	-1.394	-1.394	-1.394
Wijkteams						
Lasten	-203	-301	-234	-228	-228	-228
Baten						
Saldo	-203	-283	-234	-228	-228	-228
Wonen en bouwen						
Lasten	-85	-241	-237	-237	-237	-237
Baten		2	2	2	2	2
Saldo	-85	-239	-235	-235	-235	-235
Totaal saldo taakvelden	7.474	5.841	5.857	4.740	4.697	4.845